

Gemeente
Drechterland

Jaarstukken 2023

2 juli 2024

INHOUDSOPGAVE

Algemeen	3
Samenvatting	4
Reserves	5
Infographic	6
Leeswijzer	7
Programmaverantwoording	8
Bestuur en dienstverlening	9
Ruimte	17
Samenleving	33
Paragrafen	41
Lokale heffingen	42
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	49
Onderhoud kapitaalgoederen	57
Financiering	60
Bedrijfsvoering	65
Verbonden partijen	74
Grondbeleid	88
Openbaarheidsparagraaf	93
Subsidies	94
Financiën	96
Overzicht van baten en lasten	97
Balans en de toelichting	103
Verantwoording Specifieke Uitkering	126
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	145
Bijlagen	147
Voortgang aanbevelingen Rekenkamercommissie	148
Controleverklaring	152

Algemeen

Samenvatting

Specificatie gerealiseerd resultaat 2023

Omschrijving	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Verskil begroting na wijziging en jaarrekening
Totale baten	48.582	55.954	57.837	1.883
Totale lasten	-48.409	-57.430	-52.827	4.603
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	173	-1.476	5.010	6.486
Onttrekking aan reserves	1.217	1.465	1.295	-170
Toevoeging aan reserves	-753	-1.541	-1.883	-342
	464	-76	-588	-512
Gerealiseerd resultaat	637	-1.552	4.422	5.974

Het gerealiseerd resultaat voor 2023 inclusief mutaties reserves bedraagt € 4.422.000 positief en is op de balans verantwoord onder het eigen vermogen als gerealiseerd resultaat.

Dit positieve resultaat dient in het juiste perspectief te worden gezien. De begroting 2023 werd met een verwacht positief resultaat vastgesteld van € 637.000. Gedurende het jaar 2023 zijn er besluiten genomen die ertoe hebben geleid dat dit resultaat naar verwachting € 1.552.000 negatief zou bedragen. Bij het vaststellen van de jaarrekening blijkt het resultaat € 5.974.000 hoger dan verwacht. Dit komt onder andere door resultaten van ontheemden opvang € 1.363.000, overhevelingen naar 2024 van € 805.000, vrijval van de voorziening grondexploitatie €1.122.000 en een bijstelling van de algemene uitkering gemeentefonds van € 1.239.000 als gevolg van de decembercirculaire 2023. Een bijstelling die onder andere het gevolg is van de aanpassing van de hoeveelheden waarop de algemene uitkering wordt gebaseerd (€ 367.000) en de toevoeging van de extra middelen energietoeslag 2023 (€ 641.000).

Onze vermogenspositie hebben wij in 2023 zien toenemen met € 5.675.000. Dit is voornamelijk het gevolg van de toevoeging van het rekeningresultaat 2022 van € 5.087.000. Het saldo van de mutaties in 2023 bedraagt € 588.000.

Per 31 december 2023 bedraagt de algemene reserve € 9.107.000. Zie voor nadere toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserves

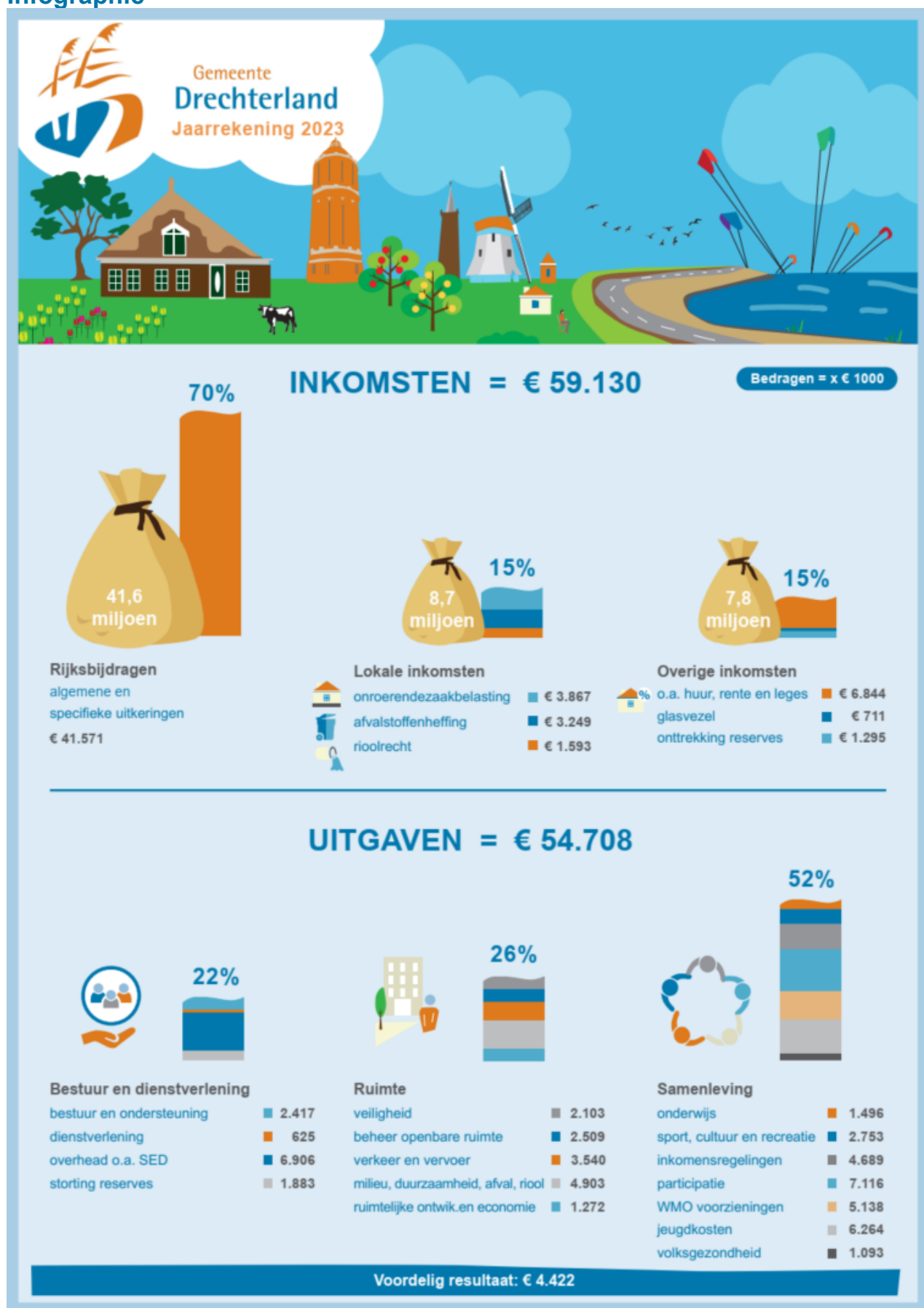
	Algemene reserve	Bestemmings- reserves	Totaal
Saldo 1-1-2023	5.910	19.667	25.577
Rekeningresultaat 2022	2.952	2.135	5.087
Mutaties exploitatie: toevoegingen	408	1.475	1.883
Mutaties exploitatie: onttrekkingen	-163	-491	-654
Mutaties exploitatie: afschrijvingslasten	-	-641	-641
Saldo 31-12-2023	9.107	22.145	31.252

De algemene reserve is afgelopen jaren op een gewenst en acceptabel niveau gebracht. Bij de vaststelling van de begroting 2018 is besloten de minimale hoogte van de algemene reserve vast te stellen op € 2.400.000. De resultaten van de grondexploitaties over 2023 zijn conform de uitgangspunten rechtstreeks toegevoegd aan de algemene reserve. Zie voor nadere toelichting paragraaf Grondbeleid.

Na toevoeging van de voorgestelde rekeningresultaatbestemming 2023 van € 4.422.000 aan de reserve Ontheemden voor € 1.363.000 en voor het restant van € 3.059.000 aan de algemene reserve, bedraagt de algemene reserve €12.166.000 en bedragen de bestemmingsreserves € 23.508.000. Hierdoor komt het totale eigen vermogen uit op € 35.674.000.

Een gedetailleerd overzicht is te vinden in de toelichting op de balans, onderdeel reserves.

Infographic

Leeswijzer

Resultaat

Het resultaat wordt onderscheiden in gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten en gerealiseerd resultaat. Het verschil bestaat uit de mutaties in de reserves.

De programmaverantwoording

In de programmaverantwoording wordt aan het begin van ieder programma beschreven of bereikt is wat we hebben beoogd en wat daarvoor is gedaan.

Verschillenanalyse

De analyse van de budgetten van de programmarekening wordt per programma uitgewerkt. Hier is aansluiting gezocht met de recapitulatietabel behorende bij de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Doorberekening kosten SED organisatie

In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Een groot deel van de kosten van de SED organisatie is ook het gevolg van het primaire proces. De kosten van de SED organisatie worden dan ook toegerekend aan de taakvelden. In 2023 was de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling SED organisatie € 12.240.000 Deze kosten zijn toegerekend aan de taakvelden. De afwijkingen ten opzichte van de ramingen staan in de analyse in de programma's omschreven als "Bijdrage SED".

Afronding en notatie

De cijfers in de tabellen in de jaarstukken zijn x € 1.000 tenzij anders vermeld en in de teksten voor zover mogelijk afgerond op hele duizenden.

Programmaverantwoording

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en
ondersteuning

Dienstverlening

Regionale
Samenwerking

Dekkings-
middelen

Overhead

Bestuur en dienstverlening

Wat hebben we bereikt en wat hebben we er voor gedaan?

Hieronder geven we inzicht in de doelen die we in 2023 wilden behalen. Per doelstelling geven we aan wat we hebben bereikt en wat we daarvoor gedaan hebben.

Bestuur en ondersteuning	
Ambitie	In Drechterland hebben we een open bestuurscultuur.
Wat hebben we bereikt?	We communiceren actief en zijn transparant hoe wij werken.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Via de raadsagenda geven we aan wanneer en op welke wijze we beleid bespreken en communiceren we actief met inwoners over belangrijke onderwerpen. Door de WOO (Wet Open Overheid) projectmatig in te voeren, geven we efficiënter invulling aan het beschikbaar stellen van openbare informatie.

Bestuur en ondersteuning (inwonersparticipatie)	
Ambitie	De gemeente is van en voor de inwoners van Drechterland. Daarom betrekken wij inwoners bij de politiek.
Wat hebben we bereikt?	Inwoners zijn door de organisatie bij diverse projecten betrokken.
Wat hebben we ervoor gedaan?	- Bij verschillende projecten zijn inwoners en verenigingen vroegtijdig betrokken (offline en online), bij nieuw beleid en/ of de uitvoering. Bijvoorbeeld bij het woningbouwproject 'Venhuizen Centrum West' en de het Integraal Veiligheidsplan. - De gemeente is vanaf mei 2023 de samenwerking aangegaan met de JongerenAdviesRaad SED om zo jongeren meer te betrekken bij politiek en beleid. - De methodiek voor een participatieaanpak, zoals afgesproken in het manifest Burgerparticipatie, is verder uitgerold in de organisatie.

Dienstverlening	
Ambitie	De gemeente Drechterland is een professionele organisatie met oog voor de behoeften en vragen van inwoners, ondernemers en organisaties.
Wat hebben we bereikt?	De meerderheid van de inwoners en ondernemers is tevreden over het aanvragen van een product of dienst. De tevredenheid is op de meeste aspecten gelijk aan het landelijk gemiddelde.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Vanuit de visie op dienstverlening is er in 2023 gekeken waar verbeterpunten liggen voor onze dienstverlening. Deze zijn opgenomen in een uitvoeringsplan voor de jaren 2024 en 2025.

Regionale samenwerking	
Ambitie	Regionale samenwerking is goed en belangrijk én draagt bij aan onze bestuurskracht.
Wat hebben we bereikt?	In 2023 is in de regio gewerkt aan de doorontwikkeling van het Pact van Westfriesland. Samen met de triple helix partners wordt invulling gegeven aan de drie focuspunten; nieuwe energie, versnellen woningbouw en innovatie in de zorg.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt een bijdrage geleverd aan de vele regionale projecten. Waar nodig nemen we ook de verantwoordelijkheid om als bestuurlijk- en ambtelijk opdrachtgever of projectleiding bij te dragen aan de regionale samenwerking. Voor een goede verbinding tussen de gemeenten en triple helix partners is een parttime netwerk coördinator aangesteld die de samenwerking verder moet optimaliseren. Verder is in 2023 de aanvraag voor de Regiodeal Noord-Holland Noord voorbereid en ingediend. De aanvraag is het resultaat van samenwerking tussen de deelregio's Kop van Noord-Holland, Alkmaar en West-Friesland, het bedrijfsleven en het onderwijs. De Regio Deal NHN is gericht op het tegengaan van verdere verschraling en het verbeteren van de leefbaarheid in deze regio.

Algemene dekkingsmiddelen	
Ambitie	In Drechterland maken we zorgvuldige afwegingen bij de besteding van beschikbare middelen.
Wat hebben we bereikt?	Een structureel en reëel sluitende begroting 2024. In meerjarenperspectief is ook 2025 structureel en reëel sluitend. Voor 2026 en verdere jaren is er sprake van een structureel en reëel tekort als gevolg van de korting van drie miljard euro op het gemeentefonds
Wat hebben we ervoor gedaan?	Met inachtneming van de uitgangspunten zoals opgenomen in de Kadernota 2023-2027 een structureel en reëel sluitende begroting 2024 en 2025 aangeboden. In afwachting van Rijksmaatregelen ten aanzien van de ravijnjaren 2026 en verder, vooralsnog geen ombuigingen / bezuinigingen aangedragen.

Overhead en overige lasten	
Ambitie	De gemeente Drechterland is een professionele gemeente die is uitgerust om de hedendaagse vraagstukken op te kunnen pakken.
Wat hebben we bereikt?	In januari 2023 zijn we gestart met richting geven aan de organisatie waarbij de succesbepalende factoren zijn gepresenteerd en opgenomen in de SED begroting 2024: • Focus op dienstverlening • Opgave integraal centraal stellen • Balans tussen bevlogenheid, beheersing en bedoeling • Aantrekkelijk werkgeverschap • SED in control
Wat hebben we ervoor gedaan?	In het jaarverslag 2023 van de SED organisatie hebben we dit nader toegelicht. Met de succesbepalende factoren is er een meerjarig activiteitenplan opgesteld om vanuit focus, resultaten te bereiken. Voorts zijn we er trots op dat we ons

	lerend vermogen ontwikkelen. Zo hebben we onze planning en control-cyclus op orde en naar aanleiding van evaluatie brengen we procesverbeteringen aan. Per 1 januari 2024 stonden we klaar voor de start van de Omgevingswet en hebben we nieuwe werkwijzen geïmplementeerd ten behoeve van de Wet Open Overheid (WOO). Het jaar heeft in het teken gestaan van dienstverlening waarbij we dichterbij de inwoners staan met hulp van klantreizen, leidende principes en dat we doen wat de bedoeling is. In 2024 gaat dit verder vervolg krijgen. Op het gebied van interne beheersing hebben we diverse verbeteringen aangebracht in samenwerking met de accountant zodat het dagelijks bestuur in 2023 het "in control statement" kan afgeven.
--	---

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen specifiek bestedingsdoel hebben. Voor een aantal dekkingsmiddelen verwijzen we voor een uitgebreidere toelichting naar andere onderdelen in deze begroting.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Jaarrekening
Lokale heffingen	3.925	3.955	4.041
Gemeentefonds (algemene uitkering)	32.685	33.525	34.764
Dividenden en rente op obligaties	105	105	107
Grondexploitatie	616	616	408
Saldo financieringsfunctie	-	-	389
Totaal	37.331	38.201	39.709

Voor een toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Algemene uitkering gemeentefonds

In de primitieve begroting 2023 is uitgegaan van een algemene uitkering met een totale omvang van € 32.685.000. Bij de Najaarsnota 2022, Kadernota 2023-2027 en de Najaarsnota 2023 is de raming op basis van onder andere de Mei- en Septembercirculaire bijgesteld tot een bedrag van € 33.525.000. Het uiteindelijke bedrag dat in 2023 ontvangen is als algemene uitkering bedraagt € 34.764.000, een positief verschil van € 1.239.000. Dit komt doordat bij de decembercirculaire 2023 extra middelen zijn ontvangen voor compensatie energietoeslag (€ 641.000). Daarnaast heeft er een bijstelling plaatsgevonden als gevolg van de aanpassingen van de hoeveelheden waarop de algemene uitkering wordt gebaseerd (€ 367.000).

Overhead

Overhead moet centraal worden begroot (begroting) en verantwoord (jaarstukken). Onder overhead wordt het geheel van functies verstaan dat gericht is op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn: leidinggevendend primair proces, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, bestuursondersteuning, facilitaire zaken, ICT, huisvesting, financiën en toezicht en controle op de eigen organisatie. Conform

het BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld.

Overhead

	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>
Overhead	4.824	-
Huisvesting	621	255
ICT DeSom	1.019	968
Ondersteuning organisatie	152	-
Communicatie	85	-
Juridische Zaken	27	-
Algemene kosten bedrijfsvoering	150	9
Werkplaats	27	35
Totaal Overhead	6.906	1.268

Vennootschapsbelasting

Voor de berekening van de vennootschapsbelasting is onderzocht bij welke activiteiten opbrengsten van derden worden ontvangen en of de activiteiten mogelijk te kwalificeren zijn als ondernemingsactiviteiten. Naast de grondexploitaties worden op de overige activiteiten geen winst gemaakt.

Grondexploitaties

Gemeente Drechterland heeft in 2020 met de belastingdienst een vaststellingsovereenkomst afgesloten voor de waardebepaling van de grondvoorraad die wordt aangehouden voor grondexploitatie ten behoeve van de openingsbalans en de toerekening van rente aan deze grondexploitatie. Inmiddels zijn de belastingaangiften voor 2016 tot en met 2021 ingediend waarbij rekening wordt gehouden met deze VSO.

Voor 2022 is een voorlopige aangifte aangevraagd voor een bedrag van € 41.000 te betalen belasting. De definitieve aangifte 2022 zal binnenkort worden ingediend. Voor 2023 zijn er geen verkopen geweest.

De verwachting is dat er over 2023 geen vennootschapsbelasting betaald hoeft te worden.

Onvoorzien

Het bedrag aan onvoorzien is bepaald op € 1 euro per inwoner. Voor 2023 is het bedrag voor onvoorzien vastgesteld op € 20.000. Gedurende het jaar zijn er geen besluiten genomen die ten laste van het budget onvoorzien zijn gekomen.

Met wie hebben we samengewerkt?

Voor het programma Bestuur en ondersteuning werken we samen met de volgende verbonden partijen.

- SED organisatie
- Shared Service Centrum ICT DeSom
- Westfries Archief
- Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBS)
- Alliander NV
- NV Bank Nederlandsche gemeenten (BNG).

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Totaal baten	38.166	39.430	41.077
Totaal lasten	-9.801	-10.809	-9.948
Saldo van baten en lasten	28.365	28.621	31.129
Toevoeging aan de reserves	-	-	-
Onttrekking aan de reserves	322	361	325
Resultaat	28.687	28.982	31.454
	Voordelig	Voordelig	Voordelig

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten		71 V
Bijdrage SED		677 V
Uitvoering WOZ woningen		-56 N
Bestuurlijke samenwerking/Pact van Westfriesland		28 V
Archief		21 V
Juridische ondersteuning		28 V
Bijdrage De Som		-97 N
Huisvesting gemeentehuizen		-50 N
Uitvoeringsbudget CUP		65 V
Nieuwe burgerinitiatieven		35 V
Vennootschapsbelasting		-58 N
Surplus indexatie en BTW nadeel SPUK		176 V
Overige verschillen		21 V
Totaal lasten:		861 V
Baten:		
Treasury		103 V
Heffing en Invordering; overige belastingen		23 V
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		1239 V
Toeristenbelasting		91 V
Bijdrage De Som		85 V
Huisvesting gemeentehuizen		128 V
Overige verschillen		-22 N
Totaal baten:		1.647 V
Totaal verschil		2.508 V

Lasten

Uitvoering WOZ woningen (€ 56.000 nadeel)

In 2023 zijn landelijk veel meer bezwaarschriften ingediend dan in voorgaande jaren. Bij de SED-gemeenten heeft dit drie oorzaken:

- (1) een hogere stijging van de WOZ-waarde ten opzichte van de landelijke trend,
- (2) een extra verhoging van de OZB-opbrengst door het in de opbrengst verdisconteren van de kosten voor het onderhoud van de buitenwegen en
- (3) de door No Cure No Pay bureaus landelijk goed neergezette campagne om kosteloos bezwaar te maken. Dit heeft geleid tot een toename van het aantal bezwaarschriften met een factor 3 ten opzichte van het voorliggende jaar. In de begroting is wel rekening gehouden met een stijging van de kosten. Deze toename was niet voorzien. Het hogere aantal bezwaarschriften heeft geleid tot hogere kosten voor de inzet van het ingehuurd taxatiebureau en meer uitgaven voor proceskostenvergoedingen.

Bestuurlijke samenwerking/Pact van Westfriesland (€ 28.000 voordeel):

In 2023 vielen de kosten voor bestuurlijke samenwerking en Pact van Westfriesland lager uit dan begroot. Voor bestuurlijke samenwerking was een bedrag van € 46.000 toegewezen voor SED vertegenwoordiging in de regio. Echter, vanwege verlate invulling gedurende 2023, ontstond er een overschot op deze post van € 59.000. De kosten voor het Pact van Westfriesland zijn hoger uitgevallen (€ 31.000 nadeel), voornamelijk door de aanstelling van een netwerkcoördinator en kosten gerelateerd aan de regiodeal. Per saldo is er een voordeel van € 28.000 ontstaan.

Archief (€ 21.000 voordeel) - Overhevelingsbesluit

Het digitaliseringsproject van de bouw- en omgevingsvergunningen en constructietekeningen en berekeningen heeft vertraging opgelopen door vertraging in het digitaliseringsproces bij de leverancier van het Westfries Archief. Op dit moment worden de documenten gedigitaliseerd en digitaal toegankelijk gemaakt voor de burgers. Het project voor Drechterland wordt in 2024 afgerond.

Juridische ondersteuning (€ 28.000 voordeel)

In de najaarsnota is extra budget aangevraagd voor de kosten van de afgeronde procedures en het toegenomen aantal lopende juridische procedures. Omdat een deel van de zaken doorloopt in 2024 en het aantal proceskostenveroordelingen lager is uitgevallen, is dit budget niet volledig gebruikt in 2023. Het budget van 2024 wordt vooralsnog toereikend geacht voor de lopende juridische procedures.

Bijdrage De Som (€ 97.000 nadeel)

De bijdrage aan DeSom is hoger uitgevallen in verband met doorbelasting van de kosten die DeSom heeft gemaakt voor de ontslagvergoeding van personeelsleden, de inhuur van derden als gevolg hiervan en de juridische ondersteuning. Desom heeft dit reeds gemeld in een raadsbrief en najaarsnota.

Huisvesting gemeentehuizen (€ 50.000 nadeel)

Om aan de voorwaarden van de koepelvrijstelling te voldoen, moeten er correcties plaatsvinden van de huisvestingslasten van voorgaande jaren. Dit levert een per saldo een voordeel voor de gemeente op. Zie ook de toelichting bij de baten.

Uitvoeringsbudget CUP (€ 65.000 voordeel)

Voor de structurele uitvoeringskosten van de plannen uit het CUP2022 was oorspronkelijk een bedrag geraamd van € 400.000. In het kader van de ombuigingen is dit bedrag bij de vaststelling van de programmabegroting verlaagd met € 325.000. Bij amendement is vervolgens besloten dit bedrag met ingang van 2024 verder te verlagen met € 75.000 ten gunste van de voorgestelde ombuiging van € 75.000 op subsidies en € 10.000 op

speelvoorzieningen. Hierdoor resteerde er nog een incidenteel Cup-budget in 2023 van € 65.000 waar geen aanspraak is opgemaakt.

Nieuwe burgerinitiatieven (€ 35.000 voordeel)

In 2022 is het budget 'Vitale Dorpen Onvoorzien' van 2021 (zijnde 35.000 euro) doorgezet om hiermee nieuwe burgerinitiatieven te onderzoeken of faciliteren. In 2022 en 2023 is hier geen gebruik van gemaakt. Allereerst is ingezet op een eenduidige aanpak rondom burgerparticipatie voor de drie SED gemeenten en de SED organisatie. Omdat dit budget de gemeenteraad ruimte geeft om incidenteel geld beschikbaar te stellen voor initiatieven, wordt voorgesteld in het overhevelingsbesluit dit budget door te zetten naar 2024.

Vennootschapsbelasting (€ 58.000 nadeel)

Over 2023 is een voorschot vennootschapsbelasting betaald. De definitieve aangifte wordt in 2024 gedaan.

Surplus indexatie (€ 176.000 voordeel)

Dit betreft het onbenutte deel van de bijstelling voor indexatie. Het budget wordt aangewend bij tekorten van structurele budgetten.

Baten

Treasury €103.000 voordeel)

Door de stijgende rente is er meer rente ontvangen van het tegoed bij de Schatkist.

Heffing en invordering overige belastingen (€ 23.000 voordeel)

Er waren in het geheel geen inkomsten geraamd. Door problemen in de applicatie is in 2022 een achterstand ontstaan in het verzenden van aanmaningen en dwangbevelen. Hierdoor is de opbrengst van deze invorderingskosten in 2023 relatief hoog. Deze achterstand is in 2023 ingelopen. Structureel moet rekening gehouden worden met een inkomstenpost van circa €13.000.

Algemene uitkering (€ 1.239.000 voordeel)

Als gevolg van de decembercirculaire 2023 is er een bijstelling geweest die onder andere het gevolg is van de aanpassing van de hoeveelheden waarop de algemene uitkering wordt gebaseerd (€ 367.000) en de toevoeging van de extra middelen energietoeslag 2023 (€ 641.000).

Toeristenbelasting (€ 91.000 voordeel)

Vanaf 2021 is er in Drechterland een nieuw Roompot park geopend in Wijdenes. Hierdoor zijn er meer overnachtingen geweest in 2022 dan bij de raming rekening is gehouden. In 2022 mochten de toeristen weer meer na de lockdowns door Corona. Dit heeft ook geleid tot meer toeristen in de gemeente.

Bijdrage De Som (€ 85.000 voordeel)

De hogere bijdrage aan SSC De Som wordt voor 95% doorgerekend aan de SED Organisatie

Huisvesting gemeentehuizen (€ 128.000 voordeel)

Om aan de voorwaarden van de koepelvrijstelling te voldoen, moeten er correcties plaatsvinden van de huisvestingslasten van voorgaande jaren. Dit levert een voordeel voor de gemeente op. Zie ook de toelichting bij de lasten.

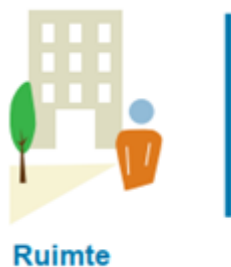
Toelichting op mutaties reserves

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Burgerinitiatieven	-35	N
Totaal verschil	-35	N

Baten**Burgerinitiatieven (€ 35.000 nadeel)**

Omdat er geen uitgaven zijn geweest is de inkomst/onttrekking uit de reserve als dekking niet nodig. Geen inkomst leidt tot een nadeel ten opzichte van de begrote inkomst/onttrekking.

Ruimte

Veiligheid

Beheer openbare
ruimte

Economie

Duurzaamheid
en milieu

Ruimtelijke
ontwikkeling

Ruimte

Inleiding

Het programma Ruimte gaat over nieuwe uitdagingen en over het beheer en ontwikkeling van de bestaande openbare ruimte. In de gemeente Drechterland is het goed wonen maar er moet ook ruimte zijn voor economische bloei en duurzame ontwikkeling. Dat betekent dat we verschillende uitdagingen zo veel mogelijk gecombineerd oppakken. Het gaat binnen dit programma over de onderwerpen:

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Openbare ruimte
- Veiligheid
- Economie
- Duurzaamheid en Milieu

In 2023 hebben we gewerkt tegen een dynamische achtergrond. Steeds meer maatschappelijke opgaven en taken vallen binnen onze verantwoordelijkheid als gemeenten. Ondanks een krappere wordende arbeidsmarkt hebben we binnen alle nieuwe opgaven dit jaar stappen gezet. Zo hebben we opvang gerealiseerd voor ontheemden, is de aanpak tegen ondermijning gegroeid, hebben we woningbouwplannen versneld, zijn we goed voorbereid op de komst van de omgevingswet en zijn stappen gemaakt in het verduurzamen van onze gemeente. Allemaal resultaten die bijdragen aan de grote maatschappelijke opgaven waar we niet alleen in de gemeente voor staan maar die bijdragen aan regionale en landelijke opgaven.

De uitdagingen waar we als gemeente voor staan zijn niet in één jaar te realiseren en vragen tijd. Daarbij zijn we als gemeente ook afhankelijk van externe factoren. De stand van de economie, de arbeidsmarkt en de bouw- en woningmarkt zijn van invloed op onze manier van werken. Daarnaast zijn beschikbare middelen die we van het Rijk hebben bepalend voor wat we als gemeente kunnen doen. In dit hoofdstuk geven wij daarom uitvoerig aan welke resultaten er in 2023 zijn gehaald op de verschillende onderwerpen binnen het programma ruimte.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Hieronder geven we inzicht in de doelen die we in 2023 wilden behalen. Per doelstelling geven we aan wat we hebben bereikt en wat we daarvoor gedaan hebben.

Veiligheid	
Ambitie	Drechterland is en blijft één van de veiligste gemeenten van West-Friesland.
Wat hebben we bereikt?	De inspanningen vanuit de gemeente om de subjectieve- en objectieve veiligheid te vergroten zijn voor de inwoners zichtbaarder geworden.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Door zichtbare en meer gerichtere handhaving in te zetten op probleem- en/of aandachtsgebieden.

Zorg en Veiligheid	
Ambitie	Veilige woonomgeving.
Wat hebben we bereikt?	Stevigere rol in kunnen nemen op het vlak van zorg- en veiligheid.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Eenzijds is op preventief vlak ingezet, veelal middels jongerenwerkers, op de bewustwording van jongeren op het gebied van middelengebruik en criminele aanwas. Anderzijds is aan de repressieve kant veel inzet gepleegd op lopende en nieuwe zorg- en Veiligheidszaken, waarbij er veelal sprake was van ernstige multi-problematieken.

Crisisbeheersing en cybercrime	
Ambitie	(project) Brandveilig leven.
Wat hebben we bereikt?	Meer bewustwording gecreëerd over brandveilig leven en valveiligheid, voornamelijk bij ouderen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Het project brandveilig leven verder door de gemeente uitbreiden. Door de toezichthouders van de Veiligheidsregio huiscontroles te laten uitvoeren en voorlichting te geven.

Crisisbeheersing en cybercrime	
Ambitie	De gemeente is digitaal weerbaar.
Wat hebben we bereikt?	Meer bewustwording over cybercriminaliteit bij inwoners en ondernemers gecreëerd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	In 2023 hebben we ons gericht op de jongeren, veelal met de jongerenwerkers, en de invloeden van cybercriminaliteit in hun dagelijkse leven.

Ondermijning	
Ambitie	Het bestuur, de SED organisatie en de maatschappij is weerbaarder tegen ondermijning.
Wat hebben we bereikt?	Weerbaarheid tegen ondermijning versterkt.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Binnen de SED-organisatie is het programma weerbare organisatie opgezet en middels voorlichting en uitbreiding van beleid is getracht meer aandacht en daadkracht tegen ondermijning te creëren. Om de bewustwording onder de inwoners en ondernemers te vergroten zijn enkele voorlichtingsbijeenkomsten, zoals de roadshow ondermijning en Bureau Drugszaken, georganiseerd.

Beheer openbare ruimte: wegen	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Onderhoud Wegen De verharding; Rijbanen, fietspaden, voetpaden en parkeerplaatsen op het juiste onderhoudsniveau gehouden.

Wat hebben we ervoor gedaan?	In verband met het groot onderhoud wegen zijn de volgende locaties in onderhoud gegaan: • Kervel, herstraten rijbaan. • Hier is tevens de fundering verbeterd. • Tuinstraat Hoogkarspel, herstraten rijbaan. • Rozemarijn, herstraten Rozemarijn, laatste fase. • Westerkerkweg, bestraten voetpad. • De Buurt en gedeelte Streekweg, asfalt rijbaan. • Sluisweg, asfalteren rijbaan. • Landpad Westwoud, groot onderhoud. • Lobeliastraat, bestraten voetpad. • Dr. Nuijenstr./Streekweg, asfalt herstel fietsstroken. • Zuiderdijk 47/ Schellinkhout, herstel pad met klinkers. • Buiten/ binnengebied, jaarlijks herstel Wegmarkering/ belijning. • Tolweg, herstel asfalt ter plaatse van brug. • Kranenburglaan, herstraten rijbaan. • Meilag, herstel bermen met bermverharding. • Binnen de kom, jaarlijks herstel wegmarkering/ belijning. • Zuiderdracht, op diverse locaties van de Zuiderdracht zijn er asfalt-reparaties uitgevoerd. Verder is er door de gehele gemeente buiten groot onderhoud asfalt en elementenverharding, zoals hierboven vermeld ook klein onderhoud uitgevoerd. Bij asfalt; reparaties uitvoeren, scheuren en gaten vullen. Bij elementenverharding; wordt er het gehele jaar door klein onderhoud gepleegd om diverse verzakkingen bij o.a. voetpaden, rijbanen en parkeerplaatsen weg te werken.
------------------------------	--

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	<u>Openbare verlichting</u> De openbare verlichting is veilig en functioneel.
Wat hebben we ervoor gedaan?	De openbare verlichting in Venhuizen fase 2 (locaties gelegen tussen Twijver en Markerwaardweg. Westerbuurt, De Buurt, De Hout, Kerkweg en Zeger Davidzonweg e.o. en tussen Twijver en Markerwaardweg.) en Hoogkarspel fase 2 (locaties tussen de Streekweg, Sluisweg, Bovenakker en Kervel) is vervangen.

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Bruggen Beheer gericht op veilige en functionele bruggen

Wat hebben we ervoor gedaan?	In 2023 is regulier onderhoud gepleegd aan de 110 bruggen en steigers, waaronder reinigen en inspecteren van de objecten. In 2023 zijn de steigers aan de Lobeliastraat Hoogkarspel vervangen door kunststofsteigers, en is een aanvang gemaakt met vervangen brugdek brug D012 (Stationsweg Westwoud).
------------------------------	---

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Beschoeiingen Beheer gericht op het voorkomen van onveilige situaties en waar mogelijk creëren van ecologische oevers.
Wat hebben we ervoor gedaan?	In Westwoud is een maaiboot te water plaats gecreëerd. In Hoogkarspel is de beschoeiing Kranenburglaan vervangen (plan Water en Vuur). In Schellinkhout is de beschoeiing van een dam vervangen. Tevens is een begin gemaakt met een plan inzake technische afwegingen bij het vervangen van beschoeiingen.

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Baggeren Een goed onderhouden watersysteem.
Wat hebben we ervoor gedaan?	In 2023 is gestart met het opstellen van een baggerplan voor de overgebleven water in de gemeente. Ook hebben we de 18 km bermsloten rondom Wijdenes (HHNK baggerblok 247) laten baggeren.

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	Duurzaam beheer bomenbestand.
Wat hebben we bereikt?	Duurzaam beheer bomen bestand, aan de hand van het omgevingsprogramma bomen.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Het boomonderhoud is conform de afgesproken cyclus uitgevoerd. We hebben 1/3 van het bomen areaal gecontroleerd. Daar waar nodig zijn onderhoudsmaatregelen uitgevoerd.

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Uitbreiding van duurzaam bomenbestand.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Nieuw bomen zijn conform het omgevingsprogramma bomen geplant. Nieuwe bomen kunnen uitgroeien waarbij een kroonbedekkingsvolume wordt behaald van 30%. Boomstructuren zijn versterkt door nieuwe bomen om wegen te vergroenen. Door duurzame groeiplaatsinrichtingen vielen de kosten hoger uit.

Beheer openbare ruimte	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Vergroten Biodiversiteit (CUP 2022-2026) In mei 2023 is de beheerparagraaf biodiversiteit vastgesteld.
Wat hebben we ervoor gedaan?	De in de beheerparagraaf voorgestelde maatregelen worden verwerkt in uitvoeringsplannen. Met de bedrijfsvoering wordt met de aanplant en vervangen van bomen en struiken reeds rekening gehouden met het verbeteren van de biodiversiteit door gebruik te maken van insectenvriendelijk plantmateriaal. Ten behoeve van het vergroten van de biodiversiteit zijn er snoei- werkzaamheden uitgevoerd in het Padlandbos, Venhuizen. Op diverse locatie is een bloemrijkgrasmengsel ingezaaid. Zoals aan de Schoutstuinen, Kosterij, Havenweg, Schellinkhout.

Beheer openbare ruimte:	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Er zijn diverse speellocaties in 2023 verbeterd en er zijn diverse parkbanken vernieuwd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Op het trapveld in Oosterblokker is het kunstgras vervangen. Op de volgende locaties zijn de speelterreinen gerenoveerd; • de Wring (Hoogkarspel) • Kleine Immert (Hoogkarspel) • Burgemeester Branderstraat (Hoogkarspel) • Amaryllislaan (Hoogkarspel) • Kleine Kosterij (Venhuizen) • de Roop (Hoogkarspel) Bij het renoveren van de speelvoorzieningen worden gebruikers en omwonenden betrokken door middel van burgerparticipatie.

Beheer openbare ruimte:	
Ambitie	De wegen, paden, pleinen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken op het vastgestelde kwaliteitsniveau brengen en houden.
Wat hebben we bereikt?	Openbaar Groen Onderhoud van de openbare buitenruimte op niveau laag.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Het monitoren van het regulier beheer en onderhoud is 4 keer uitgevoerd. De totale kwaliteit komt uit op een C niveau. Met name op het onderdeel 'groen verzorgend' onkruidbestrijding in plantvakken en op wegen was de gemiddelde kwaliteit een C niveau. Op overige beheersgroepen werd het gevraagde B niveau behaald.

	Op diverse locaties hebben groen reconstructies plaatsgevonden zoals aan de Zanglijster en de Heemtuin in Hoogkarspel.
--	--

Beheer openbare ruimte: Digitale bereikbaarheid	
Ambitie	Goede digitale bereikbaarheid.
Wat hebben we bereikt?	In een deel van Drechterland is glasvezel aangelegd door Deltafiber.
Wat hebben we ervoor gedaan?	We werkten mee aan de aanleg van een glasvezelnetwerk en zorgde dat de begeleiding en toezicht in goede banen wordt geleid.

Beheer openbare ruimte: Veilig buitengebied	
Ambitie	De wegen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en kunstwerken in het buitengebied worden veilig en functioneel gehouden.
Wat hebben we bereikt?	De openbare ruimte in het buitengebied is onderhouden conform de norm 'veilig
Wat hebben we ervoor gedaan?	Vanaf 1 januari 2023 is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in het buitengebied. De onderhoudsmaatregelen voor het openbaar groen, de bermsloten en het klein- en groot onderhoud aan de wegen, openbare verlichting zijn in bovenstaande verantwoording opgenomen.

Beheer openbare ruimte: Verkeerssituatie	
Ambitie	Drechterland kent een goed sterk wegennetwerk met een goede doorstroming.
Wat hebben we bereikt?	De kwaliteit en doorstroming van het wegennetwerk wordt verbeterd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	De volgende zaken zijn gerealiseerd: • Campagnes met betrekking tot verkeersveiligheid. • Publieke laadpalen op diverse locaties geplaatst. • Vervanging en aanpassen bebording. • Reinigen bebording. • Herstellen markeringen. Er is samen met gemeente Stede Broec opdracht gegeven voor een onderzoek naar een alternatieve Noord-Zuid verbinding. Er is opdracht gegeven om een verkeersmodel en verkeersplan voor Drechterland op te stellen. de uitkomsten van het verkeersplan worden in het eerste kwartaal van 2024 verwacht.

Economie	
Ambitie	Drechterland is een gemeente waar economie ruim baan wordt geboden.
Wat hebben we bereikt?	Bieden van aantrekkelijk klimaat voor ondernemers
Wat hebben we ervoor gedaan?	• We hebben een ondernemerspeiling uitgevoerd. • We hebben deelgenomen aan het Startersloket.

	• We hebben uitvoering gegeven aan de lokaal economische agenda (accountplan) zodat de samenwerking met ondernemersverenigingen gecontinueerd en versterkt wordt. • We hebben het relatienetwerk versterkt door actief bedrijven te bezoeken. • We hebben een Ondernemersnieuwsbrief ontwikkeld met thema's als Duurzaamheid en Omgevingswet. • In de contacten met ondernemers en ondernemersverenigingen hebben we cybercrime en ondermijning onder de aandacht gebracht. • We hebben deelgenomen aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord. • Voor bedrijventerrein Zuiderkogge is samen met de Stichting BIZ Zuiderkogge geprobeerd een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) te realiseren. Uit de formele draagvlakmeting is echter gebleken dat hiervoor onder de ondernemers onvoldoende draagvlak aanwezig is. • Op regionaal niveau Westfriesland worden initiatieven afgestemd voor de huisvesting van buitenlandse werknemers.
--	---

Economie	
Ambitie	Drechterland is een gemeente waar economie ruim baan wordt geboden
Wat hebben we bereikt?	Versterken toeristisch product.
Wat hebben we ervoor gedaan?	We hebben deelgenomen aan Destinatie Marketingorganisatie Holland boven Amsterdam (DMO HbA). In de loop van 2023 is deze samenwerking gestopt. Ter voortzetting van de destiniatiemarketing is een toeristische samenwerking in West-Friesland gestimuleerd. Dit proces is nog gaande. In afwachting van dit proces is de marketing door de SED-gemeenten voorgezet via de Stichting Marketing Enkhuizen.

Duurzaamheid en milieu: Riolering	
Ambitie	Voldoen aan de zorgplichten op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.
Wat hebben we bereikt?	Doelmatig beheer van afvalwater, overtollig grondwater en regenwater.
Wat hebben we ervoor gedaan?	Acties uitvoeren conform het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) Drechterland. Door riolering in het buitengebied aan te brengen, waar dit doelmatig is, wordt er gewerkt aan een betere chemische en ecologisch bestaan van de watergangen. Door deze stappen werken we niet alleen aan de gestelde wettelijke normen, maar verbeteren we ook ons drinkwater.

Duurzaamheid en milieu: Klimaat & Duurzaamheid	
Ambitie	Drechterland kent een duurzame klimaatbestendige bebouwde omgeving.

Wat hebben we bereikt?	Vanuit het programma Klimaat & Duurzaamheid werken we dagelijks aan de afspraken uit het Klimaatakkoord, met als doel het verminderen van de CO₂-uitstoot. We hebben inwoners en bedrijven geholpen en ontzorgd bij het verduurzamen van hun woning of bedrijfspand. Via media, eigen website en specifieke campagnes is de bewustwording dat verduurzamen nodig is en aantrekkelijk kan zijn verder vergroot. Er zijn Westfrieze beleidskaders voor zonne- en wind energie projecten vastgesteld. Er is een warmtevisie voor Westfriesland opgesteld. De potentiële warmtebronnen zijn beter in kaart gebracht en er is gekeken naar gemeentegrens overschrijdend gebruik van bronnen. In april zijn middelen vanuit het Rijk aangevraagd en verkregen, bedoeld voor het versterken van de organisatie. Hiermee zijn drie nieuwe collega's aangetrokken (ca. 2 fte SED breed).
Wat hebben we ervoor gedaan?	Een mooie mijlpaal in strijd tegen energiearmoede: afgelopen september hebben de energiecoaches van Susteen de 400^e woning in SED verband bezocht. Susteen werkt in opdracht van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland aan het verminderen van energieverbruik door te helpen met concreet advies en slimme maatregelen. In Drechterland zijn er inmiddels 136 woningen bezocht. De gemeente Drechterland heeft bij het Rijk een aanvraag ingediend voor een uitkering vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). De gemeente Drechterland ontvangt € 777.000 vanuit het NIP waarmee naar verwachting 352 woningen met een energielabel D/E/F/G en een lage WOZ-waarde worden geïsoleerd met grootschalige maatregelen. De Westfrieze gemeenten hebben in de zomer van 2023 de beleidskaders voor zon- en windenergie vastgesteld. De kaders zijn tot stand gekomen door middel van brede participatie met bewoners, ondernemers en stakeholders. In oktober organiseerden we samen met de Westfrieze gemeenten in het kader van Gluren bij Duurzame burens allerlei activiteiten om mensen advies te geven over verduurzaming van hun woning. In het programma waren onder andere de mobiele showroom van het Duurzaam Bouwloket, 'gluurstands', een Rad van Besparing en een online talkshow opgenomen. Met de Westfrieze gemeenten is een regionale transitievisie warmte opgesteld. Er liggen kansen om vanuit bedrijven (gezamenlijk) duurzame warmtebronnen te ontwikkelen. Hiermee kan onderling warmte uitgewisseld worden en ontstaan er kansen voor aansluiten van woongebieden. De regionale transitievisie warmte zal begin 2024 aan de raad worden aangeboden. We ondersteunden bedrijven die willen verduurzamen. De werkzaamheden voor het opstellen van de RES 2.0 (herijking van de Regionale Energie Strategie) zijn gestart. In juni 2024 wordt de RES 2.0 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

	Met de Westfriesse gemeenten is een eigen CO₂-monitor ontwikkeld. Deze monitor gebruikt zowel open data als eigen gegevens, zodat er een nauwkeuriger overzicht ontstaat. De monitor laat de jaarlijkse CO₂ uitstoot per gemeente zien. De monitor wordt momenteel verfijnd, waardoor het gebruik nog beperkt is. Met subsidie van de provincie is een start gemaakt om een rapportage voor het verduurzamen van het maatschappelijke vastgoed op te stellen. Door het Duurzaam ondernemersloket is een start gemaakt met het zogenoemde 'slimme energiesprong', een voor Westfriesland ontwikkeld plan voor ondersteuning van de verduurzaming van de individuele bedrijven op de bedrijventerreinen. Het blijkt vooralsnog moeilijk om bedrijven te vinden die deel willen nemen aan de slimme energiesprong. In 2024 start een pilot op De Wijzend in Hoogkarspel om deze bedrijven te activeren om te verduurzamen.
	Klimaatadaptatie In 2023 hebben we een kanskaart klimaatadaptatie voor de ambtelijke werkorganisatie opgeleverd. Hierin hebben we de koppelkansen voor klimaatmaatregelen met andere plannen en projecten die spelen binnen de gemeentes in beeld gebracht.

Duurzaamheid en milieu: Afval	
Ambitie	Drechterland beschikt over een adequate afvalinzameling en – verwerking.
Wat hebben we bereikt?	De evaluatie van de DVO met HVC is afgerond. De implementatie van de aanbevelingen uit de evaluatie van de DVO is gestart.
Wat hebben we ervoor gedaan?	De samenwerking met HVC is verbeterd. Er is een poging gedaan om in Westfries verband de aanbevelingen uit de evaluatie van de DVO een vervolg te geven. Hier was geen meerderheid voor. Daarop is hier door de SED-gemeenten gezamenlijk uitvoering aan gegeven.

Ruimtelijke ontwikkeling	
Ambitie	Een gezonde evenwichtige woningmarkt met passende woningen, voor nu en later.
Wat hebben we bereikt?	We hebben stappen gezet in de versnelling van de woningbouwopgave met een betaalbaar, gedifferentieerd, aantrekkelijk en duurzaam woonaanbod voor iedere doelgroep.

Wat hebben we ervoor gedaan?	• We hebben een omgevingsvergunning afgegeven voor de herontwikkeling van de Juliana-Tuinstraat voor 28 sociale huurwoningen. • We hebben samen met de initiatiefnemers voor het project Venhuizen Centrum West het programma van uitgangspunten vastgesteld en de anterieure overeenkomst gesloten. Daarnaast is de ruimtelijke procedure gestart. • We hebben samen met de initiatiefnemer de anterieure overeenkomst voor de ontwikkeling van het project Landje van Fleur gesloten; • We hebben samen met de initiatiefnemer de anterieure overeenkomst voor de ontwikkeling van het project De Wouden II (Westwoud, locatie Ooms) gesloten. Daarnaast is de ruimtelijke procedure gestart. • We hebben samen met de initiatiefnemers de anterieure overeenkomst getekend voor Hemmerbuurt 19 en we zijn gestart met de ruimtelijke procedure. • We hebben het stedenbouwkundig plan vastgesteld voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Sportvelden Schellinkhout; • We zijn gestart met de ontwikkeling van de MFA in Westwoud. • We zijn samen met de regio het project 'Projectbeheersing' (projectenmonitor) gestart. • We hebben samen met de Huurdersraad De Driehoek en het Grootslag uitvoering gegeven aan de prestatieafspraken en onderzocht hoe de onderlinge samenwerking verder geoptimaliseerd kan worden.
------------------------------	--

Ruimtelijke ontwikkeling: Woningen	
Ambitie	Een gezonde evenwichtige woningmarkt met passende woningen, voor nu en later.
Wat hebben we bereikt?	We hebben in regionaal verband samengewerkt op het vlak van wonen en bouwen in het kader van het regionale Woonakkoord en de Woondeal 2.0 Noord-Holland Noord
Wat hebben we ervoor gedaan?	We hebben in regionaal verband onder andere: • een woonbehoefteonderzoek gedaan • de Woondeal 2.0 Noord-Holland Noord vastgesteld; • de bouwopgave uit de Woondeal evenredig verdeeld over de gemeenten in de regio Westfriesland; • een Westfriese woningbouwdag en een versnellingstafel georganiseerd met ontwikkelaars, de provincie en de corporaties uit de regio gericht op de versnelling van de realisatie van de bouwopgave uit de Woondeal; • het project 'Projectbeheersing' gestart; • de actualisatie van het Afwegingskader Wonen Westfriesland voorbereid.

Ruimtelijke ontwikkeling: Omgevingswet	
Ambitie	Drechterland is goed voorbereid op ruimtelijke ontwikkelingen
Wat hebben we bereikt?	Wij hebben de inwoners en bedrijven voorlichting gegeven hoe zij omgevingsvergunningaanvragen kunnen indienen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). We hebben, samen met Enkhuizen en Stede Broec, ervaring opgedaan met een omgevingsplan.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Wij hebben in 2023 een team samengesteld die vragen van inwoners en ondernemers kunnen beantwoorden. Direct na de invoering van de Omgevingswet is dit team dagelijks bijeen gekomen om de diverse vragen en eventuele problemen te bespreken en uit te zetten bij de juiste experts. Inmiddels is, vanwege het afnemen van vragen en problemen, dit teruggebracht naar een wekelijkse bijeenkomst. • Wij hebben het DSO gevuld met al het gemeentelijke beleid en regelingen. • Wij hebben een Handreiking participatie onder de Omgevingswet beschikbaar gesteld voor onze inwoners en ondernemers. • Voor Hoogkarspel Noord is een pilot omgevingsplan in voorbereiding. Het is niet gelukt deze in 2023 af te ronden. Dat heeft te maken gehad met de drukte en capaciteitsschaarste op het taakveld ruimtelijke ordening. Wij verwachten medio 2024 de pilot voor het omgevingsplan Hoogkarspel Noord af te ronden. • Wij hebben het adviesrecht en verplichte participatie op nieuw vastgesteld. • Wij hebben de legesverordening aangepast naar aanleiding van de invoering van de Omgevingswet.

Ruimtelijke ontwikkeling: Omgevingsvisie	
Ambitie	Drechterland heeft een vastgestelde omgevingsvisie
Wat hebben we bereikt?	Wij zijn, gezamenlijk met Enkhuizen en Stede Broec, gestart aan het opstellen van de omgevingsvisie.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Wij hebben een enquête gehouden onder inwoners en ondernemers als vervolg op de Bouwstenen voor de omgevingsvisie. • Wij hebben de Nota reikwijdte en detailniveau ter inzage gelegd. Wij moeten voor onze omgevingsvisie een omgevingseffectenrapportage (OER) op stellen. Vooraf wordt met de Nota reikwijdte en detailniveau aangegeven voor welke onderdelen (milieu, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid) wij de effecten op de leefomgeving in beeld gaan brengen. • Wij hebben een 50% versie van de omgevingsvisie afgerond.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	3	10	6	n.b.
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1	0,5	0,3	1,0
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,8	2,3	2	3,2
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1	0,8	0,8	1,2
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,6	4,3	5	3,4
Functiemenging	%	LISA	41,6	41,4	41,6	n.b.
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 tm 64 jaar	LISA	152,6	157	164,8	n.b.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	135	n.b.	116	n.b.
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	18,7	23,9	n.b.	n.b.
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	CBS	283	305	337	399
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	4,7	4	16,2	n.b.
Demografische druk	%	CBS	79,1	79,2	79,6	79,6
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	681	702	787	884
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	786	810	901	1.004

*N.B. - Deze gegevens zijn niet beschikbaar bij de bronhouder

Met wie hebben we samengewerkt?

Voor het programma Ruimte werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Archeologie West-Friesland
- Recreatieschap Westfriesland
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en
- Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Totaal baten	6.374	7.525	7.837
Totaal lasten	-14.096	-16.191	-14.328
Saldo van baten en lasten	-7.722	-8.666	-6.491
Toevoeging aan de reserves	-750	-1.247	-1.589
Onttrekking aan de reserves	660	830	739
Resultaat	-7.812	-9.083	-7.341
	Nadelig	Nadelig	Nadelig

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	117 V	
Bijdrage SED	-405 N	
Overheveling 2023-2024	518 V	
Directe doorbelasting SED: overdracht wegen	100 V	
Wegen onderhoud	202 V	
Verkeersmaatregelen	77 V	
Bruggen onderhoud	31 V	
Openbare verlichting	-37 N	
Riolering	67 V	
Voorziening riolering	-184 N	
OOV	26 V	
Afvalinzameling	-136 N	
Omgevingswet	237 V	
Voorziening bouwgrondexploitatie	1.122 V	
Woningmarkt	106 V	
Overige verschillen	21 V	
Totaal lasten:	1.862 V	
Baten:		
Wegen onderhoud: bijdrage van derden in de kosten	77 V	
Bouwgrondexploitatie	-324 N	
Riolering opbrengsten	58 V	
Voorziening riolering	-93 N	
Afvalinzameling opbrengsten	139 V	
Klimaat en duurzaamheid	134 V	
Begraafplaats	21 V	
Bouwleges	383 V	
Overige verschillen	-84 N	
Totaal baten:	311 V	
Totaal verschil	2.174 V	

Lasten

Personeelslasten overdracht wegen (€ 100.000 voordeel)

In 2023 is areaal overgekomen van het Hoogheemraadschap naar de gemeente Drechterland. Bij deze overdracht zat onder andere ook salarisplicht. Hiervoor zijn vacatures opengesteld welke in het tweede en derde kwartaal ingevuld zijn. Dit is niet eerder gelukt vanwege krapte op de (civieltechnische) arbeidsmarkt.

Wegen onderhoud (€ 202.000 voordeel)

In heel 2023 zijn er geen asfaltwerkzaamheden uitgevoerd voor de grotere werken aangezien de gecontracteerde aannemer niet kon voldoen aan de gestelde eisen qua asfalsamenstelling. Na beëindiging van het contract is een nieuwe aanbesteding, met aangescherpte criteria, gestart om te komen tot een contract met een nieuwe asfaltaannemer. Deze aanbesteding heeft vertraging opgelopen door bezwaar van één van de deelnemende partijen aan de aanbesteding. Dit heeft ertoe geleid dat er geen geplande asfaltwerkzaamheden uitgevoerd konden worden. In deze periode is enkel incidenteel onderhoud uitgevoerd omdat deze werkzaamheden buiten de aanbestedingsnormen vallen. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2024 een nieuw contract is afgesloten met een asfaltaannemer die aantoonbaar de juiste kwaliteit kan leveren.

Verkeersmaatregelen (€ 77.000 voordeel)

Er zijn minder borden en komborden vervangen dan verwacht. In 2024 wordt het gehele areaal geïnteriseerd.

Bruggen onderhoud (€ 31.000 voordeel)

In de planning stond voor 2023 dat het dek van brug Stationslaan Westwoud zou worden aangepakt. Ten gevolge van uitloop van kunstwerken elders in Nederland, komt de aannemer hier pas aan toe in 2024.

Openbare verlichting (€ 37.000 nadeel)

Voor de elektra van de openbare verlichting werd er rekening gehouden met hogere kosten. De kosten zijn hoger uitgevallen dan op voorhand werd verwacht.

Riolering (€ 67.000 voordeel)

Voor het op niveau brengen van de data met betrekking tot de inspecties van het riool is in de begroting van het Programma Stedelijk Water en Riolering rekening gehouden met een budget van €50.000 voor de uitvoering. In 2023 is deze actie niet uitgevoerd door de wisselende samenstelling van het team. Voor elektra van de gemalen werd er rekening gehouden met hogere kosten. Bij nader inzien zijn de kosten niet zo hoog uitgevallen als op voorhand werd verwacht.

Voorziening riolering (€ 184.000 nadeel)

Als gevolg van onder andere lagere onderzoekskosten en hogere inkomsten uit rioolheffing, heeft er in plaats van de verwachte onttrekking een storting plaatsgevonden in de voorziening riolering.

Openbare Orde en Veiligheid (€ 26.000 voordeel)

Het budget bestaat uit zowel personeel- als materiaalkosten, waarbij een groot gedeelte voorkomt uit een openstaande vacature en er qua materiaalkosten, zoals de handhavingskosten, minder budget is gebruikt dan vooraf begroot.

Afvalinzameling (€ 136.000 nadeel)

In verband met grote fluctuaties op de afvalmarkt, met name op het gebied van verwerking, werd in de begroting rekening gehouden met een marge, zodat eventuele tegenvallers in de verwerkingskosten kunnen worden opgevangen.

Daarnaast stelt, de gemeente de begroting voor het opvolgende jaar op, voordat HVC haar prognoses beschikbaar heeft. Op de begroting 2023 zijn de uitgaven voor de DVO hoger ingeschat, dan HVC in de voorschotnota's in rekening heeft gebracht.

Het saldo van lagere lasten en de hogere opbrengsten is gestort in de voorziening afvalinzameling. Deze storting was niet geraamd en leidt tot een overschrijding.

Omgevingswet (€ 237.000 voordeel)

De werkzaamheden van het Omgevingswet zijn verdeeld over meerdere kalenderjaren. Dit overschot wordt gedoteerd aan de Reserve Omgevingswet.

Bouwgrondexploitaties (€ 1.122.000 voordeel)

De verliesvoorziening voor de grondexploitatie Dorpshuis Schellinkhout is vrijgevallen. Er moeten in de grondexploitatie Dorpshuislocatie Schellinkhout kosten worden toegerekend aan de MFA, die niet begroot waren. Dit levert een voordeel op, omdat de voorziening door deze interne opbrengst niet meer nodig is. Wel zal een aanvullend investeringsbudget hiervoor aangevraagd worden.

Woningmarkt (€ 106.000 voordeel)

Wij hebben geen geschikte kandidaat kunnen werven vanwege de schaarste op de arbeidsmarkt. Ook inhuur is niet beschikbaar geweest in 2023.

Baten

Wegen onderhoud - bijdrage van derden (€ 77.000 voordeel)

Het aantal "derden" dat graafwerkzaamheden aanvraagt is groter dan begroot, waardoor de totale bijdrage en legeskosten inherent ook hoger wordt.

Bouwgrondexploitaties (€ 324.000 nadeel)

Jaarlijks wordt het saldo van lasten en baten van grondexploitaties geactiveerd en verantwoord op de balans. Op deze wijze ontstaat op de balans een boekwaarde per project. Deze lasten en baten hebben dus in eerste instantie geen invloed op begroting en jaarrekening. De winstneming op een grondexploitatie is afhankelijk van het percentage van gereedheid van de grondexploitatie. Voor 2023 is hieruit naar voren gekomen dat de te nemen winstneming lager is dan geprognosticeerd.

Riolering opbrengsten (€ 58.000 voordeel)

Door het opwerken van de kwaliteit van het bestand is het aantal percelen waar rioolheffing in rekening wordt gebracht hoger dan geraamd. Hierdoor zijn de opbrengsten hoger. De hogere opbrengst vloeit naar de voorziening.

Voorziening riolering (€ 93.000 nadeel)

Zie tekst bij de lasten: voorziening riolering.

Afval inzameling (€ 139.000 voordeel)

Door het opwerken van de kwaliteit van het bestand (in samenwerking met HVC) is het aantal woningen waar afvalstoffenheffing in rekening wordt gebracht hoger dan geraamd. Hierdoor zijn de opbrengsten hoger. De hogere opbrengst vloeit naar de voorziening.

Klimaat en duurzaamheid (€ 134.000 voordeel)

Er zijn in het boekjaar subsidie mogelijkheden ontstaan die aangevraagd en verkregen zijn. Dit leidt tot meer inkomsten dan voorzien. Bijvoorbeeld de '*capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid*' (CDOKE) regeling en de subsidie vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP). Deze middelen zijn deels besteed in 2023 maar kennen een meerjarige uitvoeringstermijn.

Begraafplaats (€ 21.000 voordeel)

Er zijn in 2023 meer grafrechten verlengd dan waar rekening mee is gehouden in de begroting.

Bouwleges (€ 383.000 voordeel)

In 2023 is een aantal omgevingsvergunningen verleend voor grote werken in de utiliteitsbouw. Met name agrarische bedrijfsgebouwen. Deze legesinkomsten waren niet opgenomen in de begroting.

Toelichting op mutaties reserves

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Reserve Klimaat & Duurzaamheid	-370	N
Overige verschillen	-63	N
Totaal verschil	-433	N

Lasten

Klimaat & Duurzaamheid (€ 370.000 nadeel)

Er zijn meer opbrengsten dan uitgaven gerealiseerd en het saldo wordt, zoals besloten in de najaarsnota 2023, gestort in de reserve Klimaat & Duurzaamheid. Deze storting was nog niet geraamd.

Samenleving

Onderwijs

Sport, cultuur
en recreatie

Sociaal domein

Volksgezond-
heid

Samenleving

Inleiding

In de gemeente Drechterland streven we ernaar dat iedereen meedoet. Het grootste deel van de inwoners redt zichzelf en beschikt over voldoende zelf organiserend vermogen om tegenslagen op te vangen. Waar inwoners dit niet kunnen, biedt de gemeente ondersteuning, die gericht is op zelfredzaamheid en het behoud van regie. Verder spelen we in op initiatieven van inwoners en stimuleren we een actieve deelname en betrokkenheid. Zo wordt de kracht van inwoners van de gemeente Drechterland gemobiliseerd en delen we onze verantwoordelijkheid als overheid samen met onze inwoners en organisaties. De betrokkenheid en verbinding met elkaar wordt vergroot (sociale cohesie). Dit resulteert in een samenleving waarin iedereen zich thuis voelt.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Hieronder geven we inzicht in de doelen die we in 2023 wilden behalen. Per doelstelling geven we aan wat we hebben bereikt en wat we daarvoor gedaan hebben.

Onderwijs	
Ambitie	Kinderen in de gemeente Drechterland krijgen les in een leeromgeving die bijdraagt aan hun ontwikkeling in aantrekkelijke, veilige en gezonde schoolgebouwen.
Wat hebben we bereikt?	We hebben stappen gezet om de huisvesting van scholen toekomstbestendig te houden.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• In oktober 2023 is de eindrapportage van het scenario-onderzoek primair onderwijs Venhuizen opgeleverd in relatie tot de woningbouwplannen. • In oktober 2023 is de bouw gestart van de Multifunctionele Accommodatie (MFA) Westwoud. • Eind 2023 is het definitief ontwerp vastgesteld van het MFA Schellinkhout.

Sport, cultuur en recreatie	
Ambitie	Drechterland kent een rijk verenigingsleven, goede sportactiviteiten en een gevarieerd cultureel aanbod.
Wat hebben we bereikt?	We hebben het verenigingsleven bevorderd en er zijn (nieuwe) culturele- en sportactiviteiten georganiseerd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• Er is in 2023 ingezet op het versterken van de mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren. Hiervoor zijn onder andere de NPO-middelen ingezet (Nationaal Programma Onderwijs). Lokaal is en wordt er vanuit deze middelen ingezet op talentontwikkeling en uitbreiding van de Ouder Kind Adviseurs.

	• Middels subsidieverlening is sturing gegeven aan het bereiken van de gemeentelijke ambities en doelen. Subsidies zorgen voor instandhouding en waardering van organisaties (verengingsleven) die een functie vervullen voor het behalen van gemeentelijke beleidsdoelen. • In 2023 is er uitvoering gegeven aan het Lokale Sportakkoord Drechterland. De ambities binnen dit akkoord zijn: - Iedereen moet kunnen sporten en bewegen; - Vitale sportaanbieders; - Van jongs af aan vaardig in bewegen. Daarnaast is er een buurtsportcoach actief via Team Sportservice Westfriesland. De buurtsportcoach organiseert veel activiteiten rondom beweging op en rond scholen en verenigingen en adviseert daarnaast op vele manieren om sport en bewegen te stimuleren in de gemeente. • Er is in de gemeente een cultuurcoach actief via de Westfriese bibliotheken. De cultuurcoach heeft in 2023 gewerkt aan de volgende doelstellingen: - Het bevorderen van vertrouwdsheid bij kinderen met één of meer kunst- en cultuurvormen; - Het ondersteunen van scholen bij het uitvoeren van cultuureducatie en muziekonderwijs, onder andere door hen te begeleiden bij (gemeentelijke) subsidieaanvragen. - Het culturele aanbod voor scholen en instellingen versterken. - Het binnen- en buitenschoolse onderwijsaanbod verrijken en beter op elkaar afstemmen.
--	---

Sociaal Domein	
Ambitie	De gemeente verleent professionele zorg tegen verantwoorde kosten.
Wat hebben we bereikt?	• Voor het jaar 2024 is een overbruggingsovereenkomst specialistische en hoog-specialistische Jeugdhulp en Wmo afgesloten waarin reële tarieven worden gehanteerd.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• In 2023 zijn er een vijftal nieuwe regionale overeenkomsten in het kader van Jeugd en Wmo afgesloten. Sociaal Medische Advisering, Onafhankelijke Cliëntondersteuning, Pleegzorg, Jeugdbescherming & Jeugdreclassering en Ernstige Dyslexie hebben per 2024 nieuwe overeenkomsten voor de regio Westfriesland. Om een zorgvuldig proces en onderbouwde inrichtingskeuzes voor de nieuwe inkoop van specialistische en hoog-specialistische Jeugdhulp en Wmo (begeleiding, huishoudelijke ondersteuning en dagbesteding) te maken, is een overbruggingsovereenkomst afgesloten. In 2023 is er, in samenwerking met diverse ketenpartners, gewerkt aan de voorbereiding en uitwerking van de nieuw af te sluiten overeenkomsten. De evaluatie van het Resultaat Gestuurd Werken is daarbij als basis gebruikt. Er wordt rekening gehouden met de opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd en er worden voorwaarden

	geschept om te sturen voor het afsluiten van overeenkomsten, alsmede gedurende de looptijd van de overeenkomsten. Dit wordt vervolgd in 2024. • Door vertraging vanuit het Rijk is er in 2023 nog geen uitvoering gegeven aan de opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd. In 2024 wordt hiermee gestart. • Het lokale beleidsplan Wmo is ontwikkeld en vastgesteld door de gemeenteraad. • Vanuit de NPO-middelen wordt aandacht besteed aan de mentale gezondheid van jongeren middels GGZ-expertise in de klas, het M@ZL project en jongerenwerk. Daarnaast is er een convenant Schoolmaatschappelijk werk voortgezet onderwijs opgesteld. • De wethouder van Drechterland is bestuurlijk trekker geworden van het dossier Wonen en Zorg.
--	--

Sociaal Domein	
Ambitie	Drechterland is een gezonde gemeente waarin iedereen meedoet.
Wat hebben we bereikt?	• WerkSaam heeft 82% duurzame uitstroom gerealiseerd. • We hebben een aanpak om zorgcliënten met bijstand te ondersteunen en activeren. • We hebben meer aandacht gegeven aan het welzijn van jongeren.
Wat hebben we ervoor gedaan?	• De afdeling Duurzaamheid werkt aan een energieaanpak waarbij wordt samengewerkt met de regiogemeenten. De afdeling Samenleving voert de Energietoeslag uit. De afdelingen Duurzaamheid en Samenleving werken, waar het kan, samen aan de energieproblematiek. • WerkSaam zet zich in om zo veel mogelijk duurzame uitstroom te realiseren. Ook zetten zij in op leren bij bedrijven in de regio. WerkSaam informeert u over de werkzaamheden die zij hiervoor uitvoeren via de P&C documenten. • Er is extra budget vrijgemaakt voor de effectievere inzet van Jeugd- en jongerenwerk. De werving van een jongerenwerker start in 2024. • Team Inzet zorgt voor professionele bemiddeling bij vechtscheidingen, onder andere door de inzet van mediators en kindbehartigers. • Twee participatiecoaches vanuit de gemeente begeleiden zorgklanten. De zorgklanten worden op regelmatige basis gesproken. De participatiecoaches werken waar nodig samen met WerkSaam. Indien de wetswijziging nog wordt doorgevoerd, wordt hierop geanticipeerd in samenwerking met WerkSaam.

Sociaal Domein	
Ambitie	Drechterland is een gezonde gemeente waarin iedereen meedoet.
Wat hebben we bereikt?	We hebben ingespeeld op de toenemende vergrijzing, onder andere op het gebied van Zorg en Wonen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	• Door middel van het subsidiebeleid heeft de gemeente lokale partners en vrijwilligersorganisaties in staat gesteld om activiteiten aan te bieden aan ouderen, onder andere om isolement te voorkomen. • Eenzaamheidsbestrijding is een onderdeel van de Brede Specifieke Uitkering. • We bieden vanuit de gemeente doorlopende communicatie aan, door onder andere een gemeentelijke pagina in de lokale krant. • Alle 80-jarigen zijn in 2023 uitgenodigd door WelWonen voor een preventief huisbezoek. • Er is een folder ontwikkeld met informatie over de handelwijze bij het signaleren van (financiële) ouderenmishandeling. • Het plan van aanpak Dementievriendelijke gemeente is uitgevoerd.
------------------------------	--

Volksgezondheid	
Ambitie	Drechterland is een gezonde gemeente.
Wat hebben we bereikt?	We hebben voor iedere inwoner (jong en oud) gewerkt aan het behouden en versterken van een breed en toegankelijk voorzieningenaanbod.
Wat hebben we ervoor gedaan?	De werkgroep In Control Of Alcohol & Drugs (ICOAD) Westfriesland heeft in 2022 de opdracht gekregen om het beleidsplan 2020-2022 te evalueren, bij te stellen en een nieuw beleidsplan 2023-2026 op te stellen. Het regioplan 2023-2026 is vastgesteld. Met dit 4-jarige programma willen we met preventie, handhaving en communicatie bijdragen aan het verminderen van het overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren (11/12 jaar tot 23 jaar).

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar	LISA	483,6	479,2	487,2	n.b.
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	0	1	0	n.b.
Achterstanden onder jeugd (kinderen in uitkeringsgezin)	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3	4	3	n.b.
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	71,4	72,7	73,7	74,3
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,5	1,3	2	1,3
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1	1	n.b.	n.b.
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	202,8	176,1	136,8	127,5

Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	251,6	259	250,5	262,2
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	8,6	8,2	10,6	8,2
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	1,1	1,3	1,2	0,7
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Clënten met een maatwerk- arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	640	640	670	n.b.
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0	0	0	n.b.
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	11	15	19	n.b.
Niet-sporters	% inwoners dat niet wekelijks sport (vanaf 12 jaar)	RIVM, CBS	44,1	n.b.	44,8	n.b.

*N.B. - Deze gegevens zijn niet beschikbaar bij de bronhouder

Met wie hebben we samengewerkt?

Voor het programma Samenleving werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- WerkSaam Westfriesland
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD).

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Totaal baten	4.042	8.999	8.923
Totaal lasten	-24.512	-30.430	-28.551
Saldo van baten en lasten	-20.470	-21.431	-19.628
Toevoeging aan de reserves	-3	-294	-294
Onttrekking aan de reserves	235	274	231
Resultaat	-20.238	-21.451	-19.691
	Nadelig	Nadelig	Nadelig

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten		112 V
Bijdrage SED		-402 N
BTW nadeel koepel (in bijdrage SED)		20 V

Overhevelingsbesluit	201 V
Onderwijs(huisvesting)	49 V
Leerlingenvervoer	40 V
Team Inzet	41 V
Collectief gehandicaptenvervoer	60 V
BUIG	307 V
Algemene uitkering armoede en schulden	49 V
Specialistische jeugdhulp	53 V
Cliëntgebonden kosten Jeugd	-565 N
Cliëntgebonden kosten Wmo	-255 N
Opvang vluchtelingen Oekraïne	1283 V
Subsidieprogramma	63 V
SPUK	359 V
Overige verschillen	463 V
Totaal lasten:	1.878 V
Baten:	
BUIG	-67 N
Opvang vluchtelingen Oekraïne	192 V
SPUK	-359 N
Zwembad	28 V
Overige verschillen	130 V
Totaal baten:	-76 N
Totaal verschil	1.802 V

Lasten

Overhevelingen (€ 201.000 voordeel)

Betreft de volgende overhevelingen:

- Inkoop jeugd en WMO	€	25.000
- Aanbesteding jeugd en WMO	€	25.000
- CUP: Talentontwikkeling en Jeugdwerk	€	20.000
- Inburgering	€	27.000
- CUP: Samenwerking Woonzorgconcepten	€	26.000
- Taalonderwijs Oekraïne	€	33.000
- Kosten onderwijshuisvesting	€	25.000
- CUP: Financiële doorvertaling Integraal huisvestingsplan	€	20.000

Onderwijshuisvesting (€ 49.000 voordeel)

Stichting Present heeft ten behoeve van ventilatieverbeteringen bij 't Skitteljacht te Hoogkarspel een SUVIS-subsidie aangevraagd. De gemeente heeft indertijd afgesproken hierin mee te financieren. Stichting Present heeft augustus 2023 aangegeven dat de ventilatieverbeteringen niet gaan plaatsvinden, zonder precieze opgave van redenen.

Daarnaast worden voor onderwijshuisvesting elk jaar diensten ingekocht, waarbij te denken valt aan prognoses en haalbaarheidsonderzoeken. In 2023 is dit begrote bedrag niet gebruikt.

Leerlingenvervoer (€ 40.000 voordeel)

In een eerder stadium is de verwachting geweest dat de kosten voor leerlingenvervoer zouden stijgen. Deze stijging is minder hoog gebleken dan verwacht.

Team Inzet (€ 41.000 voordeel)

Team Inzet heeft in 2023 budget toegekend gekregen om ondersteuning te bieden aan een gezin met complexe problematiek. Met deze ondersteuning kon de-escalatie plaatsvinden en werd doorverwijzing naar specialistische hulp voorkomen. Er is slechts een deel van dit extra budget nodig geweest om de begeleiding vanuit het team vorm te geven.

Collectief gehandicaptenvervoer (€ 60.000 voordeel)

Er is een andere berekeningswijze gehanteerd, waarbij afgerekend wordt in kilometers in plaats van in zones.

BUIG (€ 307.000 voordeel)

Het aantal uitkeringen blijft dalen. De uitkeringslasten zijn hierdoor lager dan de ontvangen BUIG gelden.

Algemene uitkering Armoede en schulden (€ 49.000 voordeel)

In de meicirculaire is dit bedrag door het rijk toegekend. Dit is in 2023 niet gebruikt.

Specialistische jeugdhulp (€ 53.000 voordeel)

Op 1 juli 2023 liep het contract van JeugdzorgPlus af, waarin een basiscapaciteit was afgesproken. Per 1 juli 2023 zijn er nieuwe contractafspraken gemaakt over de basiscapaciteit onder de titel 'Af- en ombouw JeugdzorgPlus'. Het gebruik van bedden en de bekostiging van de niet-afgenomen bedden is naar beneden bijgesteld. De kosten van de gemeenten blijven echter afhankelijk van het aantal daadwerkelijk afgenomen bedden en is daarmee lastig te voorspellen.

Clïentgebonden kosten - Jeugd (€ 565.000 nadeel)

De overschrijding van het jeugdbudget heeft een aantal oorzaken. Naast de landelijke trend van stijgende kosten in de jeugdzorg, zijn er ook een aantal lokale ontwikkelingen.

In het boekjaar 2023 zijn veel indicaties met terugwerkende kracht afgegeven. Dit heeft te maken met de achterstanden in het werkproces jeugd. Daarnaast zijn er partijen die tot een jaar nadat de zorg is geleverd declareren, hierdoor zijn kosten lastig te voorspellen.

Met name de kosten voor dagbehandeling zijn enorm toegenomen in 2023.

Een deel van de kosten in 2023 heeft betrekking op 2022. Het gaat om een bedrag van € 132.000.

Clïentgebonden kosten - Wmo (€ 255.000 nadeel)

De stijging wordt veroorzaakt door de clïentenstijging in een aantal duurdere arrangementen, met name op het gebied van psychosociale problematiek. Daarnaast is in 2023 een stijging in de maatwerkarrangementen huishoudelijk hulp.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (€ 1.283 000 voordeel)

De baten en lasten, om ontheemde Oekraïners op te vangen, zijn gelijkmatig verdeeld over de gemeente Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Per saldo levert dit per gemeente incidenteel een batig resultaat op van € 1.363.000.

Subsidieprogramma (€ 63.000 voordeel)

Betreft Peuterspeelzaalwerk. Dit bedrag wordt van de subsidielijst afgehaald omdat het niet meer via subsidies wordt aangevraagd maar op facturatiebasis wordt gedeclareerd.

SPUK (€ 359.000 voordeel)

Dit betreft het niet uitgegeven deel van de ontvangen Specifieke uitkeringen.

Baten

BUIG (€ 67.000 nadeel)

We hebben minder inkomsten en terug ontvangsten uit vorderingen dan begroot. In totaal geeft BUIG een positief saldo.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (€ 192.000 voordeel)

De baten en lasten, om ontheemde Oekraïners op te vangen, zijn gelijkmatig verdeeld over de gemeente Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Per saldo levert dit per gemeente incidenteel een batig resultaat op van € 1.363.000.

SPUK (€ 359.000 nadeel)

Het niet uitgegeven deel van de Specifieke Uitkeringen kan worden uitgegeven in 2024.

Zwembaden (€ 28.000 voordeel)

In 2023 zijn er meer bezoekers geweest en er zijn meer abonnementen verkocht. Door de sluiting van het zwembad in Wervershoof hebben we een toestroom van kinderen voor het ABC-zwemlessen gehad.

Toelichting op mutaties reserves

Toelichting afwijkingen JR2023 t.o.v. B2023 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Niet bestede overhevelingen	-28	N
Overige verschillen	-16	N
Totaal verschil	-44	N

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad heeft bepaald dat de volgende heffingen daadwerkelijk worden geheven in Drechterland:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting en toeristenbelasting.
- Belastingen om kosten mee te verhalen: de heffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan de betreffende gemeentelijke zorgplicht of specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren de rioolheffing, afvalstoffenheffing, secretarieleges, begrafenisrechten, marktgelden en pachtsommen kermissen.

De paragraaf lokale heffingen bevat op grond van artikel 10 BBV ten minste:

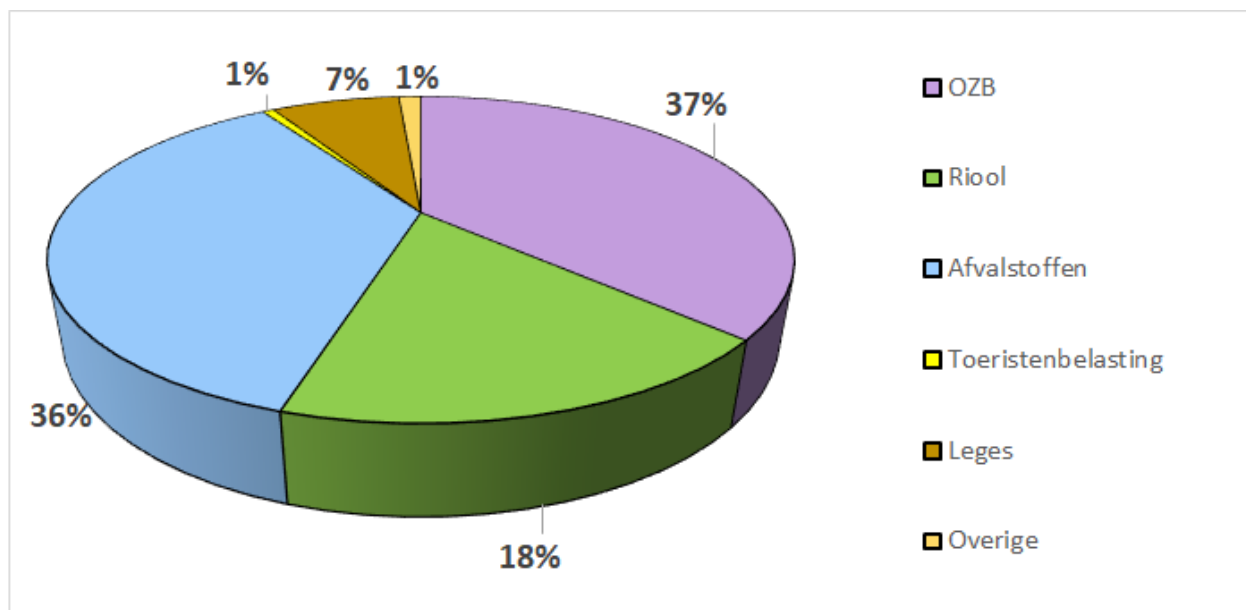
- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Overzicht lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de heffingen en de verwachte opbrengsten in de begroting 2023 en de daadwerkelijke inkomsten.

Belastingen	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Onroerendezaakbelastingen op woningen (eigenaren)	2.992	3.008
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (eigenaren)	536	523
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (gebruikers)	342	336
Forensenbelasting	20	18
Toeristenbelasting	65	156
Totaal	3.955	4.041
Heffingen	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Secretarieleges	229	223
Leges omgevingsvergunningen	447	473
Begrafenisrechten	79	100
Rioolheffing	1.535	1.593
Afvalstoffenheffing	3.193	3.249
Staangelden markten	7	5
Pachtsommen kermissen	20	22
Overige heffingen	78	160
	5.588	5.824

Het totaal aan belastingen en heffingen bedraagt circa € 9,8 miljoen. Onderstaande grafiek laat de verdeling van de opbrengsten uit de belastingen en heffingen voor 2023 zien:

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven van onroerende zaken die binnen de gemeente zijn gelegen, te weten een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoor- en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen. Voor 2023 heeft de gemeenteraad de volgende tarieven vastgesteld:

Tarieven OZB heffing	2022	2023
OZB woning eigenaar	0,0838%	0,0878%
OZB niet-woning eigenaar	0,1618%	0,1787%
OZB niet-woning gebruiker	0,1306%	0,1397%

De berekening van de OZB-tarieven wordt gedaan aan de hand van de door de raad goedgekeurde methode. De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) worden berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van het onroerend goed in de gemeente. Bij het bepalen van dit tarief wordt een relatie gelegd met de waardeontwikkeling van het onroerend goed. De raad heeft in het meerjarig besluit 2021 t/m 2024 een verhoging vastgesteld van 3% (plus 3% inflatiecorrectie). Ten opzichte van 2022 zijn de OZB opbrengsten dus in totaal met 6% uitgebreid.

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen. Het tarief bedraagt in 2023 € 1,55 per overnachting.

	(In euro's)	
Tarieven Toeristenbelasting	2022	2023
Per persoon per nacht	€ 1,50	€ 1,55

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning beschikbaar houdt zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben. Onder gemeubileerde woningen vallen ook zomerhuisjes, chalets en caravans. Het tarief voor de forensenbelasting is voor 2023 vastgesteld op € 260,- per woning per jaar.

(In euro's)		
Tarieven Woonforensenbelasting	2022	2023
Per object	€ 253,00	€ 260,60

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De uitgangspunten voor de heffing zijn volledige kostendekking op basis van het vastgesteld Gemeentelijk rioleringsplan. Voor 2023 is het basistarief berekend op € 175,80.

De rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend opgelegd worden. Het percentage kostendekkendheid is in 2023 100%.

Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de riolering:
Bedragen * 1.000 Euro

		2023
Kosten riolering		823
Inkomsten riolering excl. heffingen		3
Netto kosten riolering		820
Toe te rekenen kosten:		
Overhead		543
BTW		230
Totale kosten		1.593
Opbrengsten heffingen		1.593
Dekking		100%

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van de kosten die de Huisvuilcentrale (HVC) te Alkmaar aan de gemeente in rekening brengt. Met HVC is overeengekomen dat de kostprijs per huishouden met een jaarlijkse indexering wordt aangepast voor de tariefstelling op lokaal niveau. In het kader van kostendekkendheid worden aan de afvalkosten de kosten van administratie en inning (de zogenaamde perceptiekosten) toegevoegd. Tevens wordt rekening gehouden met de doorwerking van het BTW-compensatiefonds.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn in 2023 met 3,6 % gestegen voor eenpersoonshuishoudens en met 4,0% voor meerpersoonshuishoudens en bedragen respectievelijk € 304,80 en € 424,80.

Afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend opgelegd worden. Het percentage kostendekkendheid is in 2023 100%.

Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing:

	2023
Kosten afvalinzameling	2.837
Inkomsten afvalinzameling excl. heffingen	235
Netto kosten afvalinzameling	2.602
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	63
BTW	493
Overige toe te rekenen kosten	90
Totale kosten	3.248
Opbrengsten heffingen	3.249
Dekking	100%

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat betaald moet worden aan de gemeente voor het gebruik van haar diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Zoals besloten bij de programmabegroting 2023, zijn de (niet wettelijke) tarieven van de Legesverordening verhoogd met 3,0% (inflatiecorrectie). De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges:

Titel 1 Algemene dienstverlening		Lasten	Baten	Dekking
hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	34	24	72%
hoofdstuk 2	Reisdocumenten	134	104	77%
hoofdstuk 3	Rijbewijs	86	75	87%
hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	4	4	101%
hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	4	3	85%
hoofdstuk 17	Kinderopvang	0	2	0%
hoofdstuk 18	AVOI	23	26	113%
hoofdstuk 19	Verkeer en Vervoer	26	4	15%
hoofdstuk 21	Diversen	0	0	61%
Kostendekking Titel 1		312	242	78%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		Lasten	Baten	Dekking
hoofdstuk 2	Vooroverleg/ beoordeling conceptaanvraag	22	14	67%
hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	515	840	163%
hoofdstuk 5	Teruggaaf	0	-20	0%
hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	0	0	19%
Kostendekking Titel 2		537	835	156%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn		Lasten	Baten	Dekking
hoofdstuk 1	Horeca	21	3	15%
hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	24	4	17%
Kostendekking Titel 3		45	7	16%

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3		Lasten	Baten	Dekking
Kostendekkendheid				
Titel 1		312	242	78%
Kostendekkendheid				
Titel 2		537	835	156%
Kostendekkendheid				
Titel 3		45	7	16%
Kostendekkendheid totale tarieventabel		894	1.085	121%

De kostendekkendheid is hoger als 100%. Conform wetgeving dient de opbrengsten leges in de administratie opgenomen worden op moment van aanvraag, voorgaande jaren is dit niet gebeurd hierdoor zijn er incidentele hogere opbrengsten (€ 352.000). Daarnaast zijn enige incidentele grote omgevingsvergunningen aangevraagd.

Begraaf- en grafrechten

Grafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. Daarbij mogen de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde kosten. Ook deze rechten zijn in 2023 met 3% verhoogd, gericht op de inflatiecorrectie.

Markten en kermissen

De staangelden voor markten zijn lager dan de raming die hiervoor is opgenomen. De kermisgelden zijn hoger dan de raming.

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2023 bekend gemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

In 2023 betalen huishoudens meer aan gemeente, provincie en waterschap dan in 2022. Een huishouden met een eigen woning betaalt dit jaar gemiddeld 1.562 euro in totaal aan alle lokale belastingen, 5,4 procent meer dan vorig jaar. Huurders zijn in 2023 gemiddeld 933 euro kwijt aan lokale lasten, 4,6 procent meer dan vorig jaar.

Onderstaande tabel laat zien wat de gemiddelde bruto woonlasten van huurders en van eigenaren/bewoners in de omringende gemeenten zijn. De gemeente met de laagste gemiddelde lastendruk in onze regio staat op nummer één in de rangorde.

Woonlasten per huishouden -huurders

(In hele euro's)

Rangorde	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2022	2023	2022	2023
	1 Medemblik	€ 257	€ 240	€ 362	€ 340
	2 Koggenland	€ 282	€ 295	€ 379	€ 397
	3 Stede Broec	€ 267	€ 279	€ 397	€ 411
	4 Drechterland	€ 294	€ 305	€ 408	€ 425
	5 Hoorn	€ 307	€ 323	€ 399	€ 424
	6 Enkhuizen	€ 403	€ 426	€ 483	€ 512
	7 Opmeer	€ 488	€ 493	€ 599	€ 606

*Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten***Conclusie**

Op basis van de aangegeven cijfers zijn de woonlasten voor huurders in Drechterland in 2023 gestegen met 4%. Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente Drechterland voor deze regio voor huurders een gemiddelde lastendruk kent. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zijn lager dan het landelijk gemiddelde van € 436.

Woonlasten per huishouden - eigenaren/bewoners

(In hele euro's)

Rangorde	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2022	2023	2022	2023
	1 Koggenland	€ 675	€ 785	€ 772	€ 886
	2 Hoorn	€ 775	€ 813	€ 867	€ 914
	3 Enkhuizen	€ 802	€ 889	€ 882	€ 975
	4 Drechterland	€ 787	€ 884	€ 901	€ 1.004
	5 Medemblik	€ 800	€ 967	€ 905	€ 1.067
	6 Stede Broec	€ 865	€ 990	€ 994	€ 1.122
	7 Opmeer	€ 1.012	€ 1.105	€ 1.123	€ 1.218

*Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten***Conclusie**

Op basis van de aangegeven cijfers zijn de woonlasten voor eigenaren/bewoners in Drechterland in 2023 gestegen met 11 tot 12%. Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente Drechterland voor deze regio voor eigenaren/bewoners een gemiddelde lastendruk kent. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zijn hoger dan het landelijk gemiddelde van € 944.

De stijging wordt grotendeels verklaard door de doorrekening van de begrotingsindexatie, de 3% verhoging besloten voor de jaren 2021-2024 en de verhoging voor de overdracht wegenonderhoud door het Hoogheemraadschap.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, dan kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Systematiek kwijtscheldingsberekening

Voor beantwoording van de vraag of een belastingschuldige voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt, vindt een vermogens- en een inkomenstoets plaats. Met de vermogenstoets wordt bekeken of er op het moment van de aanvraag voldoende middelen (bezittingen) aanwezig zijn om de openstaande belastingschuld te betalen. Zijn deze middelen aanwezig, dan wordt geen kwijtschelding verleend. Ontbreken deze middelen of zijn deze onvoldoende, dan wordt met de inkomenstoets gekeken of er in de nabije toekomst alsnog betalingscapaciteit zal ontstaan waaruit de belastingschuld kan worden voldaan.

Samenwerkingsverband

De gemeente heeft voor de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken een samenwerkingsverband gesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Indien iemand in aanmerking wil komen of denkt te komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen of waterschapsbelastingen, dan kan volstaan worden met het indienen van een kwijtscheldingsverzoek bij een van deze twee organisaties. De organisatie waar het verzoek wordt ingediend, zorgt ervoor dat het verzoek ook bij de andere organisatie wordt behandeld.

Wat kan worden kwijtgescholden?

De gecombineerde belastingaanslag (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) komt in aanmerking voor kwijtschelding.

Hoogte kwijtschelding

In 2023 is voor € 58.000 (in 2022 voor € 60.000) aan kwijtschelding verleend.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - solvabiliteitsratio
 - grondexploitatie
 - structurele exploitatieruimte
 - belastingcapaciteit
 - een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- onvoorzien;
- de vrij aanwendbare reserves;
- stille reserves.

	2023	
Berekening weerstandscapaciteit		
<i>Onbenutte belastingcapaciteit</i>	2.945	
<i>Onvoorzien</i>	20	
Totale weerstandscapaciteit (exploitatie)		2.964
 <i>Weerstandsvermogen</i>		
Vrij aanwendbare reserves	9.107	
Stille reserves	544	
Subtotaal		9.651
 Totale weerstandscapaciteit		12.615

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage

voor toelating tot artikel 12, dan is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. In navolgende berekening is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. Er is voor gekozen het verschil in percentages te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde van de woningen + de WOZ-waarde van de niet-woningen.

OZB-percentages van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,1729%
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	<u>0,0978%</u>
Verskil	0,0751%
 Onbenutte belastingcapaciteit	 2.945

Onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt per 31 december 2023 € 20.000.

Vrij aanwendbare reserves

Onder de vrij aanwendbare reserves vallen de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarvan de bestemming kan worden gewijzigd zodat deze kunnen worden ingezet voor onverwachte financiële tegenvallers.

De stand van de vrij aanwendbare reserves bedraagt per 31 december 2023 € 9.107.000.

Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alleen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast.

De volgende objecten kunnen tot de stille reserves worden gerekend:

- Garagebox aan de Dahliastraat te Hoogkarspel	€ 13.000
- Woning Dorpsweg 104 te Schellinkhout	<u>€ 531.000</u>
Totaal	€ 544.000

Risicomanagement

Aanleiding en achtergrond

De risico's voor de gemeente Drechterland zijn in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's is de gemeente in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente.

Niet alle risico's laten zich financieel vertalen. Er zijn diverse risico's die geen directe financiële gevolgen hebben, bijvoorbeeld imagoschade. In deze paragraaf ligt de nadruk op de financiële risico's omdat aan de hand daarvan het weerstandsvermogen wordt bepaald.

Risico's

Volgens de toelichting op artikel 11 BBV zijn de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins te ondervangen zijn. Reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen voor gevormd. De risico's worden tweemaal per jaar geïnventariseerd met alle verantwoordelijke afdelingshoofden, teamleiders en specialisten. In

de gemeentelijke jaarstukken van 2023 zijn 14 risico's opgenomen. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn risico's voor de SED organisatie.

Om een risico te kunnen analyseren en beoordelen bepalen we de kans op het risico (percentage waarschijnlijkheid) en de gevolgen van het risico (impact) voor de organisatie.

De kansberekening wordt onderverdeeld in vijf niveaus. Deze kunnen als volgt worden uitgelegd:

Klasse	Kans	Percentage
1	< of 1x per 10 jaar	10%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per jaar of >	90%

De klassen van impact zijn als volgt:

Klasse impact

5	=	> € 500.000
4	=	> € 100.000 < € 500.000
3	=	> € 50.000 < € 100.000
2	=	> € 25.000 < € 50.000
1	=	< € 25.000
0	=	Geen geldgevolgen

Door de kans en impact in klassen te verdelen wordt aan beide een score toebedeeld. Op basis van deze scores wordt een statistische berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. In de beleidsnota is bepaald dat alleen de risico's met een score van 15 of hoger (score =kans*impact) worden gepresenteerd. Risico's met een score lager dan 15 zijn onderaan in de tabel opgenomen onder 'overige risico's'.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel risico laten zien en waarvoor geen voorziening of reserve voor is opgenomen. Alleen risico's met een score van 15 of hoger worden apart genoemd in de tabel om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn.

Onderwerp	Beschrijving risico	Genomen beheersmaatregel	Bedrag impact	Kans op optreden	Impact	Bedrag x kans
Aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid openbare buitenruimte door incidenten in de buitenruimte (bijvoorbeeld loszittende tegels, loshangende takken, onjuiste bebording, slechte staat van onderhoud, etc), waardoor een beroep wordt gedaan op het eigen risico. Daarnaast is er sprake van verschillende ziekten en plagen in het openbaar groen welke niet begroot is.	Er zijn vastgestelde beheersplannen voor Wegen, Groen, Riolerings, Kunstwerken, Water, Beschoeiingen en de speelvoorzieningen. Voor plaagdienstbestrijden wordt gewerkt om hier ook een beleid voor te maken.	170	4	4	119

Onrechtmatigheid	Financieel Risico, omdat de gemeenten financieel garant staan voor de GR SED.	Opnemen in de paragraaf verbonden partijen in de begroting en in de jaarrekening van de gemeenten. Gedurende het jaar rapporteren door middel van kwartaalrapportages en bespreken in AB.	150	4	4	105
WMO	Overschrijding op de open einde regeling WMO door een stijging van het aantal WMO-meldingen.	Goede monitoring op de budgetten en het aantal aanvragen.	148	4	4	103
Jeugdzorg	Overschrijding op de open einde regeling Jeugdzorg, rekening houdend met het in control komen van de Jeugdzorgaanbieders. Verder is er een specifiek risico t.a.v. de JeugdzorgPlus. Gezien de afbouw van gesloten naar open jeugdhulp i.c.m. het beschikbaar houden van bedden voor gesloten jeugdhulp is de basiscapaciteit onderdeel van het huidige contract.	Goede monitoring op de budgetten en het aantal aanvragen.	226	4	4	158
Gronden	Voor grondexploitaties worden project specifieke en algemene (conjuncturele) risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd.		544	3	5	272
Kindbescherming/Jeugdreclassering	De aanbesteding van diensten op het gebied van kindbescherming en jeugdreclassering uitgevoerd door gecertificeerde instellingen kan hoger uitvallen vanwege hogere tarieven en onzekerheid over de compensatie hiervan door het Rijk.	We doen mee in een gezamenlijke aanbesteding van de 7 WF gemeenten en de regio's Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland.	750	3	5	375
	Overige risico's					1.039
	SED risico doorbelasting					316
		Totaal benodigde weerstandscapaciteit				2.487

De bedrijfsvoering risico's, opgenomen onder de SED organisatie, zijn financieel door de verdeelsleutel (begroting 2023) bepaald en opgenomen onder het weerstandsvermogen van de gemeente Drechterland voor € 316.000. Voor de SED organisatie zijn dit risico opgenomen:

- Datalekken en Cybercrime

In 2023 hebben zich geen significante problemen voorgedaan. De opgesomde risico's uit de risicoparagraaf van de begroting 2023 hebben niet geleid tot een beroep op de algemene reserve.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 12.544.000 en de maximale benodigde weerstandscapaciteit is € 2.238.000 ($= 90\% * € 2.487.000$). Het ratio weerstandsvermogen is 5,6.

Op basis van de door ons uitgevoerde risico-inventarisatie, de weerstandsratio van 5,6 en het beeld van onze meerjarenbegroting is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Drechterland van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel kan worden voortgezet.

Om het weerstandsvermogen te beoordelen heeft het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente een normtabel ontwikkeld. Ons weerstandsvermogen krijgt als waardering 'uitstekend'.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen en toelichting kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente inzichtelijker te maken schrijft het rijk een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

De opgenomen kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële wend- en weerbaarheid. De kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

Onderstaande tabel geeft de berekende kengetallen van Drechterland weer.

Jaar 2023		Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:		Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
		2022	2023	2023
1	netto schuldquote			
	a. zonder correctie doorgeleende gelden	-9%	26%	-9%
	b. met correctie doorgeleende gelden	-20%	15%	-19%
2	solvabiliteitsratio	55%	47%	54%
3	grondexploitatie	-8%	3%	-1%
4	structurele exploitatieruimte	5%	2%	8%
5	belastingcapaciteit	100%	100%	106%

Bij de beoordeling van de kengetallen maken we gebruik van zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor gemeenten en die door meerdere gemeenten worden gehanteerd. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Wij zullen de kengetallen opnemen en indelen in onderstaande drie categorieën waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Specificering kengetal naar categorie	Cat. A	Cat. B	Cat. C
1. Netto schuldquote:			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50 %	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35 %	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%		0 < 0 %
5. Belastingcapaciteit	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden weer te geven als percentage van de totale baten. Hoe lager het percentage des te gunstiger en minder risicovol.

Toelichting percentages

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90% (bron: ministerie van BZK). Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarezone. De genoemde percentages zijn grove vuistregels. Drechterland heeft een netto schuldquote van -9% in 2023. Dit impliceert dat de gemeente een lage schuldenlast heeft.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Toelichting percentages

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt -19%. Drechterland zit ruim onder de signaleringswaarde van categorie A. Het getal impliceert dat de gemeente goed in staat is om de rentelasten en de aflossingen te voldoen.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

Toelichting percentages

De solvabiliteitsratio van Drechterland ligt met een percentage van 54% boven het gemiddelde van 40% en is dan ook goed te noemen.

Kengetal grondexploitatie

In de crisisjaren is gebleken dat de grondexploitatie forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang omdat deze moet worden terugverdiend bij verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en is een indicatie van het risico. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 35% of hoger wordt als zeer risicovol beschouwd (bron: ministerie van BZK). Hoe lager het percentage, des te geringer het risico.

Toelichting percentages

Drechterland zit met haar kengetal op -1% in 2023. Dit komt omdat er sprake is van een credit stand van de grondexploitaties. In de komende jaren zullen er meer kosten worden gemaakt binnen de grondexploitaties (bouwrijp en woonrijp maken).

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Wanneer het percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Toelichting percentages

Dit percentage is in Drechterland voor 2023 8%. De structurele lasten zijn lager dan de structurele baten.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishoudens

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een belastingcapaciteit van 100% is nagenoeg gelijk aan het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. Een lage belastingcapaciteit houdt in dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Toelichting percentages

De gemeentelijke tarieven zijn hoger dan de landelijke tarieven.

Samenhang kengetallen

De gemeente Drechterland heeft ten opzichte van de VNG-norm een lage schuldpositie. Dit komt doordat Drechterland weinig leningen heeft. De solvabiliteitsratio is goed en de structurele exploitatieruimte is in 2023 8% wat wil zeggen dat de structurele lasten lager zijn dan de structurele baten.

Het weerstandsvermogen van de gemeente Drechterland is voldoende om financiële tegenvallers op te vangen. Op basis van de vijf kengetallen kan de conclusie getrokken worden dat er geen maatregelen genomen hoeven te worden.

Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidsverantwoording

De gemeente heeft het eigendom en beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte is voor een ieder toegankelijk en speelt een belangrijke rol in het publieke leven. In de openbare ruimte zijn voorzieningen aanwezig zoals verhardingen, groen, verlichting, water en civiele kunstwerken. Deze voorzieningen hebben een grote invloed op de leefbaarheid en belevingskwaliteit van de openbare ruimte. Ze zijn van groot belang voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Het in stand houden van deze voorzieningen is een van de kerntaken van de gemeente.

De gemeente streeft naar een betaalbare, functionele, veilige en duurzame openbare ruimte. In 2018 zijn de financiële consequenties van de kapitaalgoederen door de gemeenteraad voor het beheer van de openbare ruimte vastgesteld: de openbare ruimte wordt degelijk en voldoende onderhouden. Over het algemeen is het heel veilig en schoon met uitzonderingen van het centrum van Hoogkarspel. Hier is sprake van een plus: goed, mooi en comfortabel. De openbare ruimte wordt daar goed onderhouden; het is er vrijwel geheel schoon en netjes. Op basis van de financiële consequenties zijn in 2018 door het college de beheerplannen vastgesteld. De vastgestelde beheerplannen worden na vijf jaar geëvalueerd.

In het kader van de ombuigingen is besloten het onderhoudsniveau te verlagen naar C-niveau (laag). De afgelopen jaren is gebleken dat door het verlengen van het groeiseizoen de afgesproken beeldkwaliteit niet werd gehaald en feitelijk al op C-niveau werd onderhouden. Het onderhoudsniveau van gazons en de onkruidbestrijding in beplanting wordt hiermee geconsolideerd.

Deze beleidsvoering heeft betrekking op het onderhoudsniveau van gemeentelijk vastgoed en heeft als doel de levensduur, functionaliteit en veiligheid van onze vastgoedobjecten te waarborgen. De Gemeente stelt vast dat de conditiescore 3 als standaard wordt gehanteerd voor het beheer van haar vastgoedportfolio.

Financiële consequenties

De volgende tabel laat zien welke middelen in 2023 zijn gereserveerd voor het dagelijks en groot onderhoud van de kapitaalgoederen.

Onderdeel	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	verschil
Wegen	Dagelijks onderhoud	476	530	578	-48
	Groot onderhoud	668	541	403	138
Openbare verlichting	Dagelijks onderhoud	97	163	176	-13
	Groot onderhoud	71	5	5	0
Openbaar groen	Dagelijks onderhoud	1.017	1.159	1.152	7
Waterwegen	Dagelijks onderhoud	115	177	193	-15
<u>Voorzieningen</u>					
Bruggen	Dagelijks onderhoud	48	48	17	32
	Storting voorziening	32	32	32	0
	Aanwending voorziening	31	31	36	-5
Riolering	Dagelijks onderhoud	171	184	289	-105

	Storting voorziening	0	0	184	-184
	Aanwending voorziening	93	93	0	93
Begraafplaatsen	Dagelijks onderhoud	8	8	11	-3
	Storting voorziening	44	44	39	5
Gebouwen	Dagelijks onderhoud	142	205	296	-90
	Storting voorziening	179	179	179	0
	Aanwending voorziening	244	244	150	94

Stand van zaken kapitaalgoederen

Wegen

Op basis van de technische wegeninspectie van 2023 uitgevoerd door de DG-groep en Unihorn, beiden een extern en onafhankelijk bureau, blijkt dat het areaal wat wegen betreft niet geheel voldoet aan het kwaliteitsniveau. Dit betekent dat een deel van de wegen niet voldoet aan de-norm 'B' (basis, met een + in het centrum van Hoogkarspel). De beschikbare middelen in 2023 waren en zijn op moment toereikend om te voldoen aan het kwaliteitskader. In 2022 is er extra budget beschikbaar gekomen om deze achterstand weg te werken over een periode van vijf jaar.

In de tweede helft van 2022 is gestopt met asfaltwerkzaamheden voor de grotere werken aangezien de gecontracteerde aannemer niet kon voldoen aan de gestelde eisen qua asfalt-samenstelling. Na beëindiging van het contract is een nieuwe aanbesteding, met aangescherpte criteria, gestart om te komen tot een contract met een nieuwe asfaltaannemer. Deze aanbesteding heeft vertraging opgelopen door bezwaar van één van de deelnemende partijen aan de aanbesteding. Dit heeft ertoe geleid dat er geen geplande asfaltwerkzaamheden uitgevoerd konden worden. In deze periode is enkel incidenteel onderhoud uitgevoerd omdat deze werkzaamheden buiten de aanbestedingsnormen vallen. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2024 een nieuw contract is afgesloten met een asfaltaannemer die aantoonbaar de juiste kwaliteit kan leveren.

Riolering

De beheertaken van de riolering is op peil gebracht met het aanstellen van een nieuw team. Hierdoor lopen we in en krijgen we zicht op de te nemen maatregelen om het functioneren van de riolering te waarborgen. De ontstane achterstanden, van de verwerking van revisiegegevens, zijn verder ingehaald. Hierdoor is er een beter overzicht gekomen over waar de benodigde vervangingen gedaan moeten worden en waar extra aandacht vereist wordt. Dit jaar (2024) resulteert dit zich in een nieuw rioleringsplan, het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR), dat straks vastgesteld wordt voor drie jaar.

Het neerleggen van riolering in het buitengebied waar dit doelmatig is wordt er gewerkt aan een betere chemische en ecologisch bestaan van de watergangen. Door deze stappen werken we niet alleen aan de gestelde wetgeving maar verbeteren we ook ons drinkwater.

Watergangen en beschoeiingen

De overdracht van het beheer en onderhoud van het stedelijk watersysteem aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft plaatsgevonden.

Het Hoogheemraadschap heeft het resterende achterstallig onderhoud wegwerkt in 2023.

Beschoeiingen

Het areaal beschoeiingen kent een achterstand, mede ontstaan door bezuinigingen in 2020. Het vastgestelde beheerplan voorziet in vervanging van de beschoeiingen in 20 jaar.

Groen

Op basis van vier metingen kan gezegd worden dat de huidige beeldkwaliteit op hoofdlijnen op een C-niveau uitkomt. Momenteel wordt een meerjarig integraal onderhoudscontract voor de openbare buitenruimte opgesteld. Tijdens de contractduur worden achterstanden hersteld en voldoet in 2029 de beeldkwaliteit aan de norm.

Groentechnisch gezien voldoet de beplanting in het algemeen ruimschoots aan de kwaliteitsnormen.

De bestrijding van Reuzen berenklaauw en Japanse Duizendknoop in het openbaar groen blijft een punt van aandacht. De huidige maatregelen laten een afname zien van het areaal. Voor een definitieve uitroeiing zal gedurende meerdere jaren consequent ingrijpen noodzakelijk zijn. Uit onderzoek blijkt dat nog geen enkele toepasbare maatregel leidt tot een effectieve bestrijding van de Japanse duizendknoop.

Ten opzichte van 2022 is het aantal aantastingen van de eikenprocessierups in 2023 verder afgenomen.

Spelen

In 2020 is het Uitvoeringsplan Speelruimtebeleid door de raad vastgesteld.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

De speelvoorzieningen zijn veilig en voldoen aan de daaraan gestelde kwaliteitseisen.

Gebouwen

Het gemeentelijk vastgoed voldoet aan de daaraan gestelde kwaliteitseisen, conditieniveau 3 (redelijk). Hieraan is in 2023 voldaan met uitvoering van het meerjarenonderhoudsprogramma.

Er zijn slechts enkele specifieke uitzonderingen waar het gaat om panden die onderdeel zijn van een ontwikkeling of in afwachting zijn van verdere plannen in de nabije toekomst. Er zijn in 2023 geen mutaties geweest.

Bruggen

In het gemeentelijke areaal zijn aandachtspunten de houten fiets- en voetgangersbruggen, waarvan de onderbouw extra zijn geïnspecteerd. Van een klein aantal van deze houten bruggen is achterstand ontstaan in de vervanging van de antisliplagen. Deze achterstand wordt in 2024 weggewerkt.

Beschoeiingen

Het areaal beschoeiingen kent een achterstand, mede ontstaan door bezuinigingen in 2020.

Het vastgestelde beheerplan voorziet in vervanging van de beschoeiingen in 20 jaar.

Openbare verlichting

Het areaal is voor een groot deel op orde en bestaat momenteel uit 5073

verlichtingsobjecten. Dit is een groei van 11%. Verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen zijn in beeld en worden jaarlijks projectmatig en wijkgericht vervangen. Deze vervangingsmethode zorgt voor een tijdelijke afname van de verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen, maar zal het niet helemaal wegnemen, omdat er jaarlijks te vervangen objecten bij komen. Circa zestig procent van de verlichtingsobjecten zijn voorzien van led lichtbronnen.

Begraafplaatsen

Op basis van vier metingen kan gezegd worden dat de huidige beeldkwaliteit op hoofdlijnen op een B-niveau uitkomt. Dit is het afgesproken niveau.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud op de begraafplaatsen.

Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. In ieder geval beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Deze functie omvat de financiering van het beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) schrijft de decentrale overheden een aantal zaken voor op het gebied van financiering. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De belangrijkste verplichtingen die uit deze wet voortvloeien zijn:

- het opstellen van een financieringsstatuut;
- het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening;
- het voldoen aan de kasgeldlimiet;
- het voldoen aan de renterisiconorm.

Financieringsstatuut

Treasury is het sturen op, beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het Treasurystatuut is in 2017 vastgesteld.

Financieringsbeleid

De financieringsportefeuille bestaat uit:

- opgenomen langlopende leningen;
- eigen vermogen welk als financieringsmiddel is ingezet (reserves);
- in beheer gekregen waarborgsommen.

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen

Het onderstaande overzicht geeft de ontwikkeling aan van langlopende opgenomen leningen.

	2023
Stand langlopende leningen per 1 januari	12.116
Nieuwe leningen	-
Reguliere aflossingen	891
Stand totaal per 31 december	11.225

Uitgezette leningen

De gemeente verstrekt langlopende leningen aan lokale- en regionale instellingen en verenigingen. De basis voor verstrekking is het Treasurystatuut.

Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan van langlopende uitgezette leningen.

	2023
Stand uitgezette leningen per 1 januari	6.055
Nieuwe leningen	-
Reguliere aflossingen	139
Extra of vervroegde aflossingen	-9
Stand totaal per 31 december	5.925

Indicatoren

Om de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet Fido twee instrumenten: renterisiconorm en kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet. Middels het schema onder Rentetoerekening wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Renterisiconorm

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. Het doel is om overmatige renterisico's op de vaste schuld (met een looptijd gelijk of langer dan 1 jaar) te vermijden. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage (20%). Het totaal van renteaanpassingen en de herfinanciering van de aflossingen in een begrotingsjaar mag deze norm niet overschrijden.

In cijfers betekent dit het volgende:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Renterisico				
1. Renteherzieningen	-	5.425	-	-
2. Te betalen aflossingen	891	800	800	800
3. renterisico (1+2)	891	6.225	800	800
Renterisiconorm				
4a. Omvang begroting 1 januari	49.163	52.868	53.688	55.246
4b. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	9.833	10.574	10.738	11.049
Toets renterisiconorm				
Renterisico op vaste schuld (3)	891	6.225	800	800
Renterisiconorm (4)	9.833	10.574	10.738	11.049
Ruimte (3-4)	-8.942	-4.349	-9.938	-10.249
(4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm				
(3 > 4) Overschrijding renterisiconorm				

De tabel laat zien dat binnen de norm wordt gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximale toegestane omvang van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) aan. Wettelijk moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden zodra de limiet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het doel van deze limiet is het renterisico op korte financiering

te beperken. Fluctuaties in korte rente kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. De kasgeldlimiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,5%) en bedraagt voor de gemeente Drechterland voor 2023 € 4.506.000.

Bij het financieringsbeleid in 2023 is rekening gehouden met deze limiet.

	Omschrijving	2023
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begroting (lasten)	49.163
	Percentage kasgeldlimiet	8,50%
	Omvang kasgeldlimiet	4.179
2.	Omvang vlottende schuld (gemiddeld dienstjaar)	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	-
	Schuld in rekening courant	-
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)	-
		-
3.	Vlottende middelen (gemiddeld dienstjaar)	
	Contante gelden in kas	-
	Tegoeden in rekening courant	327
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-
		327
4.	Toets kasgeldlimiet	
	Toegestane kasgeldlimiet	4.179
5.	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-327
	Ruimte (4-5)	4.506

Rentetoerekening

De paragraaf financiering moet inzicht geven in:

- De rentelasten;
- Het renteresultaat;
- De wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Onderstaand schema geeft hier invulling aan:

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	108	
De externe rentebaten (idem)	477 -/-	
Totaal door te rekenen externe rente		-369
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	10 -/-	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	1 -/-	
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	10 +/+	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1
Rente over eigen vermogen		0 +/+
Rente over voorzieningen		0 +/+
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-370
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0 -/-
Renteresultaat op het taakveld Treasury		-370

Omdat er meer rente is ontvangen dan betaald, mag dit niet worden omgeslagen, maar wordt het renteresultaat verantwoordt in programma 1 op het taakveld treasury.

Schatkistbankieren

Met ingang van 31 december 2013 worden tijdelijk overtollige middelen verplicht ondergebracht bij het ministerie van Financiën. Het doel van de deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren is om de Europese Monetaire Unie schuld van de collectieve sector te verlagen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

(1)	Drempelbedrag	Verslagjaar			
		1.000	1.000	1.000	1.000
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	313	319	354	321
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	687	681	646	679
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar			
		1.000	1.000	1.000	1.000
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	49.162			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	49.162			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.					
	Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Verslagjaar			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	28.153	29.026	32.604	29.501
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	313	319	354	321

Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Het functiehuis van de SED organisatie was aan onderhoud toe. Er zijn nieuwe functies beschreven en vastgesteld. Ook zijn functies geherwaardeerd. De onderhoudsronde is in 2023 afgerond. In het vernieuwde functiehuis staan nu weer logische loopbaanpaden. Dit is bevorderlijk voor de interne mobiliteit van medewerkers.

Het digitaliseren van processen is in 2023 doorgegaan. De meeste aanvragen, zoals ouderschapsverlof, zijn nu digitaal.

Landelijk is er nog steeds flinke krapte op de arbeidsmarkt. Er is daarom ingezet op het breder en beter voor het voetlicht brengen van onze bekendheid en aantrekkelijkheid als werkgever in de regio. We hebben de samenwerking met de West-Friesland academie en Werken in Noord-Holland-Noord voortgezet. Ook is ingezet op andere vacature teksten en aantrekkelijke vormgeving op social media. In 2023 is de nieuwe recruiter gestart. Zij zal zich onder meer richten op een betere arbeidsmarktcommunicatie.

De Westfriese gemeenten hebben gezamenlijk de externe inhuur aanbesteed. De procedure is dit jaar afgerond.

Juridische Zaken

Bezwaarschriften

In 2023 is het aantal ingediende bezwaarschriften ten opzichte van 2022 gedaald van 70 in 2022 naar 62 in 2023. Er zijn in 2023 in totaal 81 bezwaarzaken behandeld. Hiervan is een deel reeds in 2022 binnengekomen en in 2023 afgehandeld.

Het aantal nieuwe bezwaarschriften voor het domein Samenleving is ten opzichte van 2022 met bijna 25% gedaald. Het domein heeft in 2023 vaker ambtshalve bijzondere bijstand voor energietoeslag verleend. In 2023 zijn er daardoor 76,7% minder aanvragen om bijzondere bijstand voor energietoeslag ontvangen. Dat heeft eveneens geleid tot een daling van het aantal bezwaren over energietoeslag. Dat aantal is met meer dan 85% afgenomen.

Het aantal nieuwe bezwaarzaken voor het domein Ruimte is eveneens gedaald. Met name het aantal bezwaren over omgevingsvergunningen is fors minder geworden. Dat is met bijna 60% gedaald. Bij het domein Ruimte is het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning met 22,9% afgenomen. Het aantal verleende vergunningen is ten opzichte van 2022 met 42,6% gedaald. Het aantal verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo) voor de gemeente Drechterland is ten opzichte van 2022 meer dan verviervoudigd. Dit heeft eveneens geleid tot een forse stijging van het aantal bezwaarschriften over Woo-verzoeken.

Beroepszaken

Het aantal afgehandelde beroepszaken is gestegen van 23 in 2022 naar 25 in 2023. In 2021 waren dat er 13 en in 2020 22. Net als voorgaande jaren ziet het overgrote deel van de beroepszaken op het domein Ruimte.

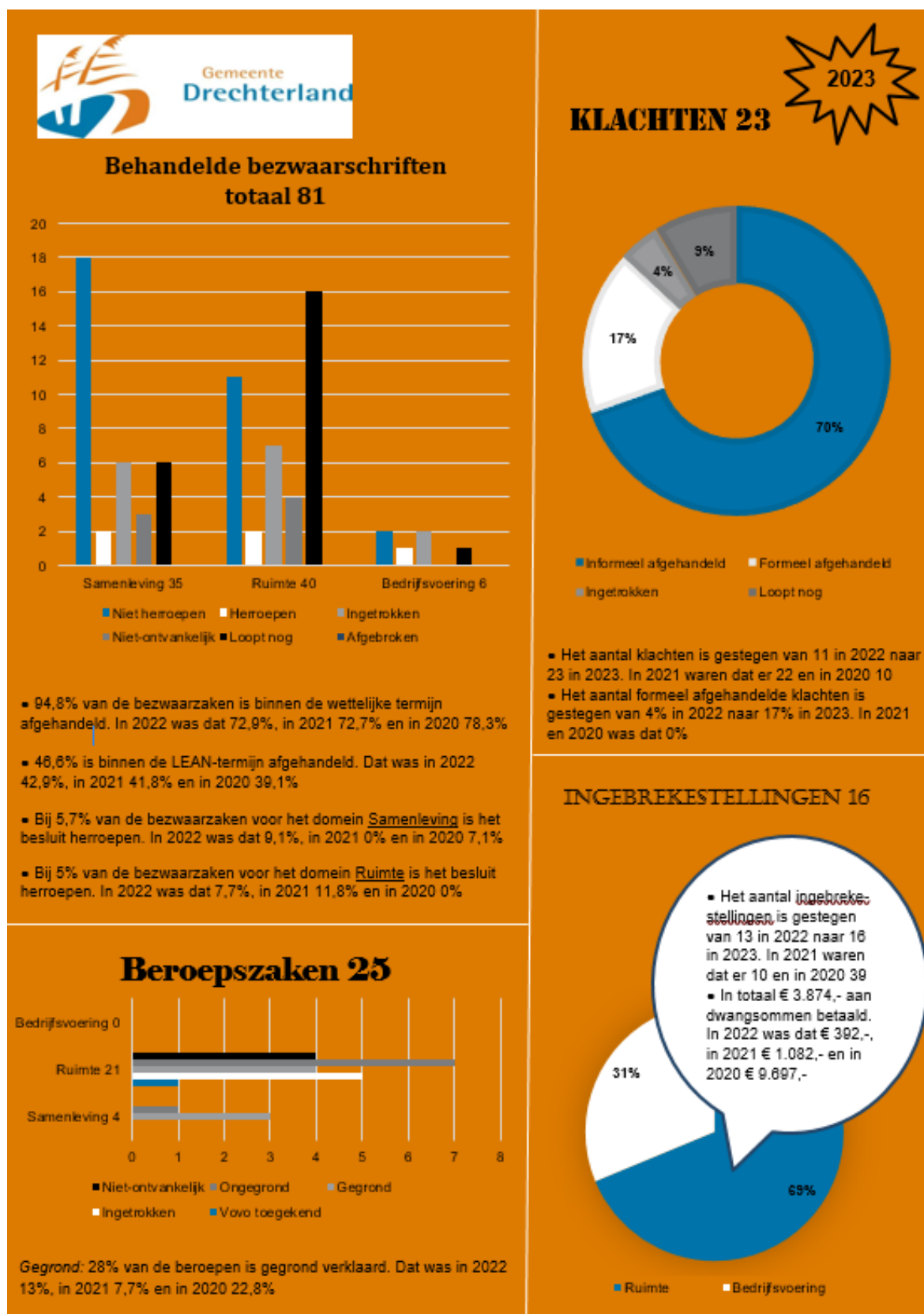
Klachten

In 2023 is het aantal klachten gestegen van 11 in 2022 naar 23 in 2023. Het aantal klachten voor het domein Ruimte is fors toegenomen doordat er meerdere klachten door dezelfde klagers zijn ingediend. Er zijn 4 klachten formeel afgehandeld. Van de 4 klachten zijn er 3 ongegrond verklaard en 1 deels gegrond. In het algemeen zien we de tendens dat informeel geen oplossing kan worden gevonden of dat klagers geen genoegen nemen met een informele afhandeling. Bij de Nationale Ombudsman zijn er 8 klachten behandeld. In 2022 waren dat er 6, in 2021 13 en in 2020 9. Alle 8 klachten zijn afgedaan met een doorverwijzing of het geven van meer informatie.

Ingebrekestellingen

Het aantal ingebrekestellingen is gestegen van 13 in 2022 naar 16 in 2023. Bij 5 van de 16 ingediende ingebrekestellingen was een dwangsom verschuldigd. Het domein Samenleving

heeft in 2023 meer dan 30% minder aanvragen om bijzondere bijstand ontvangen en vaker ambtshalve bijzondere bijstand voor energietoeslag verleend. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal ingebrekestellingen voor dat domein.

Informatie

Het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet is per 1 januari 2024 live gegaan met een nieuwe applicatie ten behoeve van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. In oktober 2022 is de applicatie in productie genomen en in 2023 verder geïmplementeerd. Samenwerken met de regio staat in deze oplossing centraal.

Eind 2022 is het nieuwe zaakstelsel Djuma succesvol geïmplementeerd. Het zaakstelsel is een belangrijke spin in het web in het digitaal afhandelen van de werkprocessen. Mede door de keuze voor dit stelsel is een belangrijke stap in de implementatie van informatie-gestuurd werken gezet en zetten we Djuma verder in ten gunste van automatisering.

Voor een efficiënte bedrijfsvoering en daarmee de digitale transformatie passen we, waar het kan, robotisering toe. Dit heeft als doel om handmatige, repeterende handelingen te automatiseren. In 2023 hebben we diverse succesvolle projecten gedraaid en is in 2023 een roadmap RPA (Robotic Process Automation) gemaakt waarbij we robotisering structureel inzetten bij het efficiënter en minder kwetsbaar maken van processen. In 2023 is ook een aantal medewerkers opgeleid tot RPA Developer. Na afronding van deze opleiding in 2024 zijn deze medewerkers in staat om zelf robots te ontwikkelen. Er zijn robots ingezet bij:

- Factureren voor de begraafplaats-administratie
- Verwerken aanvragen/intrekken/wijzigingen automatische incasso heffingen
- Aanvragen energietoeslag 2023, aangepast naar nieuwe zaakstelsel

Daarnaast zijn we gestart met het ontwikkelen van een robot voor ondersteuning bij WOZ-bezwaren die begin 2024 in productie wordt genomen.

De robots hebben in 2023 ruim 100 manuren werk “overgenomen”, waarvan 60 uur bij belastingen en circa 40 uur bij de administratie van samenleving. Dit breiden we de komende jaren uit. Deze uren benutten we voor kwaliteitsverbetering.

In 2023 is meer grip en structuur aangebracht op de informatiehuishouding en het applicatielandschap van de SED inclusief de bijbehorende budgetten. In Q4 2023 zijn we gestart met het ontwikkelen van Informatiebeleid dat in 2024 na vaststelling een vervolg krijgt. Voor de implementatie van dit beleid hebben we een ICT kalender (roadmap) opgesteld tot 2030. Daarnaast is een visie ontwikkeld hoe SED om kan gaan met data en deze te gebruiken in verantwoording en sturing. Na vaststelling wordt deze ook verder geïmplementeerd in 2024.

Communicatie

We zetten diverse communicatiemiddelen in om inwoners en ondernemers te bereiken. Een aantal communicatiemiddelen hebben we verder ontwikkeld. Zo plaatsen we sinds eind 2023 wekelijks het gemeentenieuws, in een nieuwe vormgeving, in het Nieuwsblad voor Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Ook hebben we een gewijzigde opzet en vormgeving van de gemeentegids gerealiseerd.

Op het gebied van de digitale communicatiemiddelen hebben we de digitale toegankelijkheid van de website verder verbeterd zodat deze nu ook voldoet aan de eisen van de Europese Unie. Tot slot zijn we gestart met het ontwikkelen van een contentstrategie met als doel om de inzet van onze communicatiemiddelen aan te scherpen. De webcare activiteiten zijn door onvoldoende capaciteit niet tot ontwikkeling gekomen.

Inwoners betrekken

Communicatie levert een bijdrage aan de realisatie van projecten en beleid van andere afdelingen. Bij grote en/of gevoelige projecten is een omgevingsanalyse gemaakt, waarmee meer inzicht in de omgeving werd verkregen. Bij diverse projecten hebben we inwoners de gelegenheid gegeven om mee te denken via fysieke bewonersbijeenkomsten en/of via het

online platform samen.drechterland.nl. Denk hierbij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Nieuweweg, het afsluiten van het parkeerterrein bij het voetbalveld in Schellinkhout of de Omgevingsvisie.

Crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie is een blijvend onderdeel van het werkveld. De communicatieadviseurs nemen deel aan de pool crisiscommunicatie van het Expertteam Bevolkingszorg van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Daarnaast worden de communicatieadviseurs via een beschikbaarheidspool ingezet voor lokale incidenten. In 2023 hebben de communicatieadviseurs geadviseerd bij diverse lokale en regionale crises en incidenten, zoals de brand in Schellinkhout.

Facilitaire zaken

Het team facilitair heeft in 2023 voor het Hybride Werken een organisatievisie opgesteld. Alle werkplekken en ruimtes zijn gereed gemaakt voor het hybride werken. Daarbij is ook een start gemaakt met de verbetering van de beveiliging, zowel bij de gemeentehuizen als bij de overige locaties.

Het jaar 2023 stond vooral in het teken van dienstverlening waarbij dit tot uiting kwam in de diverse aanbestedingen waarbij ook duurzaamheid een belangrijk aspect was. Zo zijn er elektrische fietsen aangeschaft, wegwerpbekers vervangen voor porselein en een aanbesteding afval afgerond. De taken en verantwoordelijkheden van zowel leveranciers als uitvoerende collega's zijn meer afgebakend waardoor werkprocessen meer vanuit regie zijn ingevuld. Dit wordt in 2024 verder uitgewerkt. De servicedesk heeft als centraal facilitair meldpunt vele meldingen en vragen kunnen afhandelen, naast de nodige organisatie bij diverse evenementen zoals bijvoorbeeld de verkiezingen en Meester in je werkdag. Als centrale spil een voorbeeld als het gaat om dienstverlening en inspelen op de vraag van de klant.

Planning en Control

In 2021 is op verzoek van de 3 raden gestart met het verbeteren en leesbaarder maken van de begroting. In de jaarstukken 2023 zijn de eerste verbeteringen te zien. De meest in het oog springende vernieuwing is het aantal programma's in de jaarstukken. Deze zijn teruggebracht naar drie programma's die een afspiegeling laat zien op welk wijze de aansturing van de SED organisatie plaatsvindt. Daarmee wordt de toegankelijkheid van de jaarstukken verbeterd en de aansturing van de te realiseren (bestuurlijke) doelen vergroot. Deze wijziging valt samen met de nieuwe collegeperiode.

De afdeling Financiën heeft de regie op de Planning en Controlcyclus verder versterkt. Binnen de formatie is ruimte vrijgespeeld om een coördinator P&C aan te stellen, waardoor er meer regie gevoerd wordt op het tot stand brengen van de P&C producten.

Inkoop

In 2023 hebben we meerdere Europese aanbestedingen gerealiseerd waaronder de aanbesteding voor de integrale opdracht voor accountantsdiensten voor de SED organisatie, de drie gemeenten, het Recreatieschap Westfriesland en het Afvalbeheer Westfriesland, de aanbesteding voor een aansprakelijkheidsverzekering voor de drie gemeenten, een goed werkgeverschapsverzekering voor de SED organisatie, de aanbesteding voor de opdracht tot uitvoering van een omgevingsvisie en gemeente brede omgevingsplannen.

Daarnaast zijn er ook diverse meervoudig onderhandse aanbestedingen gestart en afgerond. Onder andere een aanbesteding voor het contracteren van externe deskundigheid op het gebied van bedrijfsgeneeskunde, een aanbesteding om op een efficiënte en effectieve wijze te kunnen voldoen aan de verplichting inzake de uitvoering van de jaarlijkse herwaardering van de woningen en niet-woningen en de uitvoering van processen in het kader van de Wet waardering onroerende zaken.

Inkoop voert elk kwartaal een spend-analyse uit die de Europese Drempel overschrijden. Dit met als doel om vanuit inzicht budgethouders te helpen de rechtmatigheid te vergroten.

AO/IB

In 2023 wordt de rechtmatigheidsverantwoording voor het eerst door het college afgegeven. Deze rechtmatigheidsverantwoording is in samenwerking met de accountant tot stand gekomen.

In 2023 zijn er opnieuw stappen gemaakt met betrekking op de interne beheersing. Door Verbijzonderde Interne Controle (VIC) wordt er getoetst op de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de (financiële) beheershandelingen.

De diverse processen in het sociaal domein (subsidieverstrekking, leerlingenvervoer en schuldhulpverlening) zijn nieuwe VIC's opgesteld en uitgevoerd.

De interne beheersing voor de onderdelen vastgoed en havendienst hebben in 2023 veel aandacht gehad waardoor het proces door middel van VIC zijn getoetst.

Rechtmatigheid

Inleiding

In deze paragraaf bedrijfsvoering geeft het college vanaf het verslagjaar 2023 een toelichting ten aanzien van onderwerpen die de rechtmatigheid raken. Er wordt aangegeven hoe de beheersing is vormgegeven en er is een nadere toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Ook wordt aangegeven welke maatregelen zijn of worden genomen om verbeteringen aan te brengen om het rechtmatig handelen in de toekomst afdoende in processen te waarborgen.

Verantwoordingsgrens en rapportagegrens

In de financiële verordening 2023 heeft de raad de verantwoordingsgrens vastgesteld op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college hierover. Voor 2023 is deze grens € 1.641.000.

De rapportagegrens is vastgesteld op € 100.000. Dat wil zeggen dat in de paragraaf bedrijfsvoering de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 100.000 nader worden toegelicht.

Organisatie

Om tot een rechtmatigheidsverantwoording te komen onderzoekt het college onder meer de opzet, bestaan en werking van de processen. De manier waarop dit onderzoek wordt uitgevoerd wordt jaarlijks beschreven in het IC-VIC-plan (waarbij IC staat voor Interne Controle en VIC voor Verbijzonderde Interne Controle). De beheersing van de bedrijfsvoering is ingericht langs het model van de 'three lines of defence':

1. Interne controlemaatregelen worden belegd in de lijnorganisatie. Dit zijn interne beheers/controlemaatregelen die zijn ingericht in processen;
2. Interne controlefuncties/functionarissen die het lijnmanagement ondersteunen;
3. Verbijzonderde interne controle die de werking van de eerste en tweede lijn controleert (team concern control). In 2023 werken de processen nog niet optimaal volgens het model van de 'three lines of defence', hierdoor zijn er meer gegevens gerichte werkzaamheden nodig.

De verbijzonderde interne controle (3e verdedigingslinie) is een aanvulling op de reguliere interne controle (2e verdedigingslinie), in die zin dat een objectief oordeel gegeven wordt over de opzet, het bestaan en de werking van de interne controles en beheersingsmaatregelen (1e verdedigingslinie). De focus ligt hierbij op de processen met de grootste (financiële en maatschappelijke) risico's, zoals opgenomen in het IC-VIC plan.

Het IC-VIC plan is in 2023 uitgevoerd en de resultaten van de werkzaamheden zijn aangeboden voor het controledossier van de accountant.

Uitkomsten van het onderzoek

Begrotingscriterium

Bij de toetsing op het begrotingscriterium wordt vastgesteld of alle begrotingsafwijkingen passen binnen het kader van de door de Raad vastgestelde begroting.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheden wanneer:

- de door de Raad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten zijn overschreden,
- de door de Raad vastgestelde budgetten voor wat betreft de investeringsbudgetten zijn overschreden,
- toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves niet door de Raad zijn vastgesteld,
- bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten de overschrijdingen niet tijdig zijn gemeld aan de Raad,
- bij lagere of hogere baten dan begroot deze mutaties niet tijdig zijn gemeld aan de Raad.

In de, op 26 februari 2024, vastgestelde financiële verordening is vastgelegd dat overschrijding en overschrijding van de baten alsmede overschrijding van de lasten en investeringsbudgetten die zich voordoen na de laatste bestuursrapportage nader worden toegelicht in de verschillenverklaring van de jaarrekening. Daarmee wordt de Raad bij de jaarrekening tijdig geïnformeerd over deze afwijkingen.

Bevindingen

De volgende afwijkingen groter dan de rapportagegrens zijn geconstateerd:

	Omschrijving	Bedrag 1.000	* Conform afpraak beschouwd als acceptabel Ja/Nee

1a	Overschrijding lasten programma Een onderbouwing van de overschrijding zijn terug te vinden in de programma verantwoording.	€ 0	
1b	Overschrijding investeringsbudgetten	€ 0	
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 342	ja
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat zijn gemeld.	€ 0	
	<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	€ 342	
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf door de raad vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd.	€ 342	
5	Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden.	€ 0	

Voorwaardencriterium

Bij het voorwaardencriterium wordt onderzocht of de wijze van besteding en inning van gelden voldoet aan de financiële regels zoals opgenomen in de regelgeving die is opgenomen in het normenkader. In 2023 zijn voor de gemeente Drechterland de volgende processen onderdeel geweest van de verbijzonderde interne controle: Burgerzaken, Factuur controle, Inkoop en EU Aanbesteding, Belastingen en heffingen, Opbrengsten vastgoed, Personeelskosten, Omgevingsvergunningen, Jeugdhulp, WMO, Participatie en inkomens ondersteuning, Subsidie verstrekkingen en Subsidie inkomsten

Bevindingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de geconstateerde afwijkingen per proces en de maatregelen die genomen worden om dergelijke onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen.

Proces onderwerp	c.q.	Omschrijving onrechtmatigheid	Bedrag	Toelichting en Maatregelen om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen
Inkoop en EU aanbestedingen (Spendanalyse)		Omdat vanaf 1 mei 2023 geen over- bruggingsraamcontract is afgesproken	€ 170	Vanaf 1 februari is er een nieuw raamcontract
Totaal bedrag onrechtmatigheden			€ 170	Het totaal bedrag van de onrechtmatigheden inzake het voorwaarden criterium is lager dan de verantwoordingsgrens van 3% en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Overige onderwerpen in het kader van het voorwaardencriterium

Wet Fido

De kadernota rechtmatigheid geeft een stellige uitspraak dat niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Er zijn bij de gemeente Drechterland in 2023 geen niet-financiële onrechtmatigheden in het kader van de wet FIDO geconstateerd.

Onroerende zaak transacties en staatssteun

De gemeente heeft geen onroerende zaak transacties

Wet normering Topinkomens

De wet WNT is gevolgd en nadere toelichting vindt u in de jaarrekening

Bevindingen

Er zijn met betrekking tot deze onderwerpen geen onrechtmatigheden geconstateerd.

M&O criterium

In de notitie Beleid Misbruik & Oneigenlijk gebruik van 1 augustus 2023 staan de uitgangspunten om het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik zo laag mogelijk te hebben, te voorkomen te bestrijden of te detecteren. De notitie beschrijft de waarborgen ter voorkoming of vermindering van het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik, de uitgangspunten voor het M&O beleid en de verantwoordelijkheden binnen de organisatie. Vervolgens gaat de notitie in op de risicogebieden in de verschillende domeinen. Deze risico's worden door middel van een periodieke inventarisatie geactualiseerd en er wordt geïnventariseerd of een risico zich heeft voorgedaan. De notitie gaat verder in op de maatregelen die genomen zijn in het kader van de Algemene verordening Gegevensbescherming, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), ondermijning en de Wet Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB).

Bevindingen

Tijdens het uitvoeren van de interne controles en verbijzonderde interne controles over 2023 zijn de betrokken processen getoetst. Deze toetsing heeft niet geleid tot feitelijke constatering van wat betreft misbruik, oneigenlijk gebruik of fraude met betrekking tot de inzet en aanwending van gemeentelijke middelen.

Frauderisico

Er zijn geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

Monitor rechtmatigheidsverantwoording:

		Bedrag
A	Resterend Saldo begrotingsonrechtmatigheden	€ 342
B	Saldo onrechtmatigheden voorwaarden criterium	€ 170
C	Saldo onrechtmatigheden Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	€ 0
	Totaal rechtmatigheidsfouten (A+B+C)	€ 512
	Verantwoordingsgrens: 3% van € 54,7 miljoen	€ 1.641

Zoals uit bovenstaand tabel gelezen kan worden kan geconcludeerd worden dat er een goedkeurende rechtmatigheidsverantwoording afgegeven kan worden.

Verbonden partijen

De gemeente brengt een deel van haar taken onder bij verbonden partijen. Verbonden partijen stellen beleid op en/of voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Van belang is dat de doelstellingen van de verbonden partijen corresponderen met die van de gemeente en dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen worden gerealiseerd. Ook van belang is inzicht in de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Voor het adequaat invullen van de toezichthoudende rol door de gemeenteraad moeten de begroting en de jaarrekening inzicht geven in de verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt, het belang dat de gemeente hierin heeft en de financiële positie van de verbonden partijen.

In deze paragraaf wordt enkel gerapporteerd over de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Gekozen is voor de indeling: gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De beleidsinformatie van de verbonden partijen is conform de BBV opgenomen in het desbetreffende programma onder het kopje 'Met wie werken wij samen?'. De paragraaf Verbonden partijen beperkt zich tot het geven van een totaalbeeld van de participaties in de verbonden partijen. Vervolgens wordt per verbonden partij enige specifieke informatie gegeven.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2022 hebben er zich geen belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. Er zijn geen verbonden partijen opgeheven en er zijn geen nieuwe verbonden partijen bijgekomen.

	rekening 2022	begroting 2023	rekening 2023
Gemeenschappelijke regelingen:			
SED organisatie	11.313	12.331	12.501
SSC DeSom (ICT)	945	930	1.019
Westfries Archief	174	181	181
Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland	18	58	69
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.180	1.253	1.254
Recreatieschap Westfriesland	115	125	125
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Hollands Noorden	798	1.013	932
WerkSaam Westfriesland	634	659	653
Afvalbeheer Westfriesland	5	6	6
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	455	517	506
Archeologie Westfriese gemeenten	19	30	32
Deelnemingen:			
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord		40	46
BNG Bank	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Alliander NV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
HVC Groep	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	15.656	17.548	16.877

Gemeenschappelijke regelingen

SED organisatie				
Gerelateerd aan programma('s)		Bestuur en dienstverlening.		
Vertegenwoordiging		Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		De SED organisatie werkt aan een prettige woon- werk- en leefomgeving. Zij staat voor goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en krachtige en deskundige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland.		
Activiteiten en ontwikkelingen		De organisatie is in ontwikkeling. Afgelopen jaar heeft de focus op dienstverlening gelegen en is er, onder andere, gewerkt aan het verbeteren van de P&C cyclus, het afronden van de HR 21 onderhoudsronde, arbeidsmarktcommunicatie en mobiliteitsbeleid. Daarnaast blijven er nieuwe grote vraagstukken op onze gemeenten afkomen, zoals duurzaamheid, energietransitie, de woningopgave, de spreidingswet en de blijvende druk op het sociale domein. Dat in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt, die maakt dat de invulling van vacatures en het vinden van specialistische inhuurkrachten lastig is, maakt dat er meer werk ligt dan er formatie beschikbaar is en dat de werkdruk onverminderd hoog wordt ervaren. Daardoor geeft de krapte op de arbeidsmarkt een opwaartse financiële druk op de kosten van personeel en dus op de begroting van de SED.		
Risico's		Datalek, cybercrime en uitval ICT systemen.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 0	€ 13.219.000	€ 0	€ 17.966.000	€ 0

SSC DeSom (ICT)				
Gerelateerd aan programma('s)		Bestuur en dienstverlening.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		De deelnemers en WerkSaam ondersteunen met ICT-voorzieningen en deze voorzieningen steeds beter afstemmen op de behoefte van deze tijd en de nieuwe ontwikkelingen.		
Activiteiten en ontwikkelingen		In 2023 zijn de bevindingen van het project Stip op de horizon opgeleverd. Deelnemers hebben aangegeven dat de DeSom-gemeenten wel degelijk een gezamenlijk stip op de horizon hebben als het gaat om de samenwerking op ICT maar dat deze samenwerking een wezenlijk andere invulling zal moeten krijgen dan de huidige. Om hier invulling aan te geven is een vervolgopdracht vastgesteld waarin de hoofden bedrijfsvoering samen met WerkSaam en DeSom invulling hebben geven aan een nieuwe koers. Deze nieuwe koers 'DeSom 2.0' is vertaald in flexibel dienstverleningsconcept en business plan waarbij de deelnemers een keuze kunnen maken uit een of meerdere diensten. Hiermee is een nieuw perspectief geschetst voor de samenwerking die nu verder uitgewerkt kan worden.		
Risico's		- Cyberaanvallen en/of cybercriminaliteit, - geen goede centrale regie en beveiliging op SAAS oplossingen, - incompliance door gewijzigde voorwaarden softwareleveranciers, - ontvlechting van WerkSaam WF, - beëindigen van contracten met onze leveranciers en - tijdige invulling van vacatures en werving geschikt personeel.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 235.000	€ 4.538.000	€ 111.000	€ 4.429.000	-€ 50.000

Westfries Archief	
Gerelateerd aan programma('s)	Bestuur en dienstverlening.
Vertegenwoordiging	Lid van het algemeen bestuur.
Doel / openbaar belang	Goed informatiebeheer maakt het handelen van de gemeente transparant en dient zo de democratie. Archiefinstellingen hebben de opdracht om (overheids-)informatie te bewaren, te beheren en beschikbaar te stellen. Informatie van nu is ook na vele jaren nog waardevol. Als historische bronnen maken ze deel uit van het cultureel erfgoed van ons land. Het Westfries Archief heeft daartoe drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet en de Gemeenschappelijke Regeling: - Het ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden; - Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen; - Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie Het huidige beleidsplan loopt in 2023 af en veel van de gestelde doelen zijn behaald. Enkele, zoals het grootschalige project van de digitalisering van de bouwvergunningen en de verbouwing van het Depot op de begane grond zullen nog doorlopen in 2024/5. Eind 2023 zal een nieuw beleidsplan voor de komende jaren worden aangeboden aan het algemeen bestuur. De doelstellingen daarvan zijn nog niet allemaal bekend maar het ligt voor de hand dat een doorontwikkeling van het eDepot en verdere digitalisering van de collectie daar een onderdeel van zullen uitmaken. Evenals het succesvolle educatieve programma en de samenwerking met de musea, bibliotheken, historische verenigingen en archeologie.
Activiteiten en ontwikkelingen	1. De archiefwet zal naar verwachting worden gewijzigd waardoor archieven van overheden na 10 jaar openbaar worden (is nu 20 jaar) en in beheer overgedragen aan het Westfries Archief. Dit zal een inhaalslag en grote toename in opslag en beheer met zich meebrengen, waarbij het Westfries Archief ook meer betrokken zal zijn bij advisering van gemeenten en deelnemende GR'en; 2. De depots van het Westfries Archief beginnen vol te raken. Aan de hand van nieuwe berekeningen is een inschatting gemaakt van de aanwas in de komende jaren. Uit deze berekeningen blijkt dat maatregelen noodzakelijk zijn. Om de capaciteit van de depots te vergroten zonder significante wijzigingen aan het gebouw aan te brengen zal het depot op de begane grond in 2024 voorzien worden van vrijrijdbare stellingen; 3. In de regio Westfriesland bevindt zich ruim 660 meter bouwvergunningen die zich in de depots bij het Westfries Archief bevinden of daar binnenkort naar worden overgebracht. In 2021 heeft het Westfries Archief een aanbesteding doorlopen waarbij alle bouwdoSSIERS uit de periode 1902 tot 2010 met een totaal van 660 meter zal digitaliseren. Het Westfries Archief coördineert en

regisseert dit 4 jaar durende project. Financiering van dit project gebeurt, conform het besluit van het AB, met inzet van de bestemmingsreserve aangevuld met een deel van het reguliere budget. De bouwdoSSIers die nog niet in aanmerking komen voor overbrengen ten tijde van de start van het project belasten we door aan de gemeenten.				
Risico's	- Taakuitvoering bij langdurige uitval personeel, - Diefstal of verlies van cultureel erfgoed wegens calamiteit, - Storingen in de klimaatbeheersingsinstallatie van de fysieke depots, - Leveranciersrisico digitalisering en restauraties, - Sterke verhoging van energiekosten, - Vertrek van huurders depotruimte, - Vertrek van medewerkers met specialistische kennis en - Storingen van het digitale archiveringssysteem.			
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 327.000	€ 382.000	€ 300.000	€ 398.000	€ 73.000

Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBS)				
Gerelateerd aan programma('s)	Bestuur en dienstverlening.			
Vertegenwoordiging	Lid van het algemeen bestuur.			
Doel / openbaar belang	Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie) en ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).			
Activiteiten en ontwikkelingen	In 2023 is verder invulling gegeven aan de uitwerking van de drie focuspunten van het Pact van Westfriesland; versnellen woningbouw, innovatie in de zorg en nieuwe energie. Om een goede verbinding met de maatschappelijk partners tot stand te brengen en te houden is gewerkt met een netwerkregisseur. Verder is in 2023 voor het eerst een regio dag georganiseerd. Alle colleges B&W van de 7 gemeenten van Regio Westfriesland kwamen op deze dag naar het gemeentehuis van Opmeer voor hun reguliere overleggen (VVRE, Madivosa en ABZ) en een gezamenlijk lunchprogramma. Deze werkwijze is goed bevallen en draagt bij aan het versterken van de Westfriese samenwerking. Ook in 2024 worden een aantal regiodagen georganiseerd.			
Risico's	Er zijn voor 2023 geen risico's bekend.			
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord				
Gerelateerd aan programma('s)		Ruimte.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		Veiligheidsregio Noord-Holland Noord richt zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. Daarbij worden burgers en bedrijven gestimuleerd tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid en worden zij actief betrokken bij de hulpverlening.		
Activiteiten en ontwikkelingen		In 2023 werkte de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, naast de reguliere taken op het gebied van crisis- en risicobeheersing, aan zeven organisatie-brede trajecten die gericht zijn op het versterken en toekomstbestendig maken van de organisatie. - Coronavirus en taakstelling - Nieuwe crisistypen - Opvang ontheemden - Veranderopgave brandweer (gereed: wordt begin 2024 vastgesteld) - Omgevingswet - Veilig leven - Zorg en Veiligheid - Ambulancezorg.		
Risico's		- Brandweervrijwilligers van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst, - langdurige uitval, - IT dreigingen (bijv. virus, cyberaanval enz.), - tekort ambulanceverpleegkundigen, - materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en - aanbestedingsclaim.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 6.756.000	€ 41.948.000	€ 5.333.000	€ 42.613.000	-€ 850.000

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)				
Gerelateerd aan programma('s)		Ruimte.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		Het ABWF is een gemeenschappelijke regeling waarin de zeven Westfriese zaken afstemming op het gebied van de afvalinzameling, het contractmanagement HVC en aandeelhouderszaken. Eveneens is het ABWF de eigenaar van en verantwoordelijk voor de voormalige stortplaats te Westwoud.		
Activiteiten en ontwikkelingen		In opdracht van het ABWF heeft Buiten OrganisatieAdvies de evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst met HVC uitgevoerd. In 2023 zou besluitvorming plaatsvinden omtrent de voormalige vuilstort. Om dit proces zorgvuldig vorm te geven is besluitvorming opgeschoven naar 2024 en de expertise van een extern bureau ingeroepen om een nieuw nazorgplan op te stellen en een herberekening uit te voeren op de bestaande voorziening.		
Risico's		- Ondersteuning (geen eigen huisvesting en personeel) - Stortplaats Westwoud		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 39.000	€ 1.592.000	€ 46.000	€ 1.592.000	€ 7.000

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord				
Gerelateerd aan programma('s)		Ruimte.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		De OD NHN is een professionele opdrachtnemer die op een efficiënte manier en volgens geldende kwaliteitsstandaarden uitvoering geeft aan de opgedragen milieutaken op het gebied van de fysieke leefomgeving in Noord-Holland Noord.		
Activiteiten en ontwikkelingen		In 2023 werkte de Omgevingsdienst NHN, naast de reguliere milieutaken, aan een vijftal organisatie-brede trajecten die gericht zijn op het versterken en toekomstbestendig maken van de organisatie. - Uitvoerings- en handhavingsstrategie 2024-2027 (gereed: wordt begin 2024 vastgesteld) - Nieuw zaakstelsel - Omgevingswet - Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (het verbeterplan om te gaan voldoen aan de robuustheidscriteria per 2026 moet voor 1 april 2024 gereed zijn) - Versteving bedrijfsvoering.		
Risico's		- Claims, - datalek van geregistreerde gegevens, - aanbestedingsrisico's en - projecten ten laste van het rekeningresultaat.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 4.841.000	€ 5.494.000	€ 4.188.000	€ 5.837.000	€ 1.742.000

Recreatieschap Westfriesland				
Gerelateerd aan programma('s)		Samenleving.		
Vertegenwoordiging		Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		Behartigt voor de Westfriese gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.		
Activiteiten en ontwikkelingen		In 2023 bestond het Recreatieschap Westfriesland 50 jaar, dit is gevierd met een feest. Verder zijn er regionaal verschillende projecten uit het uitvoeringsprogramma horende bij het Natuur- en Recreatieplan uitgevoerd. Zo was in 2023 de afronding van het project Kwaliteitsimpuls van het recreatieterrein De Hulk nabij Hoorn. Ook noemenswaardig zijn kleinere projecten als een biodiversiteitsproject in het Egboetswater, een nieuwe wandelverbinding bij het voedselbos in het Streekbos en de 'beleeflaag' op het Streekpad over de Westfriese Omringdijk. In 2023 zijn de bestaande terreinen die het schap beheert goed bezocht. Het schap merkt dat het toenemende gebruik ook een keerzijde heeft. Er kan een punt komen dat de gebieden de druk niet meer aankunnen. Dat kan leiden tot negatieve gevolgen voor de beleving en kwaliteit voor de recreanten maar ook voor de natuurwaarden in de gebieden. Om dat voor te zijn is er in 2023 is gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe recreatievisie.		
Risico's		- Langdurige afwezigheid van een werknemer door ziekte, - beëindigen overeenkomst door verhuurders en/of verpachters, - het uittreden van één van de gemeenten uit gemeenschappelijke regeling, - imagoschade - gevolgen van klimaatverandering en - aansprakelijkheid openbare buitenruimte door incidenten.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 1.765.000	€ 1.238.000	€ 1.675.000	€ 302.000	€ 29.000

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)				
Gerelateerd aan programma('s)		Samenleving.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		De basistaken (uniformdeel) van GGD Hollands Noorden zijn: Kennis hebben van en informatie geven over de gezondheid van de inwoners, het organiseren van collectieve preventie (preventie gericht op alle inwoners), uitvoering van infectieziektebestrijding en uitvoering van de taken op het terrein van jeugdgezondheid. Een belangrijk deel van de taken van de GGD concentreert zich in het 'voorveld' (preventie, signaleren, monitoren), maar de GGD voert ook vangnettaken voor de gemeente uit. Naast de basistaken voert de GGD levert de GGD ook aanvullende producten (maatwerkdeel). Deze aanvullende producten vallen niet onder de Gemeenschappelijke regeling. Vanuit het maatwerkdeel wordt ingezet op activiteiten die aanvullend zijn op de werkzaamheden vanuit de GR GGD. Dit zijn onder andere de extra begeleiding contacten en opvoedspreekuren. Indien nodig kan er worden opgeschaald naar Video Home Training, Stevig Ouderschap en VoorZorg.		
Activiteiten en ontwikkelingen		Vanuit Gezond Opgroeien heeft de GGD in 2023 diverse activiteiten verricht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Zorg op maat, opereren in netwerkverbanden en sterkere positionering als adviespartner. Daarnaast is er aandacht voor oudere en ouder wordende inwoners. Hiervoor heeft de GGD ondersteuning geboden aan gemeenten bij toekomstbestendig maken van ouderenbeleid. Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag en kent zo min mogelijk risico's voor de gezondheid. De leefomgeving hangt samen met nieuwe uitdagingen en kansen voor de toekomst, zoals: klimaatverandering, vergrijzing, individualisering, slimme technologie en nieuwe vormen van mobiliteit. Hierbij is ook aandacht voor de preventie en bestrijding van infectieziekten.		
Risico's		- Verbetering basispakket JGZ, - ziekteverzuim JGZ, - hogere instroom Veilig Thuis, - informatiebeveiliging en privacybescherming, - compensatie cao-gebonden loonstijgingen en - kostenstijgingen.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ -1.954.000	€ 25.057.000	€ 2.110.000	€ 23.835.000	€ 761.000

Archeologie Westfriese Gemeenten				
Gerelateerd aan programma('s)		Samenleving.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		Archeologie West-Friesland (AWF) is onze gecertificeerde instelling die verantwoordelijk is voor het (laten) doen van archeologische opgravingen op het land en in het water zoals dit is vastgelegd in de Omgevingswet.		
Activiteiten en ontwikkelingen		Archeologie West-Friesland geeft als certificaathouder advies. Door middel van een quickscan beoordelen zij of en zo ja, in welke mate archeologisch onderzoek nodig is. Vervolgens voeren zij dit onderzoek uit of voeren zij de monitoring op het onderzoek uit. Zo wordt ervoor gezorgd dat bij een opgraving de verrichte handelingen en aangetroffen archeologische vondsten worden gedocumenteerd, de vondsten worden geconserveerd en een rapport wordt opgesteld waarin de resultaten van de handelingen zijn beschreven. Naast advisering en uitvoering draagt Archeologie West-Friesland bij aan gemeentelijke beleidsontwikkeling en verzorgt zij publieksactiviteiten en pr.		
Risico's		Er zijn voor 2023 geen risico's bekend.		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
-	-	-	-	-

WerkSaam Westfriesland				
Gerelateerd aan programma('s)		Samenleving.		
Vertegenwoordiging		Lid van het algemeen bestuur.		
Doel / openbaar belang		WerkSaam Westfriesland voert de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW) uit voor de Westfriesse gemeenten. Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven. Het doel van de Participatiewet is dat iedereen die gedeeltelijk of volledig kan werken begeleid wordt naar werk, het liefst bij een gewone werkgever. Hierbij kan WerkSaam Westfriesland verschillende instrumenten inzetten, zoals job-coaching of loonkostensubsidie. Ook biedt WerkSaam beschutte werkplekken voor mensen die kunnen werken, maar veel begeleiding daarbij nodig hebben. Lukt het (nog) niet om te werken dan zorgt WerkSaam Westfriesland voor een uitkering als dat nodig is.		
Activiteiten en ontwikkelingen		WerkSaam heeft verder gewerkt aan het beleidsplan 2022-2025. Verder speelt WerkSaam in op actuele politieke ontwikkelingen en is gestart met het project WerkSaam 2028.		
Risico's		- Ontwikkeling toegevoegde waarde, - bijdrage GR sluit niet aan op de ontwikkeling van het gemeentefonds, - uitvoeringstaken Wet Inburgering en - externe factoren zoals cyberaanvallen. -		
EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
€ 9.386.000	€ 15.738.000	€ 10.045.000	€ 11.448.000	€ 1.696.000

Deelnemingen

BNG Bank	
Gerelateerd aan programma('s)	Bestuur en dienstverlening.
Doel / openbaar belang	De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Activiteiten en ontwikkelingen	De BNG heeft zich gecommitteerd om bij te dragen aan het nationale Klimaatakkoord en aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen van Parijs. De bank ontwikkelt en stimuleert innovatieve duurzame verdienmodellen. Dankzij haar toprating kan de bank tegen lage tarieven geld lenen op de internationale geld- en kapitaalmarkt, en dit geld vervolgens tegen lage prijzen uitlenen aan klanten. Het fundingbeleid blijft onveranderd gericht op permanente toegang tot de geld- en kapitaalmarkt voor de gewenste looptijden en volumes tegen zo laag mogelijke kosten.
Risico's	Er zijn geen risico's bekend.
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 15.756 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.

Alliander NV	
Gerelateerd aan programma('s)	Ruimte.
Doel / openbaar belang	Alliander is een netwerkbedrijf dat zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Door hun netwerk continu te verbeteren, bereiden ze zich voor op een toekomst waarin iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen. Drechterland heeft aandelen in Alliander, waarvan de dividend op Algemene dekkingsmiddelen wordt ontvangen.
Activiteiten en ontwikkelingen	Het jaar 2023 is voor Alliander financieel positief afgesloten. Tegelijk blijft er sprake van een forse financieringsbehoefte gelet op de gigantische investeringsopgave waar Alliander de komende jaren voor staat. Voor het vijfde achtereenvolgende jaar investeerden Alliander met ruim € 1,4 miljard weer meer dan het jaar daarvoor in de verbouwing van de energienetten. Het tempo waarmee Alliander de grootschalige aanleg en verzwaring van elektriciteitsnetten verder kan opvoeren, loopt tegen grenzen aan. Door de drukte op het elektriciteitsnet betekent dit onder andere dat er nog zeker tien jaar files op het net zijn.
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 113.140 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.

HVC Groep	
Gerelateerd aan programma('s)	Ruimte.
Doel / openbaar belang	HVC is een afval- en energiebedrijf met zowel publieke als commerciële activiteiten op het gebied van afval en energie. Voor de verwerking en inzameling van het huishoudelijk afval heeft de gemeente een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met een looptijd van 6 jaar (1 januari 2020 tot 1 januari 2026). Eveneens heeft de gemeente aandelen in het bedrijf en daarmee stemrecht in de Algemene Ledenvergadering. Aan het aandeelhouderschap is een ballotageovereenkomst verbonden waarin onder meer geregeld is dat het brandbaar afval afgestaan moet worden en de gemeente, samen met de andere aandeelhouders, garant staat voor een deel van de leningen.
Activiteiten en ontwikkelingen	- Met woningcorporaties en woningeigenaren gebouwen van aardgas afhalen en aansluiten op een warmtenet. - Met zon- en windprojecten duurzame stroom opwekken. - Bronscheiding verbeteren.
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 31 aandelen voor een totaal van € 1.000.

Ontwikkelingsbedrijf NHN	
Gerelateerd aan programma('s)	Ruimte.
Doel / openbaar belang	Bevorderen van de regionale economie en welvaart en de nationale en internationale positionering van Noord-Holland Noord. Het ontwikkelingsbedrijf heeft vier pijlers binnen haar meerjarenprogramma. Dit zijn: Ondersteuning MKB, regionale promotie en acquisitie. Tenslotte voert het ontwikkelingsbedrijf projecten uit ter stimulering van de regionale economie.

Grondbeleid

Visie

Inleiding

Binnen de gebiedsontwikkeling wordt een onderscheid gemaakt tussen actief- en passief grondbeleid. Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente de grond, maakt deze bouw- en woonrijp en verkoopt de bouwgrond aan projectontwikkelaars/particulieren, die op deze bouwgrond het vastgoed realiseren.

Bij passief grondbeleid heeft de gemeente een faciliterende en kader stellende rol bij 'gebiedsontwikkeling door derden'. De gemeente stelt het bestemmingsplan vast, waarbij plankosten- en kosten van gemeenschapsvoorzieningen worden verhaald door middel van een (anterieure) overeenkomst of vaststelling van een exploitatieplan.

Een variant 'tussen' deze beide vormen is de publiek-private samenwerking (PPS), waarbij de gemeente samen met een private partij de grondexploitatie doet. Winst en risico worden dan gedeeld.

Visie

De vigerende Nota Grondbeleid is uit 2017. Tezamen met de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2024 geeft dit aanleiding tot het opstellen van een nieuwe Nota Grondbeleid met aanvullende Nota Kostenverhaal in 2024.

Beleidsverantwoording

Over grondexploitaties wordt op verschillende manieren verantwoording afgelegd:

1. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de raad, het college en de SED zoals beschreven in de Nota Grondbeleid.
2. De projecten doorlopen de algemene fasen in gebiedsontwikkelingen (initiatief, haalbaarheid en realisatie, waarbij in principe per faseovergang verantwoording over de af te sluiten fase en toestemming voor de volgende fase wordt gevraagd aan het college en/of raad.
3. Verantwoording in de P&C-cyclus.
4. Tussentijdse college en raadsinformatie en besluiten bij majeure afwijkingen op de kaders.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Vanuit de komende Omgevingswet worden ook enkele regels voor het grondbeleid geactualiseerd. De grootste wijziging is dat het mogelijk wordt om een gebied "organisch" te kunnen ontwikkelen onder een grondexploitatie zonder 'eindtijd'. Dit kan een optie zijn als er vooraf nog veel onzekerheden bestaan over concrete planinvullingen.

Parameters 2024

De hierna weergegeven parameters voor kosten- en opbrengstenstijging worden jaarlijks geëvalueerd en herijkt. De parameters zijn bepaald aan de hand van de *Outlook Grondexploitaties 2024* van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Daarnaast vindt afstemming plaats met omringende gemeenten.

SED JR 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kostenstijging	4%	3%	3%	2%	2%
Inkomstenstijging	1,5%	2%	2%	2%	2%

Ten opzichte van eerdere jaren zijn de parameters voor kostenstijging nog steeds hoger en die voor inkomstenstijging lager dan gebruikelijk, maar wel minder afwijkend dan vorig jaar.

Bovenstaande conjuncturele ontwikkelingen hebben vervolgens negatieve invloeden op het exploitatieresultaat van de grondexploitaties. Grondexploitaties die qua uitvoering nog moeten starten (bijvoorbeeld de projecten in Schellinkhout) en waar de meeste kosten en inkomsten nog gerealiseerd moeten worden hebben hier het meeste last van. Grondexploitaties die richting afsluiting gaan (bijvoorbeeld Zuiderkogge 4b, Kerkbuurt Wijdenes) zijn hier vervolgens minder gevoelig voor.

Rentevoet

De rentevoet is aangeleverd door financiën en is berekend op basis van de verhouding eigen- en vreemd vermogen, conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). De rentevoet komt hiermee op 0,40% voor Drechterland.

Ontwikkelingen

Ter informatie, binnen de gemeente spelen de volgende grotere (faciliterende) projecten en ontwikkelingen (waarover op andere plekken dan in deze paragraaf verantwoording over wordt afgelegd):

- Venhuizen Centrum West: Dit betreft een particulier initiatief tot de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk met circa 250 woningen tegen het centrum van Venhuizen. In 2021 heeft de gemeente medewerking aan dit plan voorrang gegeven boven andere initiatieven in Venhuizen. Eind 2023 is het project 'haalbaar' bevonden en is voorafgaande aan de lopende bestemmingsplanprocedure een anterieure overeenkomst gesloten tussen partijen.
- In Westwoud is de gemeente met meerder particuliere initiatiefnemers in gesprek om één of meerdere woningbouwlocaties tot ontwikkeling te brengen. Voor een project is inmiddels een anterieure overeenkomst gesloten en loopt de bestemmingsplanprocedure.
- Landje van Fleur: Dit project in Hoogkarspel aan de Kerspelweg en op de grens met Stede Broec betreft een gemengd woningbouwplan van een kleine honderd eenheden. Ter voorbereiding op de ruimtelijke procedure (begin 2024) is een anterieure overeenkomst gesloten tussen partijen.

Strategische gronden

De gemeente heeft geen strategische en "warme" gronden (meer) in haar bezit.

Prognose resultaten

De gemeente Drechterland kende in 2023 een zestal actieve grondexploitaties:

1. Reigersborg Zuid V
2. Kerkbuurt Wijdenes
3. Hemschool Hem
4. Schellinkhout sportveldlocatie
5. Schellinkhout dorps huislocatie
6. Zuiderkogge 4b

Hieronder worden deze zes projecten kort beschreven. Een uitvoerigere toelichting op de (verschuivingen in de) kosten, inkomsten en resultaten van deze grondexploitatie wordt zoals elk jaar weergegeven in de nog op te stellen en in het voorjaar aan de Raad te presenteren MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) Drechterland 2024.

Reigersborg Zuid V

De locatie Reigersborg Zuid V ligt aan de westkant van Hoogkarspel. In het plan worden ongeveer 136 woningen gerealiseerd. Een aanzienlijk deel van het plangebied is ingericht als 'bospark'. De laatste reguliere kavels zijn in 2022 verkocht en geleverd (betaald). Alleen de levering van een laatste (aanvullende vrije) kavel aan de Streekweg resteert nog. Met het

woonrijpmaken is in 2022 reeds gestart, zijn in 2023 grote stappen gezet en zal naar verwachting tot eind 2024 duren.

Het project kent een positief resultaat. Deze wordt nu geraamd op € 1.515.000. Dit is € 146.000 hoger dan vorig jaar begroot. Dit positieve verschil komt vanuit het naderen van het einde van de werkzaamheden en het kunnen wegvallen/verkleinen van enkele overige posten en posten onvoorzien.

Kerkbuurt Wijdenes

Kerkbuurt Wijdenes (plan Sally) betreft de ontwikkeling van een woonwijk van 62 eenheden te Wijdenes. Het woonrijp maken van de openbare ruimte heeft in 2023 plaatsgevonden. Vanuit een (te) nat najaar zullen enkele laatste werkzaamheden nog in begin 2024 gedaan moeten worden.

Het project en grondexploitatie is per 31-12-2023 afgesloten met een positief resultaat van € 983.000. Dit is ongeveer € 42.000 lager dan vorig jaar geraamd en komt vanuit indexatie en beperkt meerwerk.

Voor de afsluitende werkzaamheden, de onderhoudstermijn en de eindfactuur is een voorziening getroffen van € 143.000.

Hemsschool Hem

Dit betreft de herbestemming van een oude schoollocatie tot woningbouw (6 eenheden) en de inrichting van de openbare ruimte inclusief een speelvoorziening. In het tweede kwartaal van 2023 zijn de zes woningen opgeleverd. Aansluitend is gestart met het woonrijp maken van de locatie, inclusief inrichting van het speelterrein. Het woonrijp maken en de aanleg van het speelterrein is in 2023 nagenoeg afgerond en dus kan deze grondexploitatie afgesloten worden per 31-12-2023. In 2024 vinden nog een klein aantal restant werkzaamheden plaats voor het woonrijp maken. Hiervoor is een voorziening getroffen van € 33.000.

Het project kent vanuit de historie en opzet een negatief resultaat, en sluit nu definitief op minus € 333.000. Dit is € 12.000 hoger dan vorig jaar begroot en komt vanuit een laatste meerwerk (grondverbetering speelvoorziening).

Schellinkhout sportveldlocatie

Door het beëindigen van de sportactiviteiten ter plaatse van de sportvelden in Schellinkhout, gekoppeld aan de behoefte aan het realiseren van een gedifferentieerd lokaal woonprogramma heeft de raad op 29 juni 2020 een start en kaders (mee) gegeven aan de gebiedsontwikkeling en grondexploitatie op deze locatie. Wegens nieuwe inzichten heeft de raad op 24 januari 2022 een positief besluit genomen op het nieuwe concept met bijbehorende grondexploitatie. Dit concept is in 2022 verder afgestemd met omwonenden, de CPO, alliantie, woningbouwcorporatie en met de gebruikelijke overheidsdiensten. Vervolgens zijn verschillende opties qua programma en bijbehorende financiële resultaten uitgewerkt.

In het tweede kwartaal 2023 werd een bewonersinformatieavond georganiseerd. Inmiddels is ook een particuliere stuk grond aangekocht die nodig was voor de ruimtelijk kwaliteit en kwantiteit van het plan. Uiteindelijk in oktober 2023 heeft de raad unaniem vastgesteld het stedenbouwkundig plan met bijbehorende beeldkwaliteitsplan en het financiële resultaat. Het ontwerp bestemmingsplan is door het college goedgekeurd en ter inzage voor 6 weken gelegd. Eind februari 2024 is er duidelijkheid of er zienswijze zijn ingediend. Aansluitend kunnen we starten met de selectie van een ontwikkelaar voor de projectmatige woningen en kan het stedenbouwkundig plan uitgewerkt worden richting een inrichtingsplan openbare ruimte.

Het project kent een positief resultaat. Deze wordt nu geraamd op € 695.000. Dit is € 55.000 lager dan vorig jaar begroot en komt vanuit indexatie (inflatie) van de kosten kengetallen. In 2024 zullen de kosten herijkt worden vanuit het op te stellen (nauwkeurigere) inrichtingsplan. Ook de inkomsten zullen in 2024 geactualiseerd worden voorafgaande aan de aanbesteding van de projectmatige koopwoningen aan een ontwikkelaar.

Het positieve resultaat van deze grondexploitatie komt, conform genomen raadsbesluit, ten gunste van de verliesgevende grondexploitatie van onderstaande dorpshuislocatie.

Schellinkhout dorpshuislocatie

Plannen worden uitgewerkt voor herontwikkeling van de huidige dorpshuislocatie te Schellinkhout. Het betreft hier een gemengd programma van onderwijs, welzijn, sport- en cultuur (in een Multifunctionele accommodatie (MFA)), in combinatie met een beperkte woningbouw van 10 appartementen voor senioren. De Raad heeft op 29 juni 2020 akkoord gegeven op deze ontwikkeling, en een budget vastgesteld voor het vastgoedgedeelte (MFA) en een grondexploitatie voor het gemeenschappelijke gronddeel.

Na de architectenselectie voor de MFA Schellinkhout eind 2020 en de vaststelling van het schetsontwerp, is eind 2022 het Voorlopig Ontwerp van de MFA vastgesteld. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad aanvullend krediet beschikbaar gesteld om de realisatie van de MFA mogelijk te maken. Ook het schoolbestuur en de kinderopvangorganisatie hebben aanvullend budget beschikbaar gesteld. Het Voorlopig Ontwerp is in 2023 verder uitgewerkt en heeft geleid tot vaststelling van het Definitief Ontwerp (DO) in het vierde kwartaal van 2023. Na vaststelling van het DO is gestart met verdere uitwerking tot Technisch Ontwerp. In het eerste kwartaal van 2024 is de aanbestedingsprocedure gestart voor zowel de bouw van de MFA als de tijdelijke huisvesting van de school en kinderopvang. Tegelijkertijd start de ruimtelijke procedure. Het bouwrijp maken van het perceel en de daadwerkelijke bouw van de appartementen kan pas aanvangen na oplevering van de MFA en sloop van het oude dorpshuis. Conform de huidige planning wordt de MFA eerste kwartaal 2026 opgeleverd.

Deze grondexploitatie volgt qua planvorming en uitvoering grotendeels die van het MFA. Nu de planning enigszins vertraagd is, zal ook de grondexploitatie langer doorlopen dan eerder beoogd (2025). Deze grondexploitatie is destijds geraamd op basis van aannames voor het ruimtegebruik. Inmiddels is er een eerste, maar gedeeltelijk, concept inrichtingsplan met bijbehorende kostenraming. Deze (concept) gegevens zijn verwerkt in deze actualisatie in afwachting van verdere uitwerking en complementering van de plannen voor het bouw- en woonrijpmaken.

Het project kent vanaf deze jaarrekening een rond de nul sluitend resultaat van € 2.257 positief. Dit in tegenstelling tot vorig jaar van € 1.121.599 negatief. Dit komt voort vanuit de accountant controle en het vanaf nu meenemen van de aan de MFA aanwijsbare grondkosten als inkomsten in dezelfde grex. Hiermee komt de verliesvoorziening voor deze grex te vervallen. Aan de andere kant betekent deze boekhoudkundige (broekzak-vestzak) aanpassing dat de stichtingskosten/het krediet voor het MFA (vastgoedgedeelte) met eenzelfde bedrag stijgt.

Zuiderkogge 4b

De locatie Zuiderkogge fase 4b ligt ten noorden van Zuiderkogge en betreft een bedrijventerrein. Het totale plangebied heeft een oppervlakte van circa 24.000 m². In 2023 is het restant woonrijp maken uitgevoerd. Voordat ook deze exploitatie afgesloten kan worden moet nog één (woon-werk) kavel verkocht worden. Deze is op dit moment onder optie en verwachten we binnenkort af te kunnen ronden.

Het project betreft een gezamenlijke grondexploitatie (50/50) met USP vastgoed. Het project kent een positief resultaat. Deze wordt nu geraamd op € 649.000. Dit is € 77.000 lager dan vorig jaar begroot en komt deels vanuit meerwerk van het laatste woonrijp maken en vanuit een (beoogde) prijs korting op het laatste kavel.

Winst- en verliesneming

Winstneming

Ingaande dienstjaar 2017 zijn gemeenten verplicht om winst te nemen volgens de “Percentage of Completion” (POC) methode. Als per balansdatum bijvoorbeeld 75% van de totaal geraamde kosten zijn gemaakt en 30% van de totaal geraamde opbrengsten zijn gerealiseerd, dan wordt in het betreffende dienstjaar reeds 22,5% ($75\% \times 30\%$) van het geraamd batig eindresultaat genomen. In de jaren er opvolgend wordt wederom hetzelfde gedaan, maar met aftrek/correctie van de eerder gedane winstnemingen.

Voor een tweetal grondexploitaties kan er over het jaar 2023 winst genomen worden:

Grondexploitatie	Winstneming 2023
Reigersborg Zuid V	€ 225.000
Kerkbuurt Wijdenes*	€ 183.000
Totaal	€ 408.000

* Tevens laatste winstneming vanuit afsluiting project. De totale winstneming van dit project is gelijk aan project (eind) resultaat.

Fondsvorming

De grondexploitatie Zuiderkogge 4b levert vanuit de kaveluitgifte ($m^2 \times \text{bedrag}$) een bijdrage aan fondsvorming (bovenwijks, infrastructuur en landschap):

Grondexploitatie	Fondsvorming 2024
Zuiderkogge 4b	€ 0 (geen uitgifte in dit jaar)

Fondsvorming kan sinds 2016 niet meer als kostenpost meegenomen worden in de grondexploitaties, maar moet vanuit de winstnemingen via de algemene reserves toegevoegd worden.

Risicobeheersing

Voor de (vier nog) lopende grondexploitaties zijn conjuncturele risico's gekwantificeerd. Dit op basis van 1% minder inkomstenstijging, 1% meer kostenstijging en 2 jaar projectvertraging, en een te verwachte kans. Van hieruit is het mogelijke financiële gevolg bepaald op € 631.000. In de risicoparagraaf is, rekening houdende met de omvang van het financiële gevolg en de kans dat dit risico zich voordoet, een bedrag opgenomen van € 272.000.

Reserves en voorzieningen

Voor de afronding van de (afgesloten) grondexploitatie Kerkbuurt Wijdenes is een voorziening getroffen van € 143.000

Voor de afronding van de (afgesloten) grondexploitatie Hemschool is een voorziening getroffen van € 33.000.

Openbaarheidsparagraaf

Op 1 mei 2022 trad de Wet Open Overheid (Woo) in werking. De Woo vervangt de Wet openbaarheid bestuur (Wob), maar gaat verder dan de Wob. De Woo verplicht tot:

- passief openbaar maken van informatie via het afhandelen van Woo-verzoeken
- actief openbaar maken van 11 informatiecategorieën
- aanstellen van een CfWoo
- op orde brengen van de Informatiehuishouding.

Het passief openbaar maken, oftewel het afhandelen van Woo-verzoeken, is per 1 mei 2022 met de inwerkingtreding van de Woo reeds geïmplementeerd. In 2023 hebben we dit proces verder geoptimaliseerd en rollen de nieuwe werkwijze in 2024 uit. In 2023 is ook software aangeschaft en in gebruik genomen om documenten te anonimiseren. SED pakt de implementatie van de Woo projectmatig op met kort cyclische deelprojecten via zogeheten “W00ts” (Woo-teams). De uitrol bij SED loopt in de pas met landelijke planning.

Concreet zijn in 2023 de volgende deelresultaten afgerond:

- W00t actief publiceren: inrichten publicatieplatform en aanschaf en implementatie anonimiseringssoftware en opstellen kaders en werkinstructies voor anonimiseren. Het initiatief landelijk publicatieplatform PLOOI voor actieve publicatie is helaas gestopt. Gemeenten moeten dit nu zelf verzorgen. In 2023 hebben we i.s.m. onze websiteleverancier de publicatie via onze eigen websites gerealiseerd.
- W00t Informatiecategorie Convenanten: proces geoptimaliseerd en actieve publicatie ingericht
- W00t Informatiecategorie Organisatiegegevens: proces geoptimaliseerd en actieve publicatie ingericht
- W00t Informatiecategorie Bestuursstukken: proces geoptimaliseerd ter voorbereiding voor pilot in 2024
- Aanstelling Contactfunctionaris Woo: de contactfunctionaris coördineert acties rondom Woo-verzoeken en actief publiceren en is in- en extern aanspreekpunt voor Woo gerelateerde zaken.

Gestart in 2023 maar nog niet afgerond:

- W00t Implementatie nieuwe werkwijze afhandeling Woo-verzoeken.

In 2024 gaan we aan de slag met de uitrol van de nieuwe, digitale werkwijze bestuurlijke besluitvorming en verbeteren van de informatiehuishouding voor deze bestuursstukken en voor klachtoordelen, jaarverslagen en raadsstukken.

Woo-verzoeken leggen in 2023 een grote capaciteitsdruk op de organisatie. In 2022 behandelden we in totaal 34 Wob en Woo-verzoeken. In 2023 is dat verdrievoudigd naar 106. Voor het op orde brengen van onze informatiehuishouding is in 2023 informatiebeleid en een roadmap voor uitvoering ervan opgesteld welke begin 2024 ter vaststelling wordt aangeboden. De SED-gemeenten hebben tot 2030 de tijd om dit te realiseren.

Subsidies

Beleidsverantwoording

Onderdelen: De paragraaf subsidies omvat de totale subsidieplafonds per werksoort. De verdeling van de subsidies per werksoort staat aangegeven in de subsidielijst 2023. De subsidies worden beschikbaar gesteld op grond Algemene Subsidieverordening Drechterland (ASV) en de negen subsidieregelingen.

Subsidies en subsidiebeleid

Onder het begrip subsidie wordt volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verstaan: ‘de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten’ (artikel 4:21, eerste lid Awb). Artikel 4:23, eerste lid Awb schrijft voor dat subsidies worden verstrekt op basis van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Dit wettelijk voorschrift is bij de gemeente Drechterland:

1. De Algemene subsidieverordening (ASV) Drechterland als procedurele verordening, waarin in artikel 2 op hoofdlijnen is aangegeven voor welke activiteit(en) subsidie kan worden verstrekt.
2. De specifieke subsidieregelingen op het gebied van maatschappelijke dienstverlening, ouderenwerk, sport en recreatie, jeugd- en jongerenwerk, vormings- en ontwikkelingswerk, kunst en cultuur, muziekonderwijs en cultuureducatie -participatie, investeringssubsidie en bijzondere activiteiten en eenmalige subsidies.

Het subsidiebeleid is voor de gemeente een van de middelen om beleidsdoelstellingen te realiseren. Vooral daar waar er voor de gemeente sprake is van een voorwaardenscheppende rol is subsidieverlening een belangrijk instrument. Hiermee kan de gemeente sturen op de instandhouding van organisaties en voorzieningen die een functie vervullen voor de gemeentelijke beleidsdoelen. Uitgangspunt hierbij is vooral het ondersteunen en bevorderen van activiteiten voor en door burgers. Hierbij is het vergroten van de participatie van de burger en het vergroten van de sociale samenhang het centrale doel. De gemeente ziet haar voorwaardenscheppende rol daarin vooral in het in stand houden van een goed basispakket aan welzijnsvoorzieningen.

Vertaling naar het subsidiebeleid

Het subsidiebeleid is, vanuit de uitgangspunten van de Welzijnsvisie, enerzijds gericht op het in stand houden van een goed voorzieningenniveau voor alle inwoners van Drechterland en anderzijds op het extra ondersteunen van activiteiten en voorzieningen die zijn gericht op de aandachtsgroepen jongeren, ouderen en gehandicapten. Dit betekent dat in het subsidiebeleid organisaties die zich in hun activiteiten en doelstellingen richten op deze doelgroepen uit de Welzijnsvisie, extra de nadruk krijgen.

Op basis van de subsidieregelingen kunnen de meeste subsidieontvangers zelf berekenen op hoeveel subsidie zij aanspraak kunnen maken. Het algemene juridische en procedurele kader van het subsidiebeleid wordt geregeld in de Algemene Subsidieverordening Drechterland, die op 11 juli 2017 is vastgesteld door de gemeenteraad. De totale voor subsidie beschikbare financiële middelen en de verdeling daarvan over de diverse onderdelen van het welzijnsbeleid worden jaarlijks door de gemeenteraad door vaststelling van de subsidieplafonds bepaald bij de vaststelling van de gemeentebegroting.

Financiële consequenties

In onderstaand schema staan de begrote subsidieplafonds per werksoort weergegeven en de werkelijke subsidieplafonds in 2023:

Subsidies

Werksoort	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Maatschappelijke dienstverlening	253	237
Ouderenwerk	134	128
Jeugd- en jongerenwerk	201	162
Sport en recreatie	173	167
Vormings- en ontwikkelingswerk	610	612
Kunst en cultuur	62	56
Muziekonderwijs, Cultuureducatie en -participatie	68	71
Investeringsubsidies	3	-
Lokaal onderwijsbeleid	30	34
Wmo subsidies	-	-
Bijzondere activiteiten en éénmalige subsidies	15	-
	1.548	1.467

Toelichting

Er is een beperkte onderbesteding van de totale subsidieplafonds. Binnen de subsidiesystematiek is het niet ongebruikelijk dat niet alle vastgestelde plafonds (maximale budgetten) volledig worden benut. Dat neemt niet weg dat ernaar moet worden gestreefd om de onderbesteding zo klein als mogelijk te houden. Het subsidieplafond van de Maatschappelijke dienstverlening is niet geheel gebruikt, o.a. de post “anti discriminatie bureau” was te ruim begoot. Daarnaast is er een aanzienlijke onderbesteding op de post jeugd- en jongerenwerk welke voornamelijk wordt veroorzaakt doordat er minder beroep wordt gedaan op de post “organisaties voor specialistische peuterschool”. Tevens valt op dat er een beperkt beroep gedaan is op de regeling voor Bijzondere en eenmalige activiteiten, waardoor er daar ook middelen overblijven.

Financiën

Overzicht van baten en lasten

Programma	Primitieve begroting 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2023
Lasten			
Bestuur en dienstverlening	-9.801	-10.809	-9.948
Ruimte	-14.096	-16.191	-14.328
Samenleving	-24.512	-30.430	-28.551
Totaal lasten	-48.409	-57.430	-52.827
Baten			
Bestuur en dienstverlening	38.166	39.430	41.077
Ruimte	6.374	7.525	7.837
Samenleving	4.042	8.999	8.923
Totaal baten	48.582	55.954	57.837
Stortingen reserves			
Bestuur en dienstverlening	-	-	-
Ruimte	-750	-1.247	-1.589
Samenleving	-3	-294	-294
Totaal stortingen	-753	-1.541	-1.883
Onttrekkingen reserves			
Bestuur en dienstverlening	322	361	325
Veiligheid	660	830	739
Beheer openbare ruimte	235	274	231
Totaal onttrekkingen	1.217	1.465	1.295
Totaal mutaties reserves	464	-76	-588
Resultaat	637	-1.552	4.422

De analyses van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en werkelijk zijn opgenomen in de Programmaverantwoordingen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening een overzicht te bevatten van de incidentele baten en lasten. Door de incidentele baten en lasten op te nemen, kan informatie worden gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie.

Incidentele baten en lasten > € 20.000

Programma	B2023	B2023 na wijz Rekening 2023	
<i>Lasten</i>			
1 Wervingskosten nieuwe burgemeester	-	21	9
1 Wet Open Overheid	-	45	41
1 Digitalisering archief (incidenteel)	74	74	53
1 Org breed ontw dienstverl (incl digitalisering)	-	50	48
1 Uitvoeringsbudget CUP	65	65	-
1 Nieuwe burgerinitiatieven	35	35	-
2 handhaving oneigenlijk gebruik woningen	-	25	5
2 Aandacht wapenbezit en drugs	-	20	-
2 Ondermijning	-	60	5
2 Calamiteiten wegdekreiniging	-	34	34
2 Ontwikkelen verkeersmodel	-	40	-
2 Verkeersplan	-	60	49
2 Fietsbeleidsplan	-	25	-
2 Maatregelen nieuwe weg	-	23	-
2 Noord-Zuid verbinding	-	51	23
2 Glasvezel (Toezicht en Projectleiding)	-	150	118
2 BIZ Zuiderkogge	-	45	34
2 Padlandbos	-	75	13
2 Storm Poly	-	80	80
2 Parkeren Uiterdijk	-	23	5
2 OD NHN rekresultaat 2022	-	21	21
2 Klimaat en Duurzaamheid	-	255	65
2 Omgevingswet	220	530	293
2 Flexwoningen	-	76	82
2 Gebiedsontwikkeling / plankosten	-	160	131
2 Woonprogramma	-	20	-
2 onderzoek woningbouw Hoogkarspel	-	33	-
2 Woonprogramma	-	48	2
3 Gem cofinanciering ventilatie	-	24	-
3 Proj en voorb kosten onderwijshuisv	-	25	5
3 Opstellen fin doorvertaling IHP	-	25	3
3 NPO middelen 2021 en 2022	58	140	58
3 Investeringsubsidie De Banne	45	45	45
3 onderzoek verduurzaming Streekbad	-	37	42
3 Onderhoud Zwembad 't Hemmerven	-	43	43
3 Bijstelling subs Corona	-	62	56
3 Verplaatsen pannaveld	-	24	24
3 Speelvoorzieningen	-	35	28
3 Inkoop jeugd en wmo	-	25	-
3 Aanbest. WMO en Jeugdhulp	-	25	-
3 Integrale samenwerking woonzorgconcepten	-	26	-
3 Part budget invoeringsmiddelen	-	28	-
3 Opvang ontheemden Oekraïne	-	3.830	2.522

3 Energietoeslag	-	412	333
3 AU Dienstverl. aanpak armoede en schulden	-	22	-
3 AU Flankerend beleid energiearmoede	-	27	-
3 Aanpak wacht spec jeugdzorg	15	28	-
3 jeugdhulp Beschikb wijzer	-	20	-
3 GGD - Bijdrage JGZ Oekraïne	-	26	-
3 Herstelplan GGD	-	106	106

Mutaties reserves

2 Stort Res Glasvezel	-	497	510
-----------------------	---	-----	-----

Totaal

512 7.675 4.887

Baten

2 Glasvezel (legesinkomsten)	-	22	-
2 Glasvezel (Bijdrage van derden in kosten)	-	690	712
2 Wijziging facturatie omgevingsvergunningen	-	-	352
2 BIZ Zuiderkogge	-	25	8
2 Plankosten / gebiedsontwikkeling vergoeding	-	164	163
2 Winstneming Zuidigerkogge	231	231	-
2 Winstneming Reigersborg Zuid V	185	185	154
2 Winstneming Kerkbuurt Wijdenes	200	200	183
3 NPO middelen 2021 en 2022	58	140	58
3 SPUK IDO	-	21	21
3 SPUK inburgering	-	213	82
3 Opvang ontheemden Oekraïne	-	3.718	3.910

Mutaties reserves

Onttrek Res Vit dorpen - Nieuwe burgerinitiatieven	-	35	-
2 Onttrek AR - Maatregelen nieuwe weg	-	23	-
2 Onttrek AR - Noord-Zuid verbinding	-	51	23
2 Onttrek AR - Flexwoningen	-	61	61
2 Onttrek AR - Woonprogramma	-	30	-
3 Onttrek Res SD - Aanpak wachttijd jeugdzorg	15	28	-
Onttrek Res Ontheemden - Bijdrage JGZ			
3 Oekraïne	-	26	26

Totaal

689 5.863 5.753

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele onttrekkingen reserves

Onttrekking aan de reserves	B2023	B2023 na wijz.	Rekening 2023
Programma Bestuur en dienstverlening	322	322	322
Programma Ruimte	579	579	579
Programma Samenleving	220	220	205
Totaal	1.122	1.122	1.106

Er zijn geen structurele toevoegingen aan de reserves. De structurele onttrekkingen hebben betrekking op de reserve afschrijvingslasten.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector (WNT)

WNT-verantwoording 2023 Gemeente Drechterland

De WNT is van toepassing op Gemeente Drechterland. Het voor Gemeente Drechterland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,00 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	C.M. Minnaert	A. Visbeek-van Langen
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.221	87.703
Beloningen betaalbaar op termijn	19.539	13.389
<i>Subtotaal</i>	134.760	101.093
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Bezoldiging	134.760	101.093

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	C.M. Minnaert	J.N.M. Commandeur
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.966	97.430
Beloningen betaalbaar op termijn	20.258	16.956
<i>Subtotaal</i>	133.224	114.386
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	133.224	114.386

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

De betreffende categorie was in 2023 niet van toepassing voor de instelling.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Rechtmatigheid verantwoordelijkheid college

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het college vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het college op 18 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het college bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1,6 mln.

De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het college aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Balans en de toelichting

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	150	241
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2.324	2.789
	<u>2.474</u>	<u>3.030</u>
<u>Materiële vaste activa</u>		
- Investerings met een economisch nut:		
• Gronden uitgegeven in erfpacht	32	32
• Overige investeringen met een economisch nut	16.313	15.572
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.236	6.037
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.822	7.562
	<u>30.403</u>	<u>29.203</u>
<u>Financiële vast activa</u>		
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
• Deelnemingen	169	169
- Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	4.455	4.595
- Overige langlopende leningen	1.301	1.292
	<u>5.925</u>	<u>6.055</u>
Totaal vaste activa	38.802	38.288
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-754	-4.227
- Gereed product en handelsgoederen	2	5
	<u>-752</u>	<u>-4.222</u>
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
- Vorderingen op openbare lichamen	7.876	13.238
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.028	6.394
- Overige vorderingen	688	1.050
	<u>25.592</u>	<u>20.682</u>
<u>Liquide middelen</u>		
- Kassaldi	2	2
- Banksaldi	504	501
	<u>506</u>	<u>503</u>
<u>Overlopende activa</u>		
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
• Het Rijk	68	27
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	1.551	582
	<u>1.619</u>	<u>609</u>
Totaal vlottende activa	26.959	17.572
Totaal generaal	65.767	55.860

PASSIVA	31-12-2023	31-12-2022
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
-Algemene reserves	9.107	5.910
-Bestemmingsreserves	22.145	19.667
-Gerealiseerd resultaat	4.422	5.087
	<u>35.674</u>	<u>30.664</u>
<u>Voorzieningen</u>		
-Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.432	1.371
-Egalisatievoorzieningen	855	830
-Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	-	412
-Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.146	2.590
	<u>5.433</u>	<u>5.203</u>
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
-Onderhandse leningen van:		
• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	11.225	12.116
	<u>11.225</u>	<u>12.116</u>
Totaal vaste passiva	52.332	47.983
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
-Overige schulden	5.334	4.369
	<u>5.334</u>	<u>4.369</u>
<u>Overlopende passiva</u>		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	2.962	2.174
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
• Het Rijk	2.478	1.274
• Overige Nederlandse overheidslichamen	32	14
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	2.629	46
	<u>8.101</u>	<u>3.508</u>
Totaal vlottende passiva	13.435	7.877
Totaal generaal	65.767	55.860
Gewaarborgde geldleningen	34.268	33.529
Garantstellingen	6.583	6.292

Waarderingsgrondslagen

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisaties zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Centraal administratie kantoor (CAK)

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op de overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Arbeidskosten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

In 2017 heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden in de waardering van investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Vanaf 2017 is het verplicht investeringen met maatschappelijk nut te activeren.

Balans

Vaste activa

De uitgangspunten van de Nota activa (raadsbesluit 20 december 2021) zijn toegepast op de nieuwe investeringen. De afschrijvingstabel van de Nota Activa, investerings- en afschrijvingsbeleid 2021 is van toepassing op investeringen per 1 januari 2021. Deze investeringen worden met behulp van de lineaire methode afgeschreven tenzij een andere wijze van afschrijving meer recht doet aan de waardevermindering van een bepaald actief tijdens de gebruiksduur.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- casu quo vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde.

De bijdragen in de activa in eigendom van derden worden afgeschreven. De afschrijvingsduur is maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden worden gehanteerd.

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Deze investeringen worden met behulp van de lineaire methode afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in dit geval de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn

verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is volgens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage- of completionmethode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als die lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt dynamisch bepaald.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

De nota 'Reserves en Voorzieningen' is vastgesteld op 27 februari 2012. De reserves en voorzieningen zijn conform de uitgangspunten van deze nota verwerkt.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Als er verplichtingen zijn, waar bijvoorbeeld geen voorziening voor is getroffen, dan wordt dit vermeld in de toelichting op de balans.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten van onderzoek en ontwikkelingen voor een bepaald actief	150	241
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.324	2.789
Totaal	2.474	3.030

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Af- waarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkelingen voor een bepaald actief	241	-	91	-	-	-	150
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.789	-	-	465	-	-	2.324
Totaal	3.030	-	91	465	-	-	2.474

De investeringsbudgetten van de immateriële vaste activa betreffen:

	Investerings- budget 2023	Werkelijk besteed 2023	Restant budget 31-12-2023	Restant budget 1-1-2024
Vorbereidingskosten gebiedsontwikkeling Schellinkhout	21	-	21	-
Totaal	21	-	21	-

Vorbereidingskosten gebiedsontwikkeling Schellinkhout

De kosten zijn ingebracht in de grondexploitatie.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
In erfpacht uitgegeven gronden	32	32
Overige investeringen met een economisch nut	16.313	15.572
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.236	6.037
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.822	7.562
Totaal	30.403	29.203

Investerings met een economisch nut

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van waarde- derden	Af- ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	3.270	-	-	-	-	-	3.270
Woonruimten	12	-	-	2	-	-	10
Bedrijfsgebouwen	11.322	1.368	-	574	52	-	12.065
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	283	-	-	23	-	-	260
Machines, apparaten en installaties	397	234	-	114	22	-	495
Overige materiele vaste activa	288	-	-	76	-	-	212
Totaal	15.572	1.602	-	788	73	-	16.313

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

De investeringsbudgetten van investeringen met een economisch nut betreffen:

	Investerings- budget 2023	Werkelijk besteed 2023	Restant budget 31-12-2023	Restant budget 1-1-2024
MFA Westwoud	6.201	1.124	5.077	5.077
MFA Schellinkhout	5.105	183	4.922	4.922
Renovatie Meester Spigtschool	800	-	800	800
Led verlichting gymzaal De Brug	30	26	4	-
Renovatie sportveld Woudia	40	-	40	40
Aanschaf robotmaaiers	160	186	-26	-
Verbouwing Loods 2	90	10	80	80
Totaal	12.426	1.529	10.897	10.919

MFA Westwoud

Het project loopt nog.

MFA Schellinkhout

Het project loopt nog.

Renovatie Meester Spigtschool

Het schoolbestuur heeft voorstellen gedaan ter uitvoering van de renovatie. Om binnen het budget te blijven en de renovatie uit te kunnen voeren dient het schoolbestuur keuzes te maken

Led verlichting gymzaal De Brug

Het project is afgerond.

Renovatie sportveld Woudia

In 2024 komt er een voorstel naar de raad.

Aanschaf robotmaaiers

Het budget is overschreden doordat er is een extra robotmaaier moest worden aangeschaft, er extra kosten zijn gemaakt voor stelconplaten, tegels, zand, opsluitbanden etc. en er minder SPUK subsidie is ontvangen dan verwacht.

Verbouwing Loods 2

Het project start in 2024.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings- ringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Af- waarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	37	-	-	-	-	-	37
Bedrijfsgebouwen	23	-	-	1	-	-	22
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	5.976	496	-	296	-	-	6.177
Totaal	6.036	496	-	296	-	-	6.236

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

De investeringsbudgetten van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven betreffen:

	Investerings- budget 2023	Werkelijk besteed 2023	Restant budget 31-12-2023	Restant budget 1-1-2024
GRP, riolering	3.537	496	3.040	1.246
Urnenmuur Molenwei	23	-	23	23
Totaal	3.560	496	3.063	1.269

GRP, riolering

Een deel van het budget zal nog gebruikt worden in 2024 voor de aanleg persleiding De Hout/Houterweg.

Urnenmuur Molenwei

Vanwege het idee om geen urnenmuur maar een urentuin te maken heeft de uitvoering niet plaatsgevonden in 2023. Uitvoering vindt plaats in 2024.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Omschrijving	Investerings- ringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Af- waarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Maatschappelijk nut vóór 2017						
Gronden en terreinen	20	-	-	-	-	20
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	308	-	-	18	-	290
Subtotaal	328	-	-	18	-	310
Maatschappelijk nut na 2017						
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	6.803	478	-	258	100	6.923
Overige materiele vaste activa	431	188	-	30	-	589
Subtotaal	7.234	666	-	288	100	7.512
Totaal	7.562	666	-	306	100	7.822

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

De investeringsbudgetten van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreffen:

	Investerings- budget 2023	Werkelijk besteed 2023	Restant budget 31-12-2023	Restant budget 1-1-2024
Vervangen beschoeiingen	411	66	346	229
Kunstwerken	483	64	418	418
Openbare verlichting	203	153	50	50
Bromfietsovergang Zuiderdracht	17	-	17	17
Fietspad Schellinkhout-Wijdenes	260	-	260	260
Drachterveld recreatiegebied	47	-	47	47
Reconstructie Torenweg	130	-	130	130
Verlengen Cor Schipperpad	109	90	20	20
Rijbaan Stationslaan	75	5	70	70
Vervanging openbaar groen	127	94	32	32
Opwaardering Centrumplan	13	-	13	-
Implementatiekosten overname wegen HHRS	129	-	129	129
Vervanging wegen	500	-	500	500
Vervanging speelvoorzieningen	65	94	29-	-
Reconstructie Zuiderdracht	80	-	80	80
Totaal	2.649	566	2.083	1.982

Vervanging beschoeiingen

Beschoeiing (kunststof) vervangen Kranenburglaan en steiger Lobiastraat. Restant investeringsbudget 2022 wordt gebruikt voor vervanging kunststof steigers in 2024. De planvorming en de uitvoering van beschoeiingen kunststof 2023 wordt gedaan in 2024. In 2023 dammen Schellinkhout vervangen. Het restant budget (hout) wordt niet benut in 2024.

Vervanging kunstwerken (bruggen)

Het ontwerp voor de zwemtrap is in gang gezet in 2023. Er word een bestek gemaakt. Een brug in Hoogkarspel wordt vervangen in 2024. De brug Stationslaan Westwoud wordt vervangen in 2024. vier voetgangersbruggen worden in 2024 vervangen.

Openbare verlichting

Vervanging van het project loopt uit. Dit wordt in 2024 ingehaald.

Bromfietsovergangen Zuiderdracht

De herstructurering van de Zuiderdracht gaat langer duren dan verwacht. Hierdoor worden de bromfietsovergangen in 2024 gerealiseerd om de veiligheid van het fietspad te verhogen.

Fietspad Schellinkhout-Wijdenes

Er is weerstand tegen het omvormen van dit wandelpad naar fietspad. Met de dorpsalliantie is afgesproken het fietspadplan niet door te zetten. Wel is afgesproken om te onderzoeken of we een aantal voorzieningen kunnen vernieuwen. Dit wordt in 2024 opgepakt.

Drachterveld recreatiegebied

Betreft de aanleg van een boothelling voor recreatievaart. Onderzocht is of deze aangelegd kon worden maar blijkt niet mogelijk. Ook in de ruime omgeving is geen locatie gevonden. Gesprekken met buurgemeente Hoorn hebben ook nog geen concrete locatie opgeleverd.

Reconstructie Torenweg

Samen met de omwonenden wordt een verkeersplan opgezet. Uitvoering vindt plaats in 2025.

Verlengen Cor Schipperpad

De aanpassing van de brug zodat mindervaliden straks toegang krijgen tot het pad wordt in 2024 uitgevoerd.

Rijbaan Stationslaan

Als de woningstichting het Grootslag de appartementen aan de Julianastraat gereed heeft (oktober 2024), zal de Stationslaan gedeeltelijk opnieuw bestraat worden. Dit i.v.m. het bouwverkeer.

Vervanging openbaar groen

Door de natte weersomstandigheden wordt dit in 2024 verder uitgevoerd.

Opwaardering Centrumplan

Het project is afgerond.

Implementatiekosten overname wegen HHRS

Implementatie is eind 2024 afgerond. Grootste aandeel is de kadastrale overdracht die op dit moment wordt voorbereid.

Vervanging wegen

In 2023 was er geen asfalt aannemer. Er van uitgaande dat er in 2024 wel een asfaltaannemer is gaan we dit budget gebruiken in 2024.

Vervanging speelvoorzieningen

Het budget is overschreden omdat er een extra speelterrein is gerealiseerd. Het betreft het speelterrein Amaryllislaan in Hoogkarspel.

Reconstructie Zuiderdracht

De belastbaarheid van de weg wordt berekend aan de hand daarvan wordt het budget gebruikt voor stabiliteits- en funderingsonderzoek. Eventueel nog flora en fauna onderzoek.

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	169	-	-	169
Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	4.594	-	138	4.456
Overige uitzettingen met looptijd >= 1 jaar	1.292	9	1	1.300
Totaal	6.055	10	139	5.925

Vlottende activa

Voorraden

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-754	-4.227
Gereed product en handelsgoederen	2	5
Totaal	-752	-4.222

Recapitulatie balans onderhanden werken

Balanswaarde 1-1-2023	-4.227
Totaal vermeerderingen	2.142
Totaal verminderingen	-648
Totaal afsluiten grondexploitaties	-157
Totaal winstnemingen	408
Saldo 31-12-2023	-2.482
Mutatie tekortvoorziening Dorpshuislocatie	-1.122
Mutatie tekortvoorziening Hemschool	345
Mutatie restplannen	261
Balanswaarde 31-12-2023	-754
Geraamde nog te maken kosten	7.325
Geraamde opbrengsten	7.599
Geraamd eindresultaat	2.856

Verkochte / te verkopen m²

Complex	Beschik- baar	Verkocht t/m 2022	Verkocht 2023	Nog te verkopen
Zuiderkogge fase 4b	24.402	20.669	-	3.703
Reigersborg Zuid 5	50.084	48.838	-	1.246
Dorpshuislocatie Schellinkhout	790	-	-	790
Sportveldlocatie Schellinkhout	14.506	-	-	14.506

Voorraden

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	2	5
Totaal	2	5

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening voor oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen openbare lichamen	7.877	-	7.877	13.238
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.028	-	17.028	6.394
Overige vorderingen	628	-60	688	1.050
Totaal	25.593	-60	25.593	20.682

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	313	319	354	321
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	687	681	646	679
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	49.162			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	49.162			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.

		Verslagjaar			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	28.153	29.026	32.604	29.501
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks	313	319	354	321

schatkist aangehouden
middelen

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000. Gemiddeld mag de gemeente maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. In 2023 is er geen overschrijding van het drempelbedrag geweest.

Liquide middelen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kas	2	2
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	503	500
Rabobank	1	1
Totaal	506	503

Overlopende activa

Omschrijving	Boekwaarde 31- 12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
• het Rijk	68	27
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.551	582
Totaal	1.619	609

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op specifieke uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen/ Vrijgevallen bedragen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
<u>Het Rijk</u>				
Restauratiefonds	27	-	-27	-
SPUK Oekraïne		68		68
Totaal	27	68	-27	68

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Aandeel Zeeman brug en kosten Reigersborg	-	117
Overige	1.551	465
Totaal	1.551	582

Vaste passiva

Algemene reserve

Eigen vermogen

Omschrijving	Stand 31-12-2022	Resultaat vorig jaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingslasten	Stand 31-12-2023
<i>Algemene reserve</i>						
- Vrij besteedbare reserve	5.910	2.952	408	-163	-	9.107
<i>Totaal algemene reserve</i>	5.910	2.952	408	-163	-	9.107
<i>Bestemmingsreserves</i>						
Bestemmingsreserve ter dekking van afschrijvingslasten:						
- Algemeen	7.304	-	-	-	-319	6.985
- Centrale gemeentelijke huisvesting	8.021	-	-	-	-322	7.699
<i>Bestemmingsreserve ter dekking van specifieke lasten:</i>						
- Lokaal recreatieve landschapsontwikkeling	226	-	-	-	-	226
- Gemeentelijke monumenten	26	-	-	-	-	26
- Verkeersinfrastructuur Drechterland	3.381	-	-	-465	-	2.916
- Investeringsbudget soc.-cult. accommodaties	8	-	-	-	-	8
- Onderhoud wegen	1	-	64	-	-	65
- Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	41	-	-	-	-	41
- Sociaal Domein	346	215	291	-	-	852
- Kunst en Cultuur	204	-	3	-	-	207
- Vitale dorpen	111	-	-	-	-	111
- Ontheemden	-	1.920	-	-26	-	1.894
- Omgevingswet	-	-	237	-	-	237
- Glasvezel	-	-	510	-	-	510
- Klimaat & duurzaamheid	-	-	370	-	-	370
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	19.667	2.135	1.475	-491	-641	22.145
<i>Gerealiseerd resultaat 2023</i>						
- gerealiseerd resultaat						3.834
Totaal	25.577	5.087	1.883	-654	-641	35.086

De nota Reserves en Voorzieningen is vastgesteld op 27 februari 2012.

Algemene reserve

- Aard: De Algemene Reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente.
- Doel: Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

•

Vrij besteedbare reserve

	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>
Resultaat jaarrekening 2022	2.952	-
	2.952	
<u>Mutaties 2023:</u>		
Winstnemingen grondexploitatie	408	-
Aanvulling verliesvoorziening grondexploitatie	-	-76
Voorbereidingen realiseren Flexwoningen (RB 23-01-2023)	-	-61
Visie Noord-Zuid verbinding (OVH 2023)	-	-23
Subsidie Stichting Leergeld (RB 22-05-2023)	-	-3
	408	-163
Totaal	3.360	-163

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten

- Aard: Dekking van afschrijvingslasten van investeringen met economisch nut.
- Doel: Middelen van reserves mogen op grond van de BBV niet direct op het actief in mindering worden gebracht, maar mogen wel via resultaatbestemming op de overeenkomstige afschrijvingslasten worden gecompenseerd
- Toelichting: De mutaties van deze reserve(s) bestaan uit de dekking van afschrijvingslasten.

Lokaal recreatieve landschapsontwikkeling

- Aard: Dekking van lasten van het opstellen en het uitvoering geven aan de projecten uit het landschapsplan.
- Doel: Om de kosten van uitvoering van projecten in het landschapsplan mogelijk te maken is de reserve lokaal recreatieve landschapsontwikkelingen/landschapsplan gevormd.
- Toelichting: De toevoegingen zijn omslagheffingen vanuit het taakveld bouwgrondexploitatie.

Gemeentelijke monumenten

- Aard: Verstrekken van subsidie aan particulieren ten behoeve van het behoud van monumenten.
- Doel: Ten behoeve van het behoud van monumenten wordt gesubsidieerd in het onderhoud van monumenten. De reserve dient daarbij als dekking.
- Toelichting: Er zijn in 2023 geen kosten geweest die ten laste van deze reserves worden gebracht.

Verkeersinfrastructuur Drechterland

- Aard: Het dekken van lasten van infrastructurele maatregelen binnen Drechterland zoals de ontsluiting van de westzijde Hoogkarspel en de opwaardering van de N23 (Westfrisiaweg).
- Doel: Middelen van reserves mogen op grond van de BBV niet direct op het actief in mindering worden gebracht, maar mogen wel via resultaatbestemming op de overeenkomstige afschrijvingslasten worden gecompenseerd.
- Toelichting: De onttrekking van € 465.000 betreft de afschrijvingskosten N23 (Westfrisiaweg).

Investeringsbudget sociaal culturele accommodaties

- Aard: Het dekken van investeringssubsidies op grond van de subsidieregeling 'Investeringsubsidies sport gemeente Drechterland'.
- Doel: De investeringssubsidies worden beschikbaar gesteld voor het voeren van een voorwaardenscheppend beleid ten behoeve van de verenigingsaccommodaties.
- Toelichting: In 2023 is er geen investeringssubsidie verstrekt.

Onderhoud wegen

- Aard: Egalisatie van kosten van onderhoud aan wegen.
- Doel: Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
- Toelichting: Er is in 2023 € 64.000 gestort. Dit betreft een incidentele storting vanwege de overdracht wegen Hoogheemraadschap. Vanaf 2024 vindt deze storting conform besluitvorming Kadernota 2023 niet meer plaats.

Huisvestingsvoorzieningen onderwijs

- Aard: Egalisatie van kosten van onderhoud aan onderwijshuisvesting.
- Doel: Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
- Toelichting: Vanaf 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid van gemeenten voor het buitenonderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen overgegaan naar de schoolbesturen. De noodzaak voor het voeren van deze reserve is komen te vervallen. Voorzichtigheidshalve wordt de reserve in stand gehouden en is breder inzetbaar. In 2023 is er geen bedrag onttrokken aan deze reserve.

Sociaal Domein

- Aard: Deze reserve heeft als functie het kunnen opvangen van fluctuaties in het Sociaal Domein.
- Doel: Buffer voor incidentele tekorten op het Sociaal Domein.
- Toelichting: Conform het besluit in de najaarsnota 2023 is er € 291.000 regionaal MO/WB budget gestort in de reserve.

Kunst en Cultuur

- Aard: Dekking van kosten ten behoeve van plannen uit de nota Kunst en Cultuur.
- Doel: Ten behoeve van plannen voortvloeiende uit de nota Kunst en Cultuur. De reserve dient daarbij als dekking.
- Toelichting: De overschotten of tekorten van de posten die vallen onder de nota Kunst en cultuur worden aan het einde van het jaar verrekend met de reserve Kunst en cultuur. Daarnaast wordt er conform besluitvorming structureel € 2.500 gestort.

Vitale dorpen

- Aard: Dekking van lasten voor de kosten voor de voorbereiding en uitwerking van de allianties uit de diverse dorpsplannen.
- Doel: Ten behoeve van de allianties uit de diverse dorpsplannen. De reserve dient daarbij als dekking.
- Toelichting: In 2023 zijn er geen uitgaven geweest die ten laste van deze reserve komen.

Ontheemden

- Aard: Het saldo van de meer ontvangen vergoeding dan gemaakte kosten voor de opvang van ontheemden wordt in deze reserve gestort.
- Doel: Dekking van lasten voor de kosten van het afbreken en herbestemmen van de opvanglocaties mochten deze kosten niet vergoed worden vanuit het Rijk, of mochten de exploitatiekosten meer worden dan de vergoeding.
- Toelichting: In 2023 is uit de resultaatbestemming 2022 € 1.920.000 gestort.

Omgevingswet

- Aard: Egalisatie van kosten voor het programma Omgevingswet voor de duur tot uiterlijk 1 januari 2030.
- Doel: Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
- Toelichting: Er is in 2023 € 237.000 aan deze reserve toegevoegd.

Glasvezel:

- Aard: Dekking van toekomstige kosten voor herstel van straatwerk als gevolg van werkzaamheden in verband met de aanleg van het glasvezelnetwerk in de gemeente.
- Doel: Om de toekomstige kosten voor herstel van het straatwerk als gevolg van de aanleg van het glasvezelnetwerk te dekken, worden de vergoedingen voor degeneratiekosten van de telecomaandbieders in de reserve glasvezel gestort.
- Toelichting: In 2023 is er € 510.000 aan deze reserve toegevoegd.

Klimaat & Duurzaamheid

- Aard: Egalisatie van kosten voor het uitvoeren van het duurzaamheidsprogramma.
- Doel: Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
- Toelichting: In 2023 is er € 370.000 aan deze reserve toegevoegd.

Voorzieningen

	Stand				Stand
Omschrijving	31-12-2022	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2023
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Pensioenaanspraken en wachtgeld wethouders	1.371	143	82	-	1.432
<i>Egalisatievoorzieningen</i>					
Baggeren	1	-	-	-	1
Bruggen	22	32	36	-	18
Gebouwen	807	179	150	-	836
<i>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</i>					
Subsidies e.d. verkregen van derden	412	-	-	412	-
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>					
Begraafplaatsen	415	38	10	-	443
Riolering	2.175	184	-	-	2.359
Egal.voorziening tarieven afvalstoff.heffing	-	344	-	-	344
Totaal	5.203	920	278	-	5.433

De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld op 27 februari 2012.

Pensioenaanspraken en wachtgeld wethouders

- Aard: Bestemd voor de dekking van de kosten van toekomstige pensioenaanspraken wethouders en lopende pensioenverplichtingen van voormalige wethouders en eventuele wachtgeld wethouders.
- Doel: Bestaande en toekomstige pensioenverplichtingen en wachtgeld zijn voor de toekomst afgedekt (ook bij eventuele overdracht).
- Toelichting: De aanwending betreft de uitbetaalde pensioenen. De toevoeging betreft de vermeerdering van de pensioenopbouw inclusief rente. Daarnaast is de omvang van de voorziening bijgesteld en kan er een gedeelte vrijvallen.

Egalisatievoorzieningen

- Aard: Egalisatie van kosten van onderhoud aan waterwegen (baggeren), kunstwerken (bruggen) en gebouwen.
- Doel: Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
- Toelichting: De mutaties betreffen de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen.

Subsidie e.d. verkregen van derden

- Aard: Dekking van kosten betreffende het aankleden van het landschapsplan Reigersborg.
- Doel: Om de kosten van het aankleden van het landschapsplan Reigersborg te dekken. Mochten er geen of minder uitgaven ten behoeve van het aankleden van het landschapsplan Reigersborg gedaan worden, dan wordt de helft van het restant terugbetaald aan Zeeman.
- Toelichting: De voorziening is vrijgevallen naar de grondexploitatie Reigersborg Zuid 5.

Begraafplaatsen

- Aard: De voorziening dient ter dekking van toekomstige uitgaven ten behoeve van de onderhoudskosten begraafplaatsen.
- Doel: De inkomsten door afkoop betreffen de bestrijding van kosten voor activiteiten voor meerdere jaren. Dit leidt tot toevoeging aan de voorziening in het jaar van ontvangst en jaarlijkse onttrekking in de latere jaren.
- Toelichting: De mutaties betreffen de inkomsten afkoop onderhoud graven.

Riolering

- Aard: Het dekken van toekomstige kosten van onderhoud en vervanging van rioleringen.
- Doel: Ter voorkoming van fluctuaties in het tarief van de rioolheffing.
- Toelichting: Het saldo van de baten en lasten riolering wordt aangewend dan wel toegevoegd aan de voorziening Riolering.

Egalisatievoorziening tarieven afvalstoffenheffing

- Aard: De voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing dient ter egalisatie van het tarief van de afvalstoffenheffing en ter dekking van eventuele verschillen tussen de geraamde bedragen en de werkelijke bedragen bij de jaarrekening.
- Doel: De besteding wordt als gebonden gezien. Dat wil zeggen dat de middelen aan de burger moeten worden teruggegeven, als zij niet aan het specifieke doel waarvoor zij zijn geheven worden besteed.
- Toelichting: In 2023 is het saldo van de afvalstoffenheffing van € 344.000 toegevoegd aan de voorziening.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022		Boekwaarde 31-12-2023		Rente
	Ontvangen	Aflossing	Ontvangen	Aflossing	
Onderhandse leningen:					
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.116	-	891	11.225	108
Totaal	12.116	-	891	11.225	108

Vlottende passiva

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023		Boekwaarde 31-12-2022	
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.334		4.369	
Overlopende passiva	8.101		3.508	
Totaal	13.435		7.877	

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023		Boekwaarde 31-12-2022	
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.334		4.369	
Totaal	5.334		4.369	

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.962	2.174
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
• het Rijk	2.478	1.274
• overige Nederlandse overheidslichamen	32	14
-Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	2.629	46
Totaal	8.101	3.508

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
<i><u>Rijk</u></i>				
Subsidie cultureel erfgoed	-	26	26	-
Subsidie sanering verkeerslawaaï	112	-	-	112
SPUK Tijdelijke ondersteuning Toezicht en Handhaving	73	-	73	-
SPUK nalevering controle coronatoegangsbewijzen	76	-	76	-
SPUK Toeslagenproblematiek	6	11	17	-
SPUK ventilatie in scholen	24	-	24	-
Regeling reductie energiegebruik woningen	25	-	-	25
SPUK aanpak energiearmoede	290	92	20	362
SPUK Kwijtschelding toeslagaffaire	-	1	1	-
SPUK Informatiepunt digitale overheid	-	20	20	-
SPUK Nationaal isolatieprogramma	-	777	-	777
SPUK StartBouwImpuls	-	375	-	375
Uitkering OAB	97	306	301	102
SPUK covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	140	-	58	82
SPUK Verkeersveiligheid	47	-	-	47
SPUK CDOKE	-	368	149	219
SPUK Inburgering	83	-	83	-
SPUK onderwijsroute	17	18	1	34
SPUK Preventieakkoord en preventieaanpak	-	10	-	10
SPUK Breed	-	337	269	68
SPUK NEAS	-	5	5	-
SPUK MEOZ	-	13	13	-
SPUK NP Onderwijs	-	-	-	-
SPUK sportakkoord	83	-	83	-

Uitkering TOZO	200	-	169	31
	1.274	2.635	1.431	2.478
<i>Provincie</i>				
subsidie energiebesparingsakkoord	14	-	7	7
subsidie oprichting BIZ Zuiderkogge	-	25	-	25
	14	25	7	32
Totaal	1.288	2.660	1.438	2.510

Gewaarborgde geldleningen

Omschrijving	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Waarborg %	Restant bedrag per 31-12-2023	Restant bedrag per 31-12-2022
Het Grootslag	Woningbouw	51.664	50%	25.816	25.832
De Woonschakel	Woningbouw	12.909	50%	7.298	6.454
De Woonschakel-Centrum	Dorpshuis	2.350	100%	1.154	1.243
Totaal		35.512		34.268	33.529

Garantstellingen

Omschrijving	Garantie-bedrag per 31-12-2023	Garantie-bedrag per 31-12-2022
HVC	5.651	5.457
Veiligheidsregio NHN	932	835
Totaal	6.583	6.292

Voor het berekenen van het garantiebedrag 31-12-2023 is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekening 2022 van HVC en de Veiligheidsregio.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

Omschrijving	Einddatum	Jaarbedrag
Onderhoudscontract gemeentehuis	31-12-2035	121
Michel Doorn reinigen en inspecteren riolen	31-12-2027	61

Emu-saldo

De Jaarrekening 2023 laat het resultaat zien van de baten en lasten over 2023. Dit is het verschil tussen de inkomende en uitgaande geldstromen die aan boekjaar 2023 kunnen worden toegerekend. Voor een deel zijn dit geldstromen die ook daadwerkelijk in 2023 hebben plaatsgevonden, maar hierbij worden ook geldstromen toegerekend die in het verleden hebben

plaatsgevonden (bijvoorbeeld de kapitaallasten van investeringen die in het verleden zijn gedaan) of geldstromen die nog in de toekomst moeten plaatsvinden (bijvoorbeeld stortingen in onderhoudsvoorzieningen). Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar 2023 hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt. In het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en IPO (Interprovinciaal Overleg) is afgesproken dat het Rijk en de lokale overheden gezamenlijk werken aan het beheersen van het EMU-tekort. De EMU-tekortnorm decentrale overheden voor 2023 bedraagt -0,5% van het bruto binnenlands product. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Daarom worden er ook geen referentiewaarden per gemeenten bekend gemaakt.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Emu saldo	-8.441	1.125

Verantwoording Specifieke Uitkering

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3.635.400		€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.342
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 22.680	€ 3.703.422	€ 8.603.642		

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			3	20	0	2	Ja	Ja
		Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
		N.V.T.	Nee					
		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
		€ 380	€ 6.840	€ 0	€ 6.936	€ 0	€ 23.335	€ 23.335
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal	Totaal
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27		
		€ 0	€ 0	€ 400	€ 400	€ 24.115		

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			47	€ 15.402	€ 15.402	5	€ 1.639	€ 1.128
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			39	€ 3.256	€ 3.256			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			141	41	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				

BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 20.506	€ 0	1	9	8	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C94/02</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 <i>Aard controle R Indicator: C94/04</i>	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en <i>Aard controle R Indicator: C94/05</i>	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen <i>Aard controle R Indicator: C94/06</i>
		1 LA/23-03612068		€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. <i>Aard controle R Indicator: C94/07</i>	Bedrag van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b <i>Aard controle R Indicator: C94/08</i>	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. <i>Aard controle R Indicator: C94/09</i>	Eindverantwoording (ja/nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10</i>		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						

BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C105/06</i>
			1 305668 / MFA Westwoud	0	Nee	0	Nee	€ 0
			2 305668 / Fruittuin	0	Nee	0	Nee	€ 0
			20					
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C105/12</i>
			1 305668 / MFA Westwoud	€ 0	Nee	Afgesproken datum start bouw is uiterlijk 31-12-2025, oplevering uiterlijk 36 maanden na start bouw. Zover nu bekend zullen de prijscategorieën van de woningen voldoen, maar dit is pas te controleren bij start bouw.	0	Nee
			2 305668 / Fruittuin	€ 0	Nee	Afgesproken datum start bouw is uiterlijk 31-12-2025, oplevering uiterlijk 36 maanden na start bouw. Zover nu bekend zullen de prijscategorieën van de woningen voldoen, maar dit is pas te controleren bij start bouw.	0	Nee
			20					
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14</i>				
			1 305668 / MFA Westwoud	Nee				
			2 305668 / Fruittuin	Nee				
			20					

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
				Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
				€ 289.710	€ 8.137	€ 3.585	€ 0	€ 97.439	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
				Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1						
			2						
			100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
				Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
				€ 58.287	€ 0	€ 0	€ 0	€ 81.646	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
				Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1						
			2						
			10						

OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: D22/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
			1 € 0	€ 0	Nee			
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E84/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E84/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1		0			
			50					
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel Aard controle R Indicator: F28/01	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel Aard controle R Indicator: F28/02	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten Aard controle R Indicator: F28/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle R Indicator: F28/05	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 0	€ 147.282	€ 2.161	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wvgr	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14					
		€ 0	Nee					

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
		1 060498 Gemeente Drechterland		€ 2.264.575	€ 32.290	€ 59.324	€ 0	€ 0
		2						
		100						
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01		Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/08	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
		1 060498 Gemeente Drechterland		€ 0	€ 67.173	€ 9.625	€ 0	€ 303.731
		2						
		100						
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01		Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijs te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
		1 060498 Gemeente Drechterland		€ 4.350	€ 0	€ 0		
		2						
		100						

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01</i>	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/02</i>	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/03</i>	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/04</i>	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3A/05</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/06</i>
		1	060498 Gemeente Drechterland	€ 8.236	€ 11.344	€ 2.461	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07</i>	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/09</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/10</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/11</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/12</i>
		1	060498 Gemeente Drechterland	€ 4.620	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>			
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
		6 Totaal	0	0	N.v.t.			
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) totaal 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/05</i>
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.903	€ 5.048
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 642	€ 13.796
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 965	€ 1.729
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 287	€ 0
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	-€ 104	€ 38	€ 192	€ 0

			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/07	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/08	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/09		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/11	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/13		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 126.229	€ 0	Nee			

SZW	G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2022 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G10B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G10)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G10A/01	Besteding (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G10A/02	Baten (jaar T-1) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G10A/03	
			1 060498 Gemeente Drechterland	€ 2.217	€ 0	
			2			
			20			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	
			€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totaal 2022 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G12A/02	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G12A/03	
			1 060498 Gemeente Drechterland	€ 0	€ 0	
			2			
			20			

SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 1.373	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 206.240	€ 272.120				
		Activiteiten		Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1 Onroerende zaken – Onderhoud	€ 39.904	€ 39.904	€ 39.904	€ 0	€ 0	
		2 Roerende zaken - Aankoop	€ 3.401	€ 0	€ 0	€ 3.401	€ 0	
		3 Roerende zaken - Dienstverlening door derden	€ 65.308	€ 0	€ 0	€ 65.308	€ 0	
		4 Roerende zaken – Beheer en exploitatie	€ 38.771	€ 0	€ 0	€ 38.771	€ 0	
		5 Roerende zaken – Dienstverlening door derden	€ 10.630	€ 0	€ 0	€ 10.630	€ 0	
		6 Onroerende zaken - Nieuwbouw	€ 51.498	€ 51.498	€ 51.498	€ 0	€ 0	
		7 Onroerende zaken – Onderhoud	€ 3.441	€ 3.441	€ 3.441	€ 0	€ 0	
		8 Roerende zaken - Aankoop	€ 35.998	€ 0	€ 0	€ 35.998	€ 0	
		9 Onroerende zaken – Onderhoud	€ 7.842	€ 7.842	€ 7.842	€ 0	€ 0	
		10 Overige kosten	€ 15.327	€ 0	€ 0	€ 0	€ 15.327	
		100						

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 0	€ 0	€ 0	€ 18.858	€ 0	€ 38.643
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 0	Ja				
			2					
			3					
			4					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak?	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04</i>		
			€ 0	€ 0	Nee	Nee		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 14.640	€ 14.640	€ 0	€ 14.640	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 100.794	€ 100.794	€ 0	€ 100.794	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 22.524	€ 22.524	€ 0	€ 22.524	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 16.893	€ 12.183	€ 3.379	€ 12.183	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 7.883	€ 7.883	€ 0	€ 7.883	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 19.708	€ 19.708	€ 0	€ 19.708	Ja
			7 Valpreventie	€ 57.999	€ 27.210	€ 11.600	€ 27.210	Ja
			8 Leefomgeving	€ 11.262	€ 9.860	€ 2.252	€ 9.860	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.815	€ 0	€ 563	€ 0	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 41.106	€ 41.106	€ 0	€ 41.106	Ja
			11 Mantelzorg	€ 11.262	€ 0	€ 2.252	€ 0	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 11.262	€ 0	€ 2.252	€ 0	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 6.194	€ 0	€ 1.239	€ 0	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.815	€ 2.815	€ 0	€ 2.815	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 10.023	€ 10.023	€ 0	€ 10.023	Ja
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			1 Lokaal Sportakkoord	Nee				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Nee				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee				
			4 Kansrijke Start	Nee				
			5 Mentale Gezondheid	Nee				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Nee				
			7 Valpreventie	Nee				
			8 Leefomgeving	Nee				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
			10 Versterken sociale basis	Nee				
			11 Mantelzorg	Nee				
			12 Eén tegen eenzaamheid	Nee				
			13 Welzijn op recept	Nee				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
			Nee					

VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05	
			SPUKNEAS230072	€ 4.984	€ 4.984	Ja		
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Automatisch berekend	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Automatisch berekend			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03			
			MEOZ23036	€ 12.509	€ 12.509			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08	
			1 Het Hemmerven	€ 6.410	€ 6.410	Ja		
			2 Het Streekbad	€ 6.099	€ 6.099	Ja		
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			060405 Gemeente Hoom	€ 0				

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden-lijst

		Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 bestuur en dienstverlening				
0.1	Bestuur	-1.524	-	-1.524
0.2	Burgerzaken	-625	223	-402
0.4	Overhead	-6.906	1.268	-5.638
0.5	Treasury	-67	615	548
0.61	OZB Woningen	-211	3.008	2.797
0.62	OZB - niet woningen	-51	859	808
0.64	Belastingen Overig	-262	23	-239
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-	34.764	34.764
0.8	Overige baten en lasten	-121	142	21
3.4	Economische promotie	-	174	174
5.4	Historisch archief	-181	-	-181
		-9.948	41.076	31.128
Programma 2 Ruimte				
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-285	76	-209
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.375	-	-1.375
1.2	Openbare orde en veiligheid	-728	2	-726
2.1	Verkeer en vervoer	-3.540	1.085	-2.455
2.4	Economische havens en waterwegen	-222	-	-222
3.1	Economische ontwikkeling	-185	10	-175
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-68	8	-60
3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	-26	7	-19
3.4	Economische promotie	-36	22	-14
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	-151	-	-151
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	-1.858	-	-1.858
7.2	Riolering	-1.186	1.596	410
7.3	Afval	-2.858	3.483	625
7.4	Milieubeheer	-859	226	-633
7.5	Begraafplaatsen	-215	100	-115
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.011	90	-921
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.085	292	1.377
8.3	Wonen en bouwen	-809	839	30
		-14.327	7.836	-6.491
Programma 5 Samenleving				
4.2	Onderwijshuisvesting	-541	-	-541
4.3	Onderwijsbeleid en leerling zaken	-955	363	-592
5.1	Sportbeleid en activering	-292	227	-65
5.2	Sportaccommodaties	-1.300	329	-971
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-295	10	-285
5.4	Musea	-9	-	-9
5.5	Cultureel erfgoed	-188	2	-186
5.6	Media	-562	138	-424
5.7	Openbaar groen (openlucht) recreatie	-124	-	-124
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-4.530	4.362	-168
6.2	Wijkteams	-1.067	13	-1.054
6.3	Inkomensregelingen	-4.689	3.092	-1.597
6.4	Begeleide participatie	-1.295	-	-1.295
6.5	Arbeidsparticipatie	-218	-	-218

6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-649	7	-642
6.71A	Huishoudelijke hulp (WMO)	-10	-	-10
6.71B	Begeleiding (WMO)	-91	-	-91
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-4.312	49	-4.263
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-62	-	-62
6.72B	Jeugdhulp behandeling	-452	-	-452
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-1.007	-	-1.007
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-2.778	-	-2.778
6.73A	Pleegzorg	-125	-	-125
6.73B	Gezinsgericht	-4	-	-4
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-604	-	-604
6.74A	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-121	-	-121
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-50	-	-50
6.74C	Gesloten plaatsing	-243	-	-243
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-54	301	247
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-22	-	-22
6.82A	Jeugdbescherming	-818	-	-818
7.1	Volksgezondheid	-1.083	30	-1.053
		-28.550	8.923	-19.627
0.10	Mutaties reserves	-1.883	1.295	-588
0.11	Resultaat van de begroting van baten en lasten	-	-4.422	-4.422
Totaal		-54.708	54.708	-

Bijlagen

Voortgang aanbevelingen Rekenkamercommissie

Op dit moment is er nog geen terugkoppeling ontvangen van de rekenkamer commissie. Na het zomer reces zult u geïnformeerd worden over de voortgang van de onderzoeken van de rekenkamercommissie.

In onderstaand overzicht wordt ingegaan op de mate van implementatie van de openstaande aanbevelingen.

Jaar	Onderzoeksrapport- aanbeveling	Stand van zaken 2022
2019	Uitkomsten doe mee-onderzoek toegankelijkheid sociaal domein In het nieuwe beleid sociaal domein nadrukkelijker aandacht te besteden aan inclusie en toegankelijkheid overeenkomstig het VN-verdrag Handicap. Het doel van het verdrag is om de rechten van personen met een beperking te beschermen en gelijkheid te bevorderen.	Zowel lokaal als regionaal zijn de afgelopen jaren een aantal initiatieven genomen in het sociaal domein op het gebied van inclusie. In de visie sociaal domein die in 2020 is vastgesteld wordt aandacht besteed aan inclusie. Ook in het WMO beleid is de ambitie opgenomen om een toegankelijke en inclusieve gemeente te zijn. Daarnaast wordt een brede 'inclusieagenda' opgesteld vanuit het verdrag. Begin 2023 heeft 'Ongehindert' onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van openbare gebouwen in de gemeenten. Bij de afdeling vastgoed is toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen vanaf 2023 als speerpunt benoemd. In de MJOP (meerjaren onderhoudsplannen) wordt toegankelijkheid voortaan meegenomen. Voor verkeer stemmen we groot onderhoud projecten af met een vertegenwoordiging van de WMO adviesraad en de seniorenraad <u>Status: onderhanden</u>
2020	Onderzoek naar de financiële situatie en prognose Jeugdzorg met aanvullend opstellen van een brief over de prioritering van aanbevelingen. De hoofdaanbeveling van dit onderzoek is om meer grip te krijgen op de financiële analyse van de jeugdzorg.	Door het open einde karakter van de jeugdwet kunnen aantallen cliënten, de zwaarte van de zorgbehoefte en de daarmee gemoeide kosten fluctueren. Daarom worden naast de reguliere P&C documenten drie keer per jaar separate rapportages opgesteld met aanvullende informatie die de basis vormen voor wijzigingen in de begroting. Deze rapportages geven een steeds betere prognose van de kosten van de jeugdzorg. Dit komt onder meer omdat er steeds meer historische data beschikbaar zijn en achterstanden grotendeels zijn ingelopen. Dit geeft meer betrouwbaarheid in de cijfers en het kunnen opstellen van een realistische prognose. Ook zien we dat in 2022 nauwelijks nog declaraties over oude jaren (2019 en

		2020) zijn gedaan door zorgaanbieders. <u>Status: Afgerond</u>
2021	Onderzoek naar digitale dienstverlening De doelstellingen van dit onderzoek luiden: Inzicht geven in de doeltreffendheid van de digitale dienstverlening van de SED gemeenten en gemeenschappelijke regelingen en de raden van de SED gemeenten ondersteunen bij hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol ten aanzien van de doeltreffendheid van de digitale dienstverlening.	Verbeteren van de digitale dienstverlening is bij de SED een voortdurend proces. Ook in de huidige collegeperiode is beter digitale dienstverlening opgenomen in de Cups. In 2022 hebben de websites van de gemeenten een audit gekregen voor de digitale toegankelijkheid en daarmee een B-certificering gekregen. Daarmee voldoen we aan de wet. De SED is nu bezig om zoveel mogelijk de niet-toegankelijke pdf's op de websites te vervangen door toegankelijke alternatieven. Dan gaat het bijvoorbeeld om verordeningen, informatiebrochures en formulieren. Dit is een voortdurend proces en het doel is om bij de volgende audit in 2025 een A-certificering te halen. In 2022 zijn de eerste voorbereidingen getroffen om de websites aan te sluiten op de Single Digital Gateway (SDG). De SDG is een online centraal punt waarmee EU-burgers en bedrijven makkelijk toegang krijgen tot digitale overheidsdienstverlening in alle EU-lidstaten. Alle decentrale overheden moeten in het SDG-portaal een aantal diensten, producten en procedures digitaal beschikbaar en openstellen voor grensoverschrijdende gebruikers. Deze aansluiting wordt in 2023 gerealiseerd. <u>Status: onderhanden</u>
2022	Onderzoek naar doeltreffendheid van het woonbeleid De hoofdaanbevelingen van dit onderzoek luiden: 1) De doeltreffendheid van het vastgestelde en uitgevoerde woonbeleid en de rol die de raden daarin hebben vervuld. Het gaat dan om de doeltreffendheid in de uitvoering door de colleges van het	In lijn met de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie werkt de SED in 2023 aan: • de verbetering van de informatievoorziening aan de gemeenteraden; • de prioritering van (zachte) woningbouwlocaties; • de regionale implementatie van een projectbeheersingssysteem

	beleid en de daaraan verbonden doelstellingen. En voor wat betreft de rol van de raden, hun betrokkenheid bij het stellen van kaders en de informatie die de raad heeft om haar controlerende raad in te vullen. 2) De politieke keuzes van de gemeentebesturen (colleges en raden) die hebben geleid tot het opgestelde beleid. Politieke keuzes die te maken hebben met hoe om te gaan met zaken als woningbehoeften, woningtekorten, bouwplanprogrammering en afspraken op regionaal niveau met andere gemeenten en met de provincie Noord-Holland. Zoals in de Bevolkingsprognose 2019-2040 van de provincie is aangegeven is de vraag of een woningtekort acceptabel is en hoe groot dit mag zijn uiteindelijk een politieke vraag.	waardoor ook de woningbouwproductie adequater kan worden gemonitord. De raad wordt in de loop van 2023 geïnformeerd over de stappen die in dit dossier zijn gemaakt. <u>Status: onderhanden</u>
--	--	--

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van Gemeente Drechterland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Drechterland gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Drechterland op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2023;
2. de balans per 31 december 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de *Rechtmatigheid verantwoordelijkheid college* van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol 2023 gemeente Drechterland dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeente Drechterland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op (afgerond) € 0,5 miljoen. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico's, evalueren wij factoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij hebben de door ons onderkende risico's besproken met het college, de gemeentesecretaris, overige medewerkers binnen de ambtelijke organisatie die betrokken zijn bij de totstandkoming van de jaarrekening en de auditcommissie. Er is geen beschrijving van het frauderisicomanagement opgenomen in de jaarstukken.

De gemeente Drechterland beschikt over een inventarisatie van frauderisico's en beheersmaatregelen. In deze inventarisatie zijn voor meerdere processen de potentiële frauderisico's en de getroffen beheersmaatregelen benoemd. Tevens is per proces een risiconiveau opgenomen en een proceseigenaar geïdentificeerd. Hiermee heeft de gemeente Drechterland in opzet een goed instrument om frauderisico's te kunnen beheersen. Een volgende stap is om de frauderisico's ook te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering van de organisatie.

Naast het betrekken van de interne frauderisicoanalyse hebben wij op basis van onze beroepsregels de volgende aanvullende werkzaamheden uitgevoerd in het kader van fraude:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid worden afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico's besproken met de auditcommissie, het college en de gemeentesecretaris;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot verhoogd risico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Integrale analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden van een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Wij hebben daarnaast de uitkomsten van onze reguliere controlewerkzaamheden beoordeeld gericht op bevindingen die aanwijzing zijn voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen, waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben;
- Het vaststellen of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen;
- Het kennis nemen van de in de begroting 2024 opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen, waaruit geen aanvullende risico's blijken ten opzichte van de jaarrekening;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders en het management over hun kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering en van eventuele financiële risico's die zijn ontstaan na de periode van de door de gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf Weerstandsvermogen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen in de jaarstukken 2023 alsmede de begroting 2024. De aard en diepgang van de risicoparagrafen en risico-inschattingen achten wij vanuit de verslaggevingsvoorschriften BBV passend voor gemeente Drechterland.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met artikel 58a van het BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2023 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2023, en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol 2023 gemeente Drechterland dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing,
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Haarlem, 8 juli 2024

ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

J.G. Schuijt MSc RA